

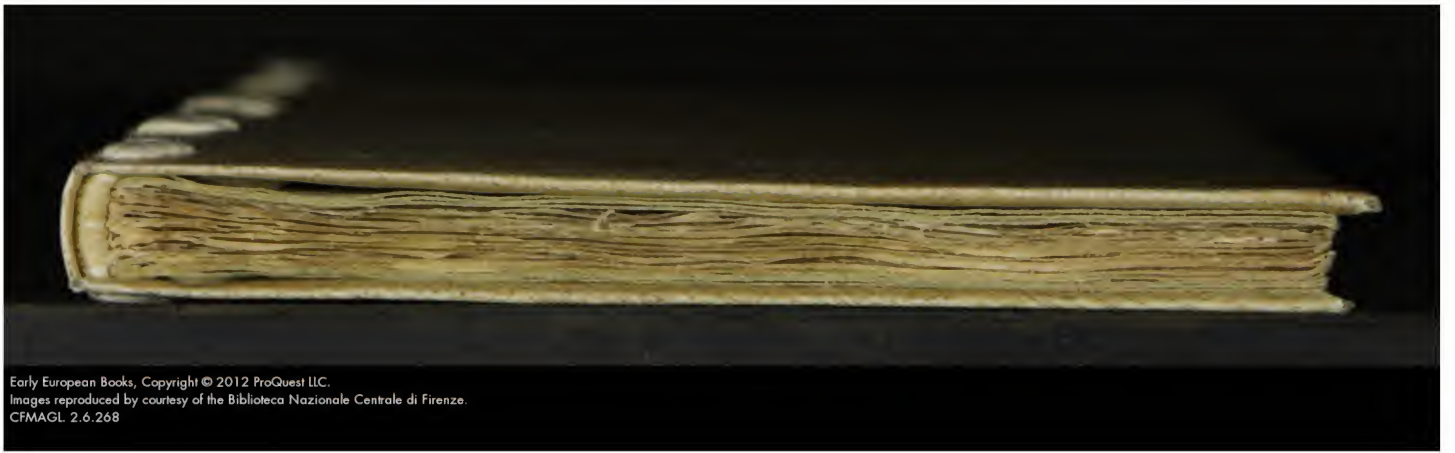

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CINAOL 2.6.268

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.268

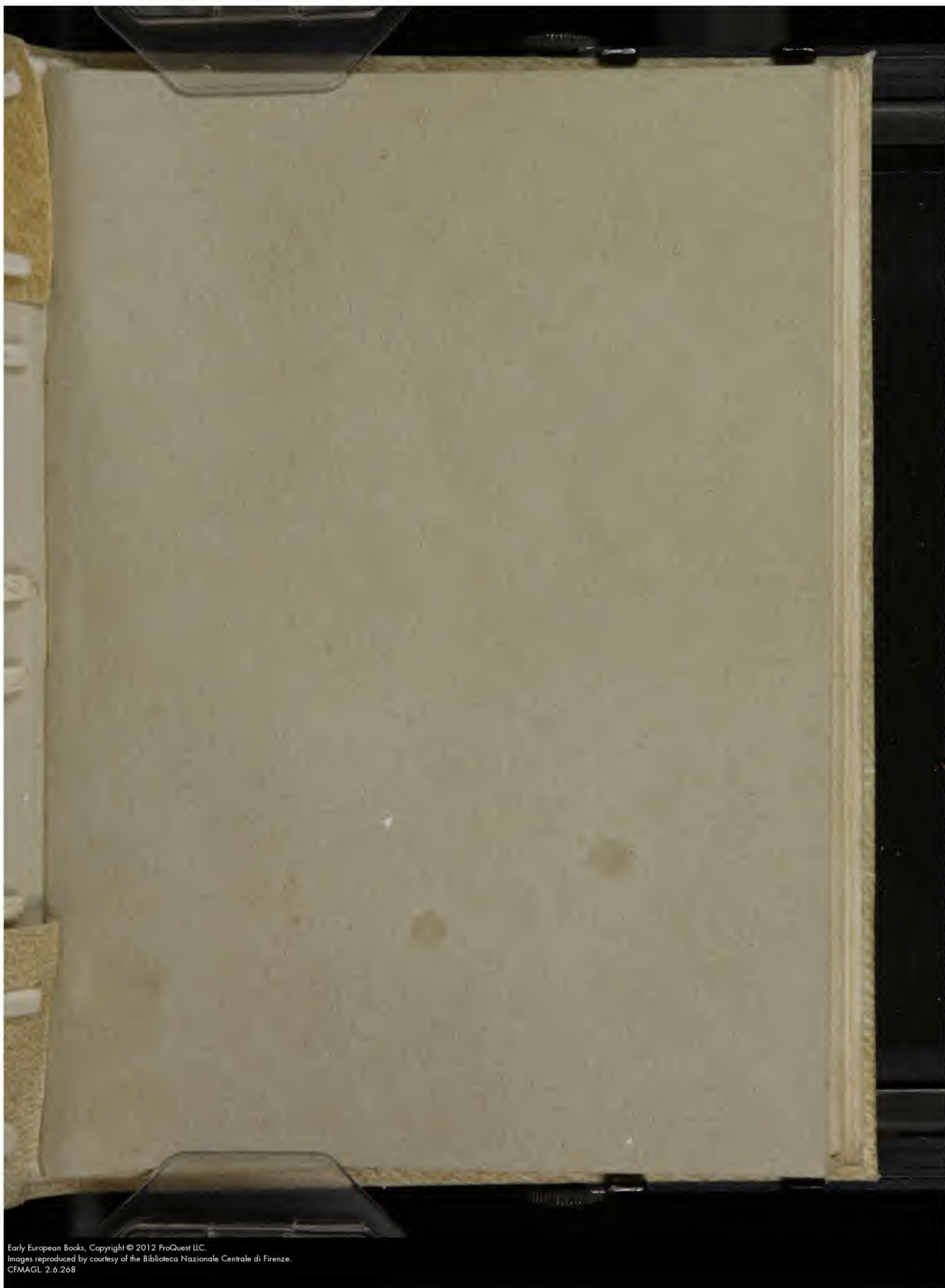

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.268

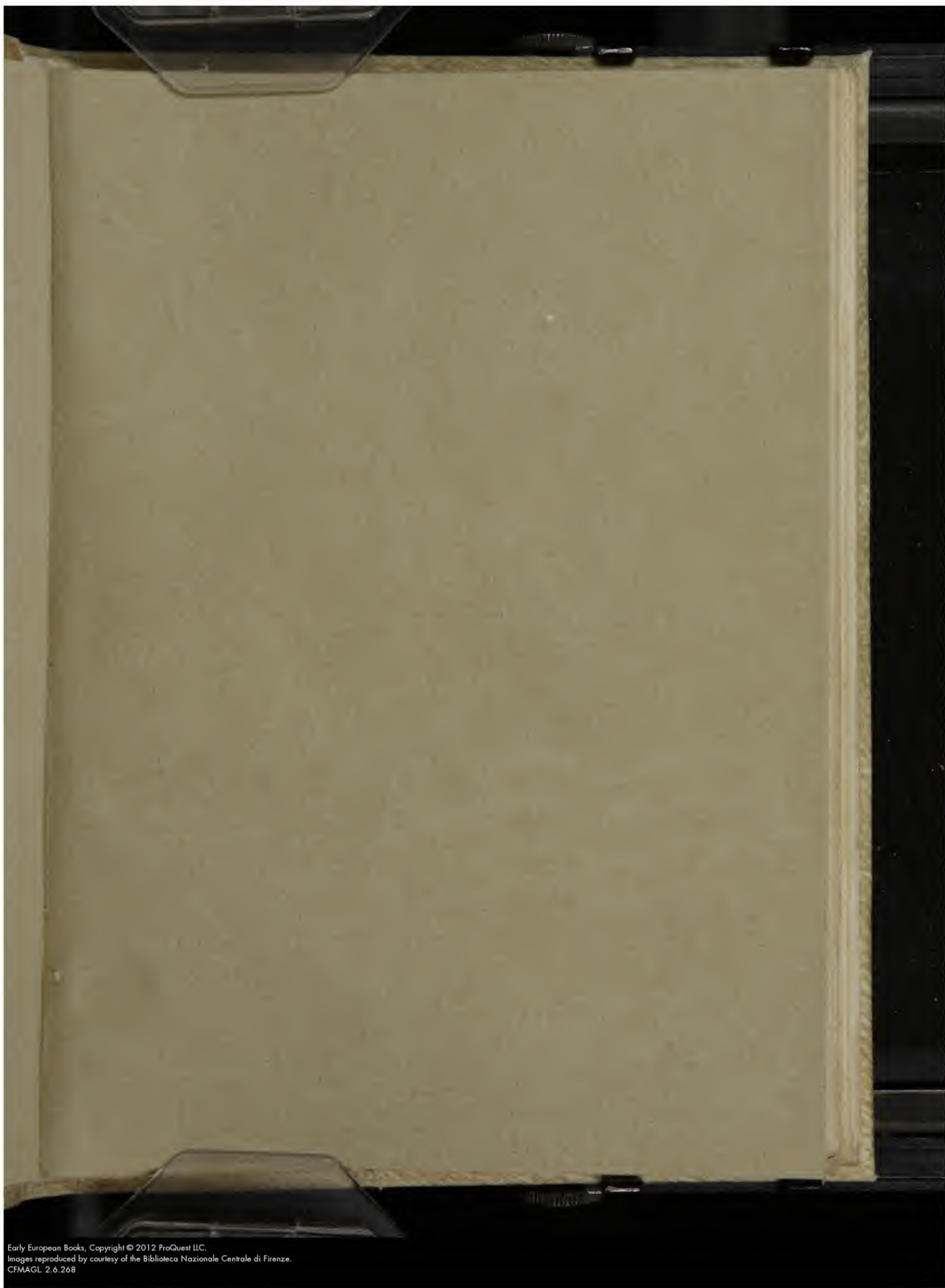

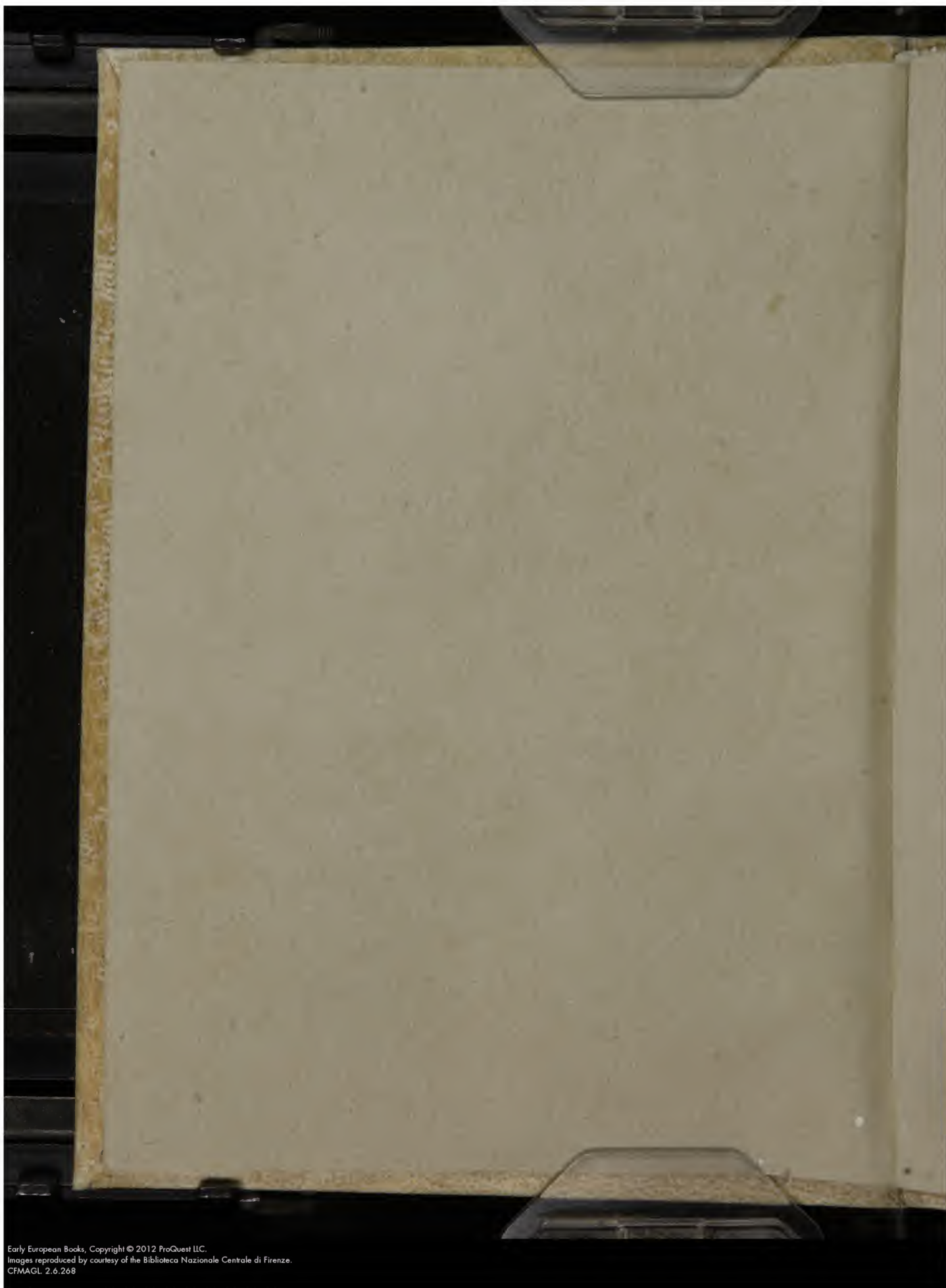
Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CINAAGL 2.6.268

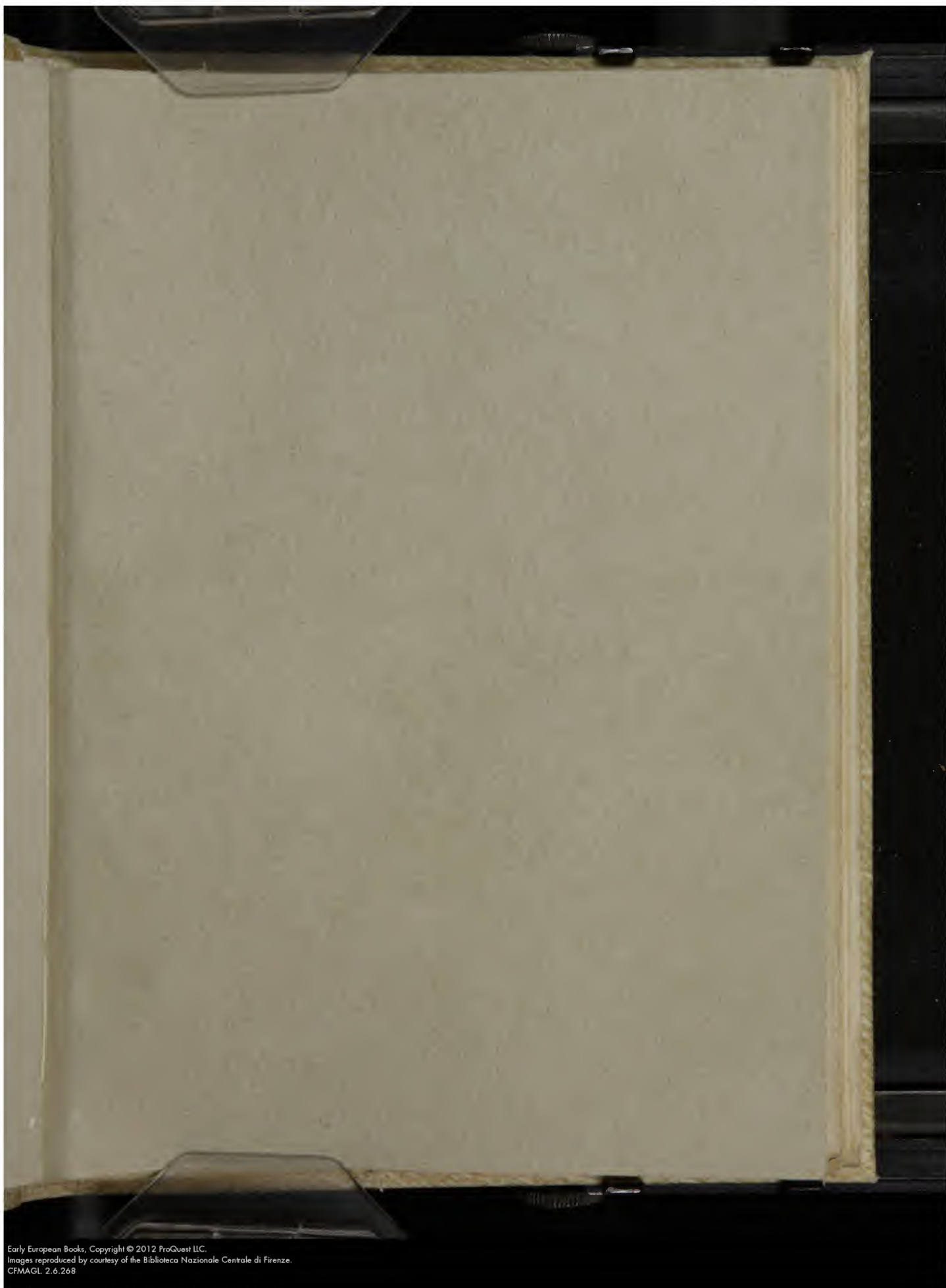

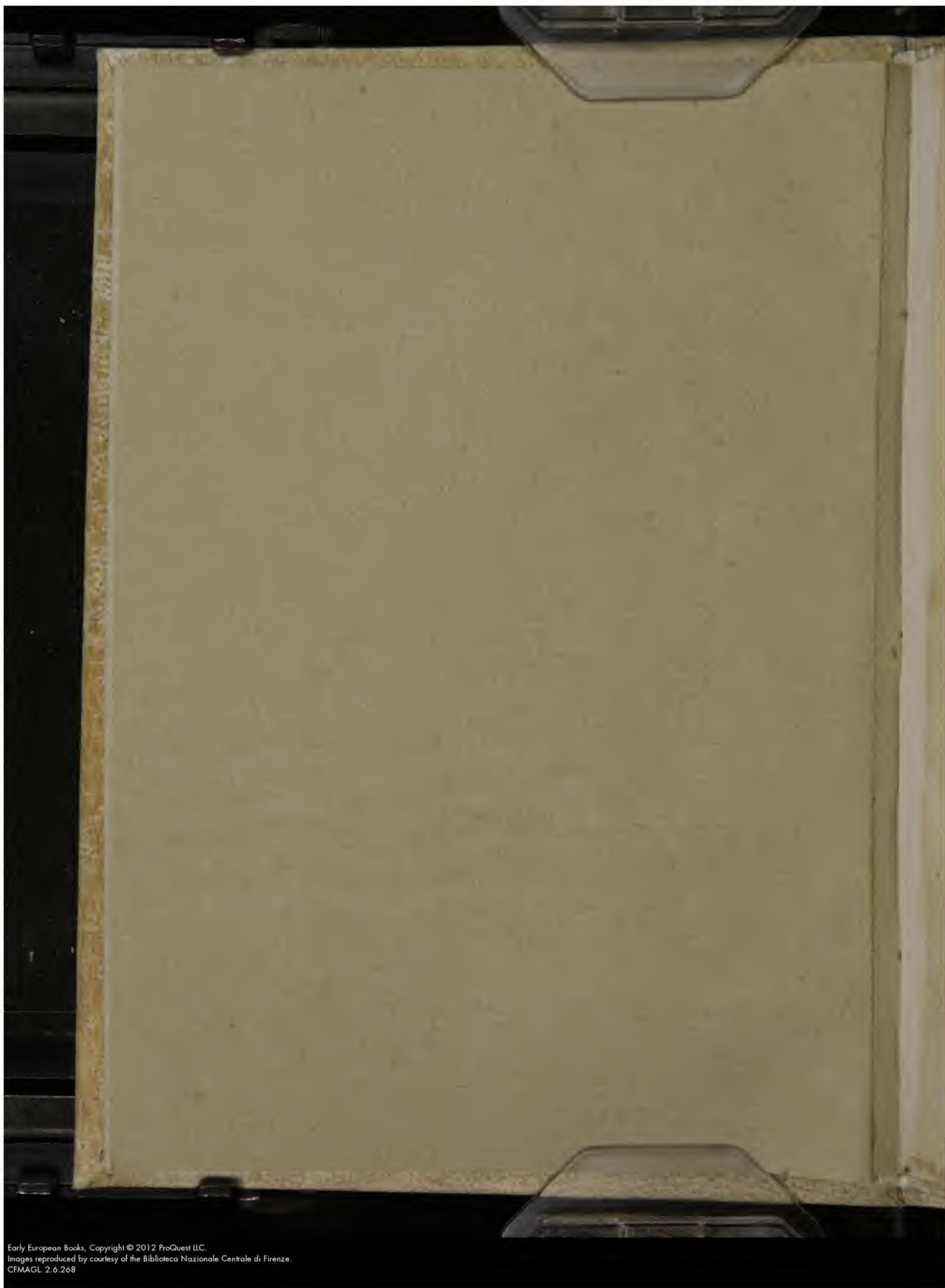

2. b. 268

41
2
6
262
1610 30875

De potestate pape tractatus et notorū

et mutatione in redemptionē captiuorū ingeniosas
decretorū ac theologorū auctoritatibus argutissi-
me probatas questiones continens aperspicantissimo
iuris canonici bacallario fratre petro cuius ordi-
nis sancte marie de mercede redemptionis capti-
uorū nouiter cōpositus et impressus. †

† Venales reperit̃tur prope Collegiū,
coquereti In clauso brunelli In interse-
gnio Cornu danii In domo Johānis
Gourmont. † (

Ad lectorem hexastichon carmen.
 Inspice callidum te delentia carmina fontem
 Carmina prudenti digna legenda viro.
 Pileis ut exilis ingens legit equozis undas
 Grandia sic paruo carmina ab ore fluunt
 Improbus ipse licet videat ieiunus et exers
 Suscipias leta carmina mente peto

2
Frater Petrus apmetich ordinis sancte marie de mercede almi couentus perpetue virginis boni aeris castri calleris iuris canonici doctor humilis reuerendissimo ac fulgidissimo dei pudentia dño iohāni bygellen. sacre theologie pfectiori necne eiusdē ordinis magistro generali benemerito salutem dicit.

Heretbat calamo dextera scribendi auida. Sed incerta qd scribere tam multis & variis vno prope tpe cōsiliis pullabar. Heu pē deuotissime huilimas offerendo pces. Quid dicā? Uñ o pdiar? Quo nā vertar? vndiq; dolor; terroz vndiq;. Nōsco etenī fatum meū & sensū intelligo ad qd in hanc erūnosā & infelicē vitā sim p-iectus. Heu mibenerādisime pē piget ex intimis ac miseret me mei. Si oim archana curarū mearū deplozare vellēbñ michi pectus & vna lingua nō sufficerēt. Ingēs negociū suscepī inexplēbile alio iam de fonte petente sūt lachryme sup nēpe recentib; affluēq; nascētib; doloris causis duo fessū tamq; exhaustū: et arētes oculi parū melli humoris infuderint. Scio viri esse primū quidē dolorē pcellere: primū extinguere: tertiu moderari: vltimū abscondere. Sed qd agā: moriar. nisi dolorē inflectū ac verba pfundero. Illud enī me solatur qd filiorū tuorū obseruatissimorū neminē ptermittis qui tu qui talis es vera sis sollicitus honoris. Quā in te doctissimis consultū volui et michi: cū liber ille ad quorū dā manus maximorū hoim me pscnte puenit. cōmitti hūc ipse sibi decetū est. Quod autē pfectionē tuā decuit: de ptate pape & vtorū cōmutatione nostri fctis curā dictis volumē laudabile: et pspicacē collegisti: rē maioris operis & glorie in quo ipso aim tuū miroz qd studio vtilitatis publice maiorā ni faloz. ausurū ingeniū inclinaui: cui vrbotiuus exitus sit pspere cūctus vt decuit fuit. Si quidē ob eā causā tibi litteratissimo ac doctrine studiosissimo opus non mea s; tua tersū officina destinādū putauī. Nō ei op' collectū m lucē prodidi honoris nri cupid': verū tue āplitudis dignitatis vt tue tuorūq; & sacratissime religionis nre salutis sollicitus. Itaq; multa que in aio erant religionis dignitate & reuerētia pculsus haudptellare habui. Si enī minus idigesta obruto dixeri igento parte mee queso ignauie qd tam arduū capere opus nō dubitauit idigna. Nā ex amaro fonte dulcis riuus erūpē nō potest. Itaturab; exulcerati pectoris icerta suspiria & offensi aimi verba pfecto sint acta. Ex ignauī & iperitorū pectorē iutiles sic emanant fructus. Videē michi vitā hec dura quedā archa laborū: nī fulta sit pte & laudib;: palestra discriminū scena fallaciā labyrint' errorū limosa tell' vallis hispida officina scel' ex sine gubernaculo nauis sine baculo senect': sine freno iuuetus. Quare metuētissimē pē ptefate religiōis scitissime salutē amplitudinē augmentū / et gloriā laboribus iprobis nō ptermitti veritus nō nulla addidī

pro ingenio mei scitia et ibecillitate atq; opis luxurie totum deleui.
 En qualis michi hec videtur q̄ tā multis exoptatissima ac gratissima
 lēax glia tua ē necdū tū cōceptū oēm mee mētis expicillū lauda-
 bilior enī est multoq; illustrior laus tua q̄ a me seu quocūq; hoīz
 dici pōt. Sed quo ex ingenio ex hīs paucis totū reor aim loquētis
 introspicis. Scis enī quātis verber pichis et paup̄tate misera ni
 tua qua in oēs viteris clemētia iuues me et auxilio. Inq̄t enī perbe-
 nulle et eophilus. Multos morat pānē sa egestas nō potui aoniuz
 paup̄ adire nemus. Itaq; ser opē opportunā dū adhuc quicq̄ re-
 liqui tēporis est ne si perire pmiseris suscitare habeas quo salua-
 re potueris. Adesto spes nēa et decus laudabile: et quod quondie
 iteramus in adiutoriu nostrū itende. Vale ex nostra parisiōz a-
 cademia idibus maii. Anno dñi millesimo quingentesimo sexto.

Martinus dolet parisiensis magister magistrū
 petrū apmrich de bonis scientiis nō parū bene
 meritū saphicocarmine impartiri iubet.

Clare dirceo celebrande plectro
 Daphni necnon fidibus canoris
 Qui venis cultu memorandus alto.

Carmine vates.
 Semper ar dentes aninos reuoluīs.
 Deditus in ulis heliconis amnis:
 Quem canunt duici dryades puelle.

Semper aucta.
 Scandit excelsos tua fama calles.
 Que colat sancrum pietate numen
 Haud potest cantu resonare dignos.

Pallas honores.
 Nec mare et cecum genuere talem
 Nec virum tantum tenuere silus
 Qui tetro cunctos homines relaxat

Lacere vinctos.
 Ad eundē magistrū petrū apmrich epigrama.

Decus o splendens diuini gloria ci tus
 Diubar ecclesie religionis apex:
 Luxo virtus eterno nemine digna

Cui laus cui splendor cui sapoz artis inest
 Qui superas doctos pura pietate penates

Et vite ambre hū nobilitate patrem
 Qui redimis tetro compzssu carcere fratres:

Et quatis inuicto debile Marte genus
 Clarus es et clari te produxere parentes
 Sardine genuit e g nerosa domus

Ad eundem distichon carmen.
 Poplite depressa veniam precor: accipe votum
 Quod dedit exigua martinus ipse manu.

De potestate pape et cōmu-
catione votōz in redēptionē ca-
ptiuoz a perspicatissimo fra-
tre petro cūar iuris canonici
bacallario ordinis sacte marie
de mercede redēptionis capti-
uozum nouiter editum.

AVmno

nulli multis benefi-
ciis gaudere psumat ecclesi-
cis: quoz dispensator esse nos-
se. Papa mudi: stupor: cui⁹ p^ote-
sti postmodū conantē dep^omere
macula igratitudinis sedati: et
p^oremiētiā quātū in eis est: se-
dis apostolice ore bipereo lace-
rant ipaz detrahēdo: cui⁹ p^omo-
tanq^o matris vbera superat de
quoz numero flosculat⁹ q^o daz
sublimat⁹ in ecclesiastica digni-
tate potestati dñi nro pape ab-
negare ausus fuit: afferendo
quoddā p^ouilegiū pcedere non
potuisse: deducēdo p se varias
rationes: multas friuolas et
inanes: dei timore et xpibicari
honore postpositā sine eoz for-
midine: in memorato Tril. p^ome
sue rhetorice verbo dicētis. Ho-
nor est bñficii operis signū: illi
maxie iuste honorat⁹: q^o bñficia
p^ostulerūt: et q^o bñficia possūt da-
re. Ideo hui⁹ tantā et similiū i-
gratitudinē p^osideras: ego mi-
nimus oim fratru ordinis bea-
tissime vrgis Marie de mercede
de redēptionis captiuoz frater
Petrus cūar iutulis nullo rudi
pposui illicientē quedā decla-
rare sup^o votis: q^o per sūmū p^o-
tistice pcedū rurbis religiosi
p^onotati ordinis indicto suo p^o-
uilegio p^o p^ouilegio ope redē-
ptionis captiuoz sub tirānica

p^otestate similiūz fidei defendēdoz

Est tamen

aduertēdū: q^o in hoc b^ovenit⁹
etatu aliqd deducere nō itēdo
de tribus votis dñi nro pape
reseruati in isto p^ouilegio. scilicet
sitatis: religiōis: atq^o terre s^o
ete. Et si in sequētib^o iueniū-
tur aliq^o decretales et eaz de-
claratiōes expōitiōes auctori-
tates siue allegatiōes atq^o opi-
niones doctoz mētiōē faciē-
tes de p^odictis votis tribus re-
seruatis: illa apposui potius et
p^oncipaliter ad ostendēdū p^ocel-
lentia dñi nostri pape p^ontis
ad corroboratiōē p^opositi se-
de laudibus
quētis. Q^o tanta est ei⁹ p^otas: pape.
q^o in difficilib^o et quasi impossibi-
libus manū p^ot apponē. Ber-
nardus de p^oliteratione ad eu-
geniū papā lib^o 20. ii. Alioz po-
tēstas certis artib^o limitibus.
tuabero extēdē in ipos: q^o po-
testatē sup^o alios exceperūt. Et
si altiora et maiora facere p^ot:
multo magis minora. cū p^odes-
cius terrā et caput celū tangāt
et eius verba penetrent celos.
Christo cui⁹ v^oicari⁹ est papa at
testante. Quodcūq^o ligaueris
sup^o terrā: erit ligatū et in celis
Et quodcūq^o solueris sup^o ter-
rā erit solutū et in celis. Et ne-
mtrū: q^o maior hoie minor deo
Nō puri hois sed veri dei vice
gerit in terris. Extra de trālla
Inter corpalia. Et ca. se. de cō-
cel. p^orebē. P^oposuit. Ipse xps
de⁹. imo est papa q^osi alter de⁹.
vbtat verbis. Hecce ad Lu-
cillū. epla. xxi. Vocem⁹ ei go
dñm nrm papā deū in hūano
corpe hospitātē. Sup^o his p^o-
missis et q^o sequūt⁹ q^o hō pur⁹ lū
a. ii.

honoris dñi
finitio.

Clausula i
bullis et cetera
p. re. cap.

et errare possunt: prius postulo eorum
rectorem et benivolentem auditorem.

Sed ante

Quod ad aliud procedat clausula pre-
uilegii domini pape Alexandri dati
perusini. v. nonas maii incerta
bitur tanquam fundamentum prius
opis. Prius secundum prius ubi funda-
mentum non est: nichil edificari potest
.i. q. i. Cum pauius. Tenor cuius
clausule talis est.

Remittimus

omnibus: dispensando tamen cum fratri-
bus aut eorum nunciis et per recepti-
one captiuorum. inspecta tamen qualita-
te voti et possibilitate persone: a
dictis votis totaliter absoluantur.
exceptis votis castitatis religi-
onis: et hierosolimitani. Lector
huius attente inspicat: et ponderet
verba. quod quicquid intelligenda sunt: ut
dicit prius: non in sensu quem faci-
unt: sed in sensu: in quo sunt. Et in
eis est: quod per verba ad meliorem sen-
sum sunt interpretanda. Et illi est inter-
pretari: cuius est videre. ut dicitur. hoc.
Quod non attendunt quidam rudes et
iuris imperiti ponentes os in celum
non verentes interpretari ea: que solu-
timum peribicario conueniunt. ex-
tra de iudi. Cum venisset. Et si
verba videantur obscurabiles ambigua
de diligenter tenor privilegii con-
siderari extra de priuilegiis. cap. de iure.
et cap. de acceptis. Et est potestatem in-
stendunt intentioni privilegii per verba
.i. q. i. Marchio. xxxviii. di. Se-
culo. extra de verborum intelligentia
et cap. In his. Et quantum fieri potest
latissime est interpretandum. ex. de do-
na. Cum dilecti. Et talis oratio la-
tatis habens et perscrutari debet lin-
guam ne loquantur contra christum et scripturam

israel: pastorem omnium gregis christi
ecclesie spiritum dispensatorem cano-
nicum atque prelatum generalissimum horum
cuiuslibet dirigere potest illud Grego-
rium. Lingua refrenans temperet: ne li-
tis horum consonet. Et hec de pre-
dicto privilegio sufficiat. Presens
tractatus diuiditur in quatuor ques-
tiones quas per quicquid eorum uideres re-
sponderetur iuxta eorum series.

queritur primo

questio prima

Utrum papa potuerit istud pri-
uilegium concedere: ut demonstrat
Hanc questionem et sequentes le-
gere studui ex illis solutionibus
seu deterioratiōibus dicti scripti flo-
sculati. que negatiue quasdam al-
ias affirmatiue non bene posuit. et
sic veritati se opposuit. et nimis
quod ab illis ab illis iudicat. Dicit
prius: quod datobno inconuenienti
plura sequuntur. Et paruus error
in principio maximus est in fine. i. de
celo modo. In destructione
suarum determinationum ponuntur quatuor
que conclusiones premissas quatuor que-
stiones deteriorantes de directo
contrarie. De huius questionis
solutione ponit conclusio conclusa
Papa potuit dictum privilegium con-
cedere. quod tanta habet potestatem: pro-
prie dei sentit maiorem. Hec
conclusio probatur in multis rationibus. Pri-
mo quo ad prelatos ecclesie quatuor
mediis Et primo sic. Ille ad quem
spectat omni iudicium inferiorum re-
formare minus iuste attendit et
eis altioris auctoritatem. sed papa est
huiusmodi. igitur. Veritas maioris no-
bitur ex vi terminorum. Si minus: pro-
bat: quod ad papam potest ab omni illato
grauamine appellari. ex. de offi-
legati. Licet. Et ex hoc inferunt
.iiii. cor. can. de excommunicationibus. Pri-
ma: quod ad papam etiam omnis ma-

primo philoso-
phus ca. prius
tractatus.

probatio prius
dicte conclusio-
nis quo ad
prelatos

papa se h3
p dicit alios.

diis ē appellādū. **P**robatur du
plurē auctoritate & ratiōe au
ctoritate. ex. de appel. capi. Si
duobus. ii. q. vi. Ad romanā. Et
pōt. ad hoc assignari rō: qz ad
superiōrē est spz recurrē dū. Cū
ergo papa sit oibz supior: nō ad
ipm est omnis medijs recurrē
dū. Ad hoc facit. ii. q. vi. c. ii. in
iul. i. v. i. ca. De cetero. ii. q. vii.
Metropolitanū. xi. q. i. Perue
nit. S:da vitas ē: a papa vltē
ri nō ē appellādū. **P**robatur
Extra de appel. v. debet. Vbi
quare papa nō hēt supiorē: ad
superiōrē est spz appellādū. nā
ibi dē dē: ad supiorē iudicē abf
qz rōnabili cā nō pūcet & c. est
enī papabi gen' gñalissimū su
pra quod nō est aliud qz dū in
linea ecclē p̄latiōis. l3 sit extra
lineā ali fō. l. de. cui subie ē.
Ad idē facit. ix. q. iii. Fuit sēp
et c. Nemo iudicabit. Et i ali
ca. ibidē vbi ita habet. Cūta p
mūdū nouit ecclē: quō quozū
libet cēdē iis ligata pōtifiū se
des bti petri ius habeat resol
uendi. vtpote qz de oi ecclē ias
habeat iudicādū. & c. **T**ertia
vitas ē: qz papa male i fōrmato
ad eū dē bñ i fōrmatū pōt appel
lari. **P**robatur: qz papabi hō pec
care pōt & decipi. Extra de sen.
extra. A nobis. & de pe. di. 2. Si
enī inq̄t. Nō ad eū bñ i fōrmatū
pōt appellari. & nō ad aliū futu
ruz papā. qz futur' papa nō dū
est i reynatura. l3 sit hō. sed nō
papa. Etia qz appellaret p illo
futuro: tūc ad parē. qñ nō valet
qz par nō hēt speriu i parē. Ex
tra de elec. Innotuit. Nec sunt
de mēte. Pelagii de pote. pape
Etia legit de alexādro magno
orietis monarcha. qz cōdē nauit
quēdā militē ad mortē furore

replet'. **N**ā snia appellauit mi
les ad ipatorē. cui Alexander:
nūqd Imperator nō sū: cui mē
es nō dē Imperator: nō fuit
ppter quod alexāder iperatoz
sniam reuocauit: dicens. Vterū
dicitis fac. op. 2. q. 3. Cū apud.
Quarta vitas ē. qz a papa nō
est appellādū ad deū. **P**robatur
et pmo nō ad xpm deū hō e3 qz
iurisdictionē sibi r e seruauit i fi
ne scōz: et de hoc ex p̄a ē arti
culus fidei. Inde dētur' ē iudi
care viuos et mort. Nec ad deū
absolute loquēdo. qz vbi habet. ii.
.q. vi. Iudicia appellatiōnū ab
eis sūt audiēda: ad q̄s appellat
Cū ergo biatores a papa appel
lātes ad deū vbi ad xpm deū hō e3
appellaret ad nō biatores qz sūt
extra lineā p̄latiōis ecclē mili
tātis & iudicia appellatiōnū ab
eis nō eēt audiēda: nec appel
lantes p̄fēt ipos vbi nec ab ip
sis iudicijs videri: nec ab ipis
audiri nec appellātes ipos au
dire. Nō talis appellatio nō est
fiēda. exo. 23. Nō videbit me hō
et vuet. et Job. ix. Si venit ad
me nō videbo eū. Nec seruaret
qz ad appellātes req̄runt & a iu
dicibz cōcedūtur. Nō a papa ad
deū vel ad xpm. & c. nō est appel
lādū. pmo appell. c. et frustra
tozia cū solus papa cognoscat
oi appellatiōe remota. ix. q. iii.
Cūta & ca. Alioz. Papa de oi
bus pōt iudicare & nemo de illo
ix. q. 3. Saluo. Vñ ber. Inquit
eugenio pape appellat de toto scda. pbatia
mūdo ad te. id ē i testimoniū eiusdē zelū
primatus tui.
Secūdo pbat pmissa zelusio.
Illa potētiā viderē esse i fima &
iualida qz nō ē de se reducibilis
ad aliquē actū pducēdū: sed ta
lis ē potētiā p̄latoz respectu pa

pe. i. g. f. maior & p. h. Si maior p
 bat qz plati cōuicti neqz diuifi
 idulgentias possūt cōcedere gha
 les: sed papa solus pōr p totā
 ecclia: dei. extra de pe. & re. ca.
 Quod aut cōsulisti. Ad idē cōpl
 et alii plati nō pōt cōuocare cō
 siliū gñale nisi auctoritate pape
 xvii. di. pō. licuit. & ca. Multis
 papa sol' pōt. di. xvii. 2. q. vi. f. o
Tertio pbat. cui' ptās se ex
 tendit ad altiores & nobiliores
 act': ille talis ē maior auctori
 tas. & papa ē hmoi. i. g. f. Maior
 pbat: qz p effect' cognoscit cā
 & quāto nobiliores sūt. tāto ma
 gis manifestāt nobiliores causā
 qz qd d' d' utis ē i causato: vir
 tualiter p' habitū est i cā. & modo
 altiori. nō eqli. vt dē in gme. vi
 li. de cau. Cū ergo papa sit per
 suā auctoritatē qli cā i formās
 et p'ficiēs auctoritatē alior: id
 emittit de se: et ei' auctoritas se
 extendit ad nobiliores act'. Si
 minor oñ d' ē. qz sua auctoritate
 pōt a pena purgatorii liberare
papa a pe- n' scūs doctor Tho. i. iiii. sen.
nis purga- di. xx. dicit: qz solus papa: qz ha
torii pōt libet plurimā ptātē: pōt idulge
berate, tias facē: putbult. Et dicit Tho
 si. qz si qleque gñale idulgentiā
 pōtā p papā: statim euolat ad ce
 lū: si i tali statu discedat. & pe
 nis ergo purgatorii pōt libera
 re: et ab illis penis p' seruari ebi
 uos p idlgē: iā. An mgē i. iiii.
 sen. xxxv. di. exp'le dicit: qz illi
 p qbus sūt plura infragia: et
 plures idulgentie acqrun: citi'
 a penis liberātur. **Cōtra** di
 eta arguit. Et p'io sic. ptās pa
 pe nō se extendit nisi sup terrā.
 nō sub terra. ergo idulgentia nō
 pdest exñtibz in purgatorio.
 Antecedēs notū est p illd quod
 xpūs dixit petro. Quodcūqz li

gaueris sup terrā. &c. **Sed**
 arguit. Illis pdest idulgentia: q
 sūt in statu merēdi: & exñtes in
 purgatorio nō sūt i statu merē
 di i. g. f. **Tertio** arguit nō ppo
 dest idulgentia nisi illis q faciūt
 illud: p quo idulgentia bat sed i
 penis purgatorii exñtes nō pōt
 illud facē. vt est visitare talē ec
 cleciā: vel dare ecclie tāta quā
 titatē: vt in idulgentia p'inet eo
 go exñtibz i purgatorio nō valz
Rñdē ad p'mū qñ dē in an
 ecedēte: qz ptās pape nō se ex
 tendit nisi ad illos q sūt sup ter
 ram: ad hoc dicēdū q idulgentia
 pdest dupliciter. l. p'cipalit' & di
 recte. & hoc mō solū pdest p'uis
 Alio mō secundario & indirecte. &
 sic pdest exñtibz i purgatorio.
 Et dicit sc'i Tho. cū quo con
 cordat frāsc' de maronis in
 tractatu de idulgentiis. viii. qz
 deratiōe i. iiii. docu. vbi i q. In
 idulgentie solū p'ficiūt i hoc mōdo
 qz dant scdm ecclie militantis
 auctoritatē: q est solū i hoc mōdo
 nec ei' auctoritas directe ad ali
 um mūdū se extendit. Nota qz i
 hoc qd d' it: qz auctoritas nō se
 extendit directe pcedit: qz se extē
 dit i directe. Nā ipse frāscus
 ponit circa diffinitionē idulge
 tie qz duo sūt gñā hoiz q idonei
 sūt ad idulgentie bñficiū p'cipiē
 dū. v. illi q sūt in hoc mōdo pōt
 penitentiā verā & illi: q sūt iclusi
 i purgatorio. Et ad hoc p'badū
 iducit illud Ita. c. i. Spiritus
 me' sup me. ad aūciādū pau
 peribz misit me. vt mederer cō
 tritos corde. Et hi sūt viuere
 penitētes qbus pōt idulgentie.
 Et sequit' i auctoritate vt parē
 captis idlgētiā. & hi sūt exñtes
 i purga. qd' sc'dario & indirecte p
 sūt idlgētie. Et sic p'cor. frā. s

indulgentia
 dupli pdest

alii quidā cū sācto doctore.

Ad secundū

cōcedo sequētiā s; nego maio
rē. l. q. solū p̄sūt indulgētie il
lis: q. sūt i statu merēdi. Im
mo hoc nō est verū. imo indul
gētie p̄sunt nō solū illis: q. sūt
i statu merēdi: sed etiā illis: q.
dū uiuērēt: meruērūt. nā licet
existētes i purgatorio nō sint i
statu merēdi: eis non p̄sint p̄
ter hoc indulgētie: nec bona vi
uorū p̄ eis facta tamē p̄sūt
hec eis: q. dū in humanis uiue
rēt meruerūt. Vñ A. u. li. lxxxi
q̄stionū inq̄t. Nō est negādū
dēfectorū animas pietate suorū
uiuentū releuari: cū p̄ illis sa
crificiū m̄diatoris offerēt: alia
bona sūt. sed eis hec sūt: qui
cū uiuērēt: hec ut sibi p̄stera p̄
sēt p̄desse: meruerūt. Unde
Aug. dicit: q. eis p̄sunt: q. dū ui
uerēt: meruerūt sibi ut p̄stera
p̄sint p̄desse: p̄st mortē. Et no
ta: q. illis nō p̄sūt ex pte faciēd
fructus le talis sit i caritate: siue
nō s; ex pte cor. q. fecerūt i cor
pore p̄ q. meruerūt sibi ualerēt
p̄st mortē: si fierēt p̄ eis aliq̄ bo
na. Cōcludit ergo. p̄ licet exi
stētes i purgatorio nō sint i sta
tu merēdi: tñ eis p̄sūt indulgē
cie: q. cū uiuērēt meruerūt.

Ad tertiu

dico xcella sequēcia i negata
maiore. l. q. nō p̄dest indulgētia
nisi illis: q. faciūt illud: p̄o q. in
dulgētia dat. s; dico cū sancto
tho. iii. sc. di. xxxv. si solū p̄dest
his: s; illis: p̄ q. b. illud fit: p̄
q. indulgētia dat si tamē fiat sub

hac forma. Quicūq; fecerit hoc qualicūq; p̄sūt
vel illud: vel dederit p̄ tali exi: indulgētie
stēti i purgatorio: tunc nō solū uiuēt exatē
uo s; etiā mortuo p̄derit indulgē bus in pure
tia. Nō enī ē aliq̄ ratio: q. eccle gatorio.

lia p̄sset trāsserre merita p̄mu
nia q. b. indulgētie inuitū uiuēt
i nō i mortuos. Cōcordat. De
de tarāstia papa i Al. magn.
Ad hoc facit. di. pr. i q. hēt: q. in
dulgētie multū p̄sūt his: q. sūt i
purgatorio. p̄ opinio ista non
solū p̄allegati doctores sūt s; et
Ray. i. par. lxxvi. Sciēdū tñ. i si
ne. Et Inno. extra de peni. i re
i glo. sup. ca. Qd aut. Et dicūt
q. indulgētie p̄sūt p̄ papā extē
di ad eos: q. si i purg: oio. ut
cū hoc i litterā remissionis p̄ni
t. Cui. glo Ray dicit: q. licet pa
pa nō hēat ligare neq; solueni
si sup. trā nō sub trā: si tñ tali
b. faciat indulgētia nolo dicit
iste p̄nere os i celū: de plenitu
dine p̄statis ei. tēme dubitā
do. Et dicūt Tho. i Al. q. lic va
let existētib. i purgatorio indul
gētie nō p̄ ipsa pena absoluā
ē s; p̄ eis solū de p̄muni the
sauro ecclie dei. Thesaur. ecclie
ē merita christi i finiti valoris. thesaur. ee
ecclie est.

merita uigilis ei. martiris i acto
rū martirū i aliorū satorū inume
rabiliū. Et ite dicūt canonistae
all. l. qd autē de peni. i remi. q.
effusio sāguinis christi i marti
rū est thesaurus i sermō ecclie
p̄sūt i ei. clauis habet uicari.
christi. l. papa. i q. uult aperiri
p̄mucat. Unde minima gutta
sāguinis christi sufficiens est ad
remissionē oim peccatorū: q. sūt
fuerūt i esse p̄terit. Et indulgētie
nota: q. indulgētie dat si aduadū
glia: nisi ex sequēti s; ad au
ferēdū penā: itellige mō p̄dicto
dantur.

q̄ indulgētie
valēt defun-
ctis scōz ho-

Non q̄ indulgētia a pena ali-
queꝫ absoluat: sed p̄ eis solui-
tur de thesauro cōmuni eccle-
sie. Cōstat ergo: q̄ papa potest
aias uiuorū a penis purgato-
rii p̄seruare/et existētes i pur-
gatorii penis liberare. q̄d erat
probandū. Cū ergo papa sit bo-
catus in plenitudine potestatis
durū esset contra tantā pote-
statē clauis disputare. De pe-
ni. di. i. Agite penitentiā. Et. d. l.
pōderet. ¶ Alia ē opinio huic
contraria. hec est hostiensis. v.
Ad quibus p̄sunt indulgē-
tie x. Sed et uiuis. etiam i. v.
ultimo Ubi operant. Et dicit
simpliciter: q̄ indulgētie nō va-
lent defunctis. cū nō sint de fo-
ro ecclesie. Sed bona quibus
quis meretur indulgētiā ut
elemosyne et peregrinationes
valent defūctis. sicut: alia suf-
fragia ecclesie caritatis. Sed
si queratur: que istarū opinio
est tenēda. Rēspōdeo q̄ prima
eo quia verior est et sanior. Nā
si alibi uiuorū suffragia ut sūt ele-
mosine peregrinationes et hu-
iusmodi: valent defunctis: nō
q̄ sint deforo ecclesie / sed fue-
runt/et dū uiuerēt eis ista pro-
desse meruerūt: non minus in-
dulgentie eis p̄sunt: si conce-
duntur eis. dum tamen uiui p̄
ipsis illud pro quo indulgētia
datur opere compleant. Etia
ecclesia dei illuminata est spiri-
tu sancto: et ideo non est asserē-
dū: q̄ papa a iamas a penis pur-
gatorii liberare non posset. cū
ecclesia christi spōsabat hīs in-
dulgētiis. Tum quia magis
est liberare a pena infinita q̄ a
pena finita. s. Gregorius libe-
rauit. Traianū per orationē a

pena inferni: que est infinita:
multo magis papa per indulgē-
tiā potest liberare existentes
in purgatorio a pena tempora-
li et finita. Et hanc opinionē se-
quuntur canoniste i allegato ca-
pitulo. Ad autē. de peni. et re-
mi. Loquendo tamē de indul-
gentiis pape. Nō non occurrit
ratio: quare ecclesia non possit
thesaurum suum cōmunicare
mortuis sicut uiuis. Maxima
nanq̄ virtus est harum indul-
gentiarum et remissionū a deo
q̄ homo mortalis nisi ei diuini
iussit reuelatū: ignorat: quan-
tum valet remissio. quia valet
secundum deuotionem penitē-
tis et ipsarum: que suffragan-
t et earū mensuram nullus sci-
re potest nisi deus. et sic nec me-
suram remissionis. De con. d.
iiii. Queris. Et di. v. Nō me-
diocriter. Et de peni. di. i. Quē
penitet. Et ideo nota scōz ino-
centiū: q̄ quando sunt diuersa
iura et opiniones. l. non contra-
dictum et bonos mores huma-
norum sentētia est preferenda. l.
ceteris paribus. Extra d̄ trāsl.
ca. li.

Sed com

muniter solet queri: an papa p̄
indulgentiam posset totū pur-
gatorium expoliare. Ad quod
dicendū: q̄ aliqui sunt in pur-
gatorio: qui carent illis bonis
propter que ordinate sūt idul-
gentie valere.

Quattuor

enim sūt: que requiruntur: ut
indulgētie valeant. duo expte

Rata opti-
mā auctori-
tatem.

q̄re q̄ sita sūt
ad indulgēti-
arū valore.

quos pōt a-
perius pur.
liberare.

De A. C. auctoritas: & causa ra-
tionalibilis seu cōueniēs. duo
alia sunt ex parte recipiētis. C.
q̄ sit in statu merēdi. vt ibiuis
vel q̄ meruerint talia bona eis
prode: Ge: dum uiuerent. vt in-
existētibus in purgatorio. Se-
cundum quod requiritur exp-
te recipiētis: est: vt faciat illud
pro quo indulgētia datur. vel
fiat illud per uiuos pro illis: q̄
manēt i purgatorio Et si istud
ultimum defuerit existenti in
purgatorio: q̄ pro eo nō detur
illud: nec fiat: pro quo indulgē-
tie conceduntur: non libera-
t. quia caret illo: pro quo indul-
gentia data est. Aliqui uero
sunt in purgatorio: qui carent
sacramentis ecclesie: quos de-
immediate per suam gratiam
saluos fecit. et tamen uult eos
punire in purgatorio secundū
taxationem sue iusticie. & isti p
indulgētiā non liberantur a
penis purgatorii. Unde glosa
super. i. cor. v. dicit: q̄ iudica-
re de his q̄ sūt extra ecclesiā p
lat eccle nō ē accessū Et sūt hec
uerba. Quid michi de his qui
foris sunt iudicare: nonne de
his qui sunt itus: iudicamus?
Alii sunt: qui non carēt bono
vel bonis illis: pro quoscu qui
bus indulgētia datur: nec etiā
ecclesie sacramentis. & quantū
ad istos omnes purarem: q̄ pa-
pa potest purgatoriū expolia-
re. Dicit dominus Augustin⁹
de ancona in tractatu de pote-
state pape. q. 22. q̄ papa potest
expoliare purgatorium. Hoc
est considerandum vel quantū
ad suam iurisdictionē: vel abso-
lutam eius executionem: vel
diuinam acceptationē. Quan-

tum ad suam iurisdictionē pa-
pa potest expoliare purgatoriū
animabus omnium: pro quib⁹
facta sunt bona illa: propter q̄
indulgentia concessa est. et ex-
poliare omnibus illis qui non
carēt sacramentis. quia tales
dum uiuerent: meruerunt. nā
isti fuerunt de foro ecclesie mi-
litantis per gratiam sacramē-
torum. Si consideramus quo
ad absolutam pape executionem.
Dicendum: q̄ papa non
potest: nec debet purgatorium
expoliare. Quia illisq̄ non fue-
runt de foro ecclesie: thesaur⁹
eccle nō est aperiendus. nec pa-
pa pōt hoc facē p̄tate legitima
& ordinata. Si cōsiderem⁹ quo
ad diuinam acceptationem ap-
plicando papa intētionem suā
ad expoliandum totū purgato-
rium: et q̄ deus acceptaret ip-
si pape: et cuiuslibet est incertū.
Et probat istud suis rationib⁹
Cōcludit: q̄ papa potest p̄mo
modo expoliare purgatorium
illis omnibus: pro quibus fit il-
lud: pro quo indulgentia dat
qui fuerūt de foro ecclesie per
receptionem sacramentorū.

quarto ad

idem. Illi qui nō possunt liga-
re sed ab alio ligari: sunt infe-
rioris auctoritatis. sed huiusmo-
di est status omnium prelato-
rū respectu pape. igit̄ &c. Ma-
ior huius rātionis patet: quia
ligare est quoddā agere. liga-
ri quoddā pati. quod ligat pa-
titur. et non nisi a uirtuosiori
fortiori ut in naturalibus uide-
tur. Actio enī importat dñum
super passū. Et ideo phis. iii.

probat quare
ta eiusdē cō-
clusionis.

de anima dicit: q̄ agens est no-
bilis passio et honorabilis et
forma materia. Minor proba-
tur: q̄ papa potest episcopos
excommunicare et non e converso
et quod fortius est ab omnibus
actibus hierarchicis exequen-
dis priuare q̄ heresim. xxi. q.
i. Quicunqz. et. c. Abscissa fi-
des nō ē. ii. di. c. Deniqz. Etia
potest ipsos deponere. 3. q. vi.
Quauis. et. c. Dudū igitur.
¶ Etiam hec cōsideras beat⁹
Bernardus ad Eugenium li.
ii. di. i. Quis se alter ingerat
petri prerogatiue: ergo iuxta
canones tuos alii in partē soli-
tudinis. tu in plenitudinem
potestatis vocatus es. Et pau-
lo post. Nonne si causa extire-
rit: tu episcopo ecclī claudere et
tu ipsum ab episcopatu depo-
nere: etiam et tradere Sathane
potes. Et Seneca libro exor-
dior. Fuerunt presules in-
fecte solitudinis sed roman⁹
pōtifer gaudet plenitudine po-
testatis. In laudem plenitudi-
nis potestatis et domini pape
inquit bernardus de confide-
ratione ad. Eugenium li. ii.
Quis es tu sacerdos magnus
summus pōtifer: tu princeps
episcopoz / tu heres apostolorz
tu primatu. Abel / gubernatu
noe: patriarchatu abrahā: or-
dine Melchisedech: dignitate.
Aron: auctoritate Moyses: iu-
dicatu Samuēl: potestate Ie-
sus: vinctiōe Christus. Tu es
cui clauēs tradite sūt cui oues
credite sūt. Sunt quidam alii
celi ianitores et gregum pasto-
res. s; tu tāt gloriofius: quā
to et differentius utrunqz pre-
ceteris nomē hereditasti. Ma-

bēt enī illi sibi assignatos gre-
ges singuli singulos. tibi vni-
uersi crediti vni vni. Nec mo-
do ouū sed et pastozum. tubn⁹
omniū pastoz. Premissa cōclu-
sio quaduplici probatione la-
te manet roborata. quare dice-
re non vereor: q̄ ille qui tantā
potestatem papedenegauit i asse-
rendo: q̄ dictum priuilegium
concedere non potuit: in tene-
bris ambulauit.

Probatum

predicta conclusio modo supe-
riori. iiii. rationib⁹. Et primo
sic. Omnis ille qui habet super
aliis precipiendi auctoritatē:
est illis maior vel superior. sed
papa est huiusmodi. igit. Ma-
ior patet. nam secundū iura q̄
in parem non habet imperium.
Extra de elect. Innocentius. Mul-
to enī minus inferior in supe-
riorem. Extra de maio. et obe.
Cum inferior. Eo dē superior:
q̄ habet sub se inferiores vel i-
feriorem. Ex quo sequitur. q̄
qui habet imperium in aliquo
illi superior: est. s. superioritate au-
toritat. Minor patet. q̄ silan⁹
mentis papam principatu ter-
reno subesse dixerit: eū etiam
imperator sublit episcopis. ar.
ad hoc. lxvi. di. Gelasianus
Cunctis enim regibus et prin-
cipibus habet papa principari
et preesse in terris i extremo p-
lacionis domini secundū intē-
tionem canonis. ex. de ma. et
obe. c. Omnes viget tanta po-
testate papa christi vicarius: q̄
potest ponere et deponere impe-
ratores reges et principes atqz
excommunicare. Unde Innocē

ca pbatio
pncipalis e
iusdē celu.
prie q̄ ad tē
porales pñ
cipes.

superior de.

de pape pñ
te suprema

tius. ii. excommunicauit. Archa
diu. & Ambrosius licet nō papa
Theodosiū magnū. lxxxvi. dī
Duo sūt zacharias papa regē
francoꝝ depulit. & pipinū rē-
gis haroli imperatoꝝ patrē i
loco eius substituit. xv. q. vi. A-
lius. Innocentius. q. de pulit
Fredericū imperatoꝝ. Extra
de sen. l. re. iii. Ad apostolicē. li
b. o. vi.

Secundo

ad eide arguo sic. Illud est mi-
noris excellētie: qđ recipit lu-
men: & mendicat illud ab alio
qđ qđ habet a seipso. sed talis est
status cunctoꝝ principū terre
nō p respectu pape. igit. Ma-
ioꝝ patet de luna: que ē opaca.
et recipit lumē a sole. & sic lu-
mine solis medicato illuminat
noctē: & illustrat. Et quātoma-
gis luna soli appiātur: tātopl⁹
lucet & maioris lucis claritatē
emittit. & conuerso i tantū qđ
quādo sol de directo ipsā respi-
cit: dicit plena. quādo vero ex
aduerso: dicit vacua. Minor
patet. l. q. talis est status impe-
rialis. Nā sicut luna illustrat
& illuminat a sole: sic potestas
iperialis quātū ad leges ciui-
les quā dā obsecras. i. imper-
fectas: qz sunt cōtra deū & salu-
tē animarū papa vt alē sol suis
clarissimis radius hoc est edict
regulis generalibusqz cōstitu-
tionibus illustrat. vt ipse impe-
rator cōfiteē i suo iure ciuili.
vbi dicit: se amplecti qtuor cō-
silia vniuersalia. vt per ea suis
legibus derogetur. Et ideo in
ciuili iure aū vbi clerici apud
p̄pos episcops. coll. vi. dī.

Lex. Leges nō dedignāz imi-
tari sacros canones. De iudi-
ca. Clerici specialitē i matrimo-
nium & vltis. Et ideo ad istud
p̄positū insequendo doctrinā.
Innocēti. 3. qui habetur extra
de ma. & obe. c. Solite. per so-
lē dīgnat dignitas papalis. p
lunā dignitas imperialis. per
diē spiritualia. p noctē tempo-
ralia designantur. vt sit secun-
dū ipsū. sicut spiritualia p̄cel-
lūt tēporalia: et sol lunā: sic pa-
patus iperū p gradū dignita-
tis cognoscat. Nonne papa
tantam habet potestatem: qđ
solus potest condere canonem
generalem. xrb. q. i. parrafo
his ita: circa medium. Et fa-
cere constitutiones generales
quibus oēs habēt obedire. Ex-
tra. c. e. i. Sed q papa legibus
imperatoꝝ subiaceat: ablit.
Extra de sup. ne. licet. Et qui
filii sunt legitimi. c. Per bene-
rabile. Et de iudi. ca. Nouit.

Tertio ad

idē. Illud q potest agere in su-
perioꝝ: potest p cōsequēs age-
re in omnia: que subiecta sunt. *tertia pba*
sed papa potest agere in p̄clat-
tis. sequitur etiā & in principi-
bus terrenis. quia subditi sūt
ei. Veritas maioris ostendit:
qz sic ē i praeicis sicut i specula-
rius qz qđ cōtinētur sub ge-
nere subalterno: cōtinētur sub
genere generalissimo eius dēoz
dinis. Ad p̄bationē mioris al-
sumo illud q habetur. 21. dī. p-
rafo. i. vbi dicitur. Petrus in tū
mū sacerdotē. Christus eligit p
omnibus. dū ei p̄o oibus & p̄e
oibus clauē regni celoꝝ dedit
b. i.

scda pbatio
q ad dños
tēporales.

luna dīz ple-
navē vacua

et a se petra petri sibi nomen
posuit Et. lxxxvi. di. Quis du
bitet sacerdotes regū et principū
omnīq; fidelīū patres et magi
stros senseri? Nonne miserabi
lis insanie esse cognoscitur: si fi
lius patrē: discipulus magistrū
sibi conetur subiungere. Et aliū
capitulū ibidē dicit. Si ipse
toz catholicus est: quod salua pa
ce ipsius dixerimus: filius est:
nō presul ecclesie. Et inde Ma
lētianus imperator iclitus sus
fragancis mediolanēsis eccle
się dixisse legitur. Talē in pontifi
cali sede constituere curate: cui
et nos qui gubernamus imperiū
sincere nostra capita submitta
mus. et eius monita cum tanq̃
hoies deliquerimus: suscipia
mus necessario velut medica
menta curantis. lx. di. Valen.
Et dicto capi. Auit. de iudi.

quarta pba
tio q̃ ad eos
de platos.

Quarto p

bati. potest sic Ille est preminē
tioris domini: qui cōmittit rē
suā alteri: q̃ ille cui cōmittitur
sed Christus cuius vicarius est
papa in terris: p̃mittit ecclesiā
principib; terrenis igitur. Ma
ior patet: quia ille qui suā rē al
teri cōmittit: est dominus rei.
alter cui cōmissa est nō. sed ha
bet illam solum seruare/et pro
illo cuius est custodire. Nā res
que cōmittitur siue accomoda
tur: nō debet vti ille: cui cōmis
sa est. nisi eo modo: quo sibi ac
comodata siue cōmissa est res
talīs. C. iuxta voluntatē dñi rei
illius. alias cōmittitur furtus
.ff. de furtis. l. Qui te. Minor
patet per Aristotē lib. 2. 3. de li
mo bono. c. liii. vbi ita inquit.

Cognoscāt principes seculi deo
se debere rationē reddere pro
ecclesia quā ipsi tuendam susci
piunt. Nam siue augeatur pax
et disciplina ecclesie per fideles
principes/ siue soluat: ille ra
tionem ab eis exigit: qui eoz
potestati suam ecclesiam credi
dit. Et paulo ante dicit: Intra
ecclesiam potestates necessarie
non essent: nisi ut quod non pre
ualent sacerdotes efficere p do
ctrinam siue per doctrine ser
monem potestas hoc imperet p
discipline terrorem. Ad tutio
nem ecclesie commissū est prin
cipibus terrenis principale vniū
gladium. scilicet temporalem
siue materiale. ut vulnerent
et percutiant inimicos fidei he
reticos scismaticos et infideles
Nam papa vtrumq; habet gla
dium. In huius signum dictū
fuit Christo. Domine ecce gla
dii duo hic. Vno scilicet gladio
temporali vsus fuit. Petrus q̃ gladium
debat in papatus regimine. vtrumq;
Christo summo pontifici succe
dere. et illo sanguinem effudit
dum auriculam serui amputa
uit. Istum derelinquit siue cō
misit principatui terreno. Se
cundum spiritualem et nobilio
rem reseruaui petro Christus
et petri successoribus. Et habēt
isti duo gladii quendam ordi
nem et subalternationem. ita
q̃ gladius est sub gladio. scilicet
temporalis sub gladio spiritua
li. sicut dignitas sub dignitate
Et notandum est: q̃ ecclesia per
se et immediate habet vsum gla
dii spiritualis. Et ratione sub
iectionis potest vti: et vtitur i
perando et delegando per lai
calem manū gladio tempora

11. Hoc enim ex sensu veteris te-
 stamenti colligi potest. in quo
 bella multa auctoritate et man-
 dato sacerdotum sunt commissa.
Cenet Hostiensis: q. p. uis
 Imperii a iurisdictione sunt distincte quo
 roma. eccle ad executionem: tamen impe-
 h. iperatoz. ratoz romanoz imperium te-
 net ab ecclesia. et potest dici of-
 ficialis eius. et papa ipsum co-
 firmat. vngit approbat. et de-
 ponit. v. s. cap. Venerabilem
 de elec. Ad istud propositum lo-
 quitur Seneca in suis exordi-
 is: Imperialis maiestas suam
 cervicem inclinet ratione eccle-
 sie: Petro clauigero Iesu chri-
 sti. quoniam per ipsum princi-
 patum summum suscepit et ex-
 cellentiam diabematis glorio-
 si. **D**icitur papa clauiger qz
 habet duas clauas. Unas qua
 claudit et aperit: ligat et soluit
 quoad spiritualia. Aliam cla-
 uem qua vtitur modo premisso
 quoad temporalia. 22. di. Om-
 nes. 21. di. v. primo ca. Venera-
 bilem. de elec. Papa ergo vtrū-
 qz gladium habet et potesta-
 tem. 22. di. ca. Omnes in glosa
 quod ascendit Bernardus lib.
 de consideratione ad Eugeni-
 um dicens. Tuus ergo. scilicet
 gladius materialis. et ipse. scz
 princeps terrenus tuo forsitas
 nutu. et si non tua manu euagi-
 nandus. Alioquin si nullo mo-
 do ad te pertineret. et his dicē-
 tibus apostolis: Ecce duo glae-
 di hic: non respondisset domi-
 nus: satis est. sed nimis est.
 Vtrqz ecclesie spiritualis gla-
 dius et materialis: sed hic qui
 dez pro ecclesia: ille vero alius
 haec ecclesia exercendus. Postqz
 igitur terreni principes a chri-

sto et eius vicario habent gla-
 dium: v. illo vtiuntur in tēpora-
 libus: debent super omnia ec-
 clesiam defendere manutene-
 re et protegere cum armis et
 bellis. Et licet istud videat eis
 onus graue: tamen est meritiū
 grande. Nam natura et eius
 actor mouent filios honorem
 matris custodire et eius iniu-
 rias euitare. Et ideo impera-
 toz Carolus legitur dixisse di-
 x. ca. In memoriam. Hono-
 remus sanctam romanam ec-
 clesiam et apostolicam sedem
 vt q nobis sacerdotalis est ma-
 ter dignitatis: est: debeat eccle-
 siastice magistra rōnis Quare
 seruanda est cū māuerudie hui-
 litat. Et lz vix ferendū ab ipsa
 sancta sede imponat iugū: ta-
 men feramus et pia deuotione
 tolleremus. Est ergo papa su-
 per omnes imperatores reges
 et principes Ideo in figura sue
 dignitatis et preexcellētis po-
 testatis ei dictum est illud Hie-
 re. primo. Ego constitui te su-
 per gentes et regna. vt euellas
 et destruas. et discipes et plan-
 tes. Ecce de iudi. Venit. Pro-
 bati. iiii. medio conclusio pre-
 missa quare ad opz errore se
 non poterit excusare: qui. x. vi-
 cario potestatem presumpsit
 denegare / et ipsius privilegii
 intentionem mutare. Qui pri-
 uilegia ecclesiastica contem-
 nunt et frangunt: sacrilegium com-
 mitunt. 12. q. 2. Qui diuinis.

Tercio p

bo pncipat dicta zelonez Sed
 ante q hoc fiat pmitaz aliqua
 notabilia insequentibus vtilia
 b ii.

tertia pba-
 tio pncipat
 dicte prime
 conclu. quo
 ad cūis

Primum: qd si in decretalibus se-
quentibus vel dicti doctor re-
peritur: qd papa nō pōt: vel non
debet facere: ē intelligendum
sic. l. sine rationabili causa vel
motius: vel nisi aliud melius
suadeat: vel nisi utiliora res-
perit. ¶ Secundū: qd papa nō
arratur statuti ē ecclesie nec di-
ctis doctor: exceptū dū tarat si
dei articulis et sacramētis et il-
lis: que sunt de iure naturali.
¶ Tertium: qd ubi repitur: qd
papa tene ē vel sibi cōuenit et si
milia: debēt talia intelligi vbi
l. de potētia limitata iure. nō
autē absoluta magnitudinis
potestatis.

His nota

bilib' pmissis pbari pōt. exclu-
sio sepe pbata. l. quattuor va-
tionib' nā i quattuor pōt pa-
pa dispensare: qd pma facie vi-
dētur iuri repugnare. ¶ Pri-
mo dispēsat cū bigamo i oib'
ordinib'. ¶ Secundo dispen-
sat cū monacho: et ide fit pprie-
tarius. ¶ Tertio dispensat in
voto castitatis cōcedendo ducere
vxoꝝ. ¶ Quarto dispensat
in oibus votis ppter alta sui di-
tione:

Contrapzi

mū aē habetur. xxxiii. di. Le-
ctoꝝ. in qd hētur: quod bigamus
non pōt pmoueri nisi vltz ad
subdiaconatum excludi. Et
hoc habet ecclesia p dictū apo-
stoli pfirmatū constitutionib'
ecclesie. 33. di p totū. et extra de
bigamismo oꝝ. ergo papa nō p-
gess dispensare.

Ad hoc di

cendum: qd papa qd succedit pe-
tro i cōlitate potestatis: nō ar-
tat statuto apostoli nec eccle-
sie i hoc. Huius responsioni cōcoꝝ
dat tho. i. iiii. suo sen. di. xxvii.
dicens. Et si obici: qd cōtra do-
ctrinā apostoli dispensare non
licet. Hoc verū est quātū ad ea
que sūt de iure naturali et quā-
tū ad ea: qd sunt de necessitate
sacramentoz et fidei. s. i aliis
q sūt de institutiōe apostolorū
cū ecclesia hēat nunc eandē po-
testatē statuēdi et destituēdi q
tūc habuit potest p cū qui pma-
tū tenet dispensari. Ideo iuri
papa dispensauit cum parnoꝝ
mutano archiepiscopo. q fuerat
bigamus. Dicit dñs petrus de
lucra i septenario cādelaboz
vbi tractat de excellencia pote-
statis pape: qd bigamus a sus-
ceptione sacroz ordinū non re-
pellitur ppter vicium irregu-
laritatis. s. ppter defectū sacra-
menti. Cū ergo papa huiusmo-
di impedimētū tollit: poterit ta-
lis licite ad sacros ordines p-
moueri.

Arguitur

p illud. Contra secūdū: qd hēt
extra de statu monachoz. Cū
ad monasteriū. in fine. Non
existimet abbas: qd sup habēda
pprietate possit cū a i. mona-
cho dispēlare: qd abdicatio p-
prietatis sicut et custodia casti-
tatis a deo est annexa regule
mōachali vt cōtra eā nec sum'
pōtifer possit licētiā indulgere

in qd us pa
pa pōt dis-
pensare.

btu pa
pōt dis-
pensare
nō mō

ad hoc argu

btrū papa
pōt facere
de monacho
nō mōachū

mentum respondez dando sen-
tum illius decretalis. Et p ma-
iori declaratione dicte decreta-
lis est cōsiderandū: q̄ due sunt
opiniōes. vna dicit: q̄ papa nō
pōt dispēlare: q̄ monachus exi-
stens mochtus habeat p̄p̄iū. s̄
q̄ pōt de monacho facere non
monachū. et sic solutus mona-
chusa monachatu erit solutus
aboto paupertatis. Et huius opi-
nionis sūt alanus. vincētius et
iohannes et cum eis opinātes.
¶ Sed videt q̄ sine hoc q̄ mo-
nachus sit solutus a monacha-
tu papa possit dispensare iboto
paupertatis. cū in oibus votis
semp intelligat excepta ei⁹ au-
toritas. Extra de re. 21. Et de
iurciu. Venientes. Sed quid
ad decretale in cōtrariū palle-
gatam extra de statu monacho-
rum. Dicendū: q̄ talis decreta-
lis in hoc quod dicit nec sū m⁹
pontifex. et c. debet intelligi: q̄
papa nō potest facere de poten-
tia limitata iure. s̄ bene de ab-
soluta magnitudinis potestati.
¶ Secunda opiniō dicit: q̄ pa-
pa monacho inanēte monacho
potest dispensare: q̄ monachus
habeat p̄p̄iū. q̄ potest de ple-
nitudine sue potestatis aufer-
re substantiam rei. ar. 2. de rei
vxoie. l. vna. in principio. Et
de nichilo potest aliquid facere
3. q. vi. Hoc quippe. Et de cōse.
di. 2. Reuera. Sed quid ad de-
cretalem in cōtrariū? Dicunt
illi sic. Non potest. i. nō conue-
nit potestati illius sic. 22. q. v.
Si paulus. de solito. quia non
cōsuevit hoc facere. tñ si vellet

facere: potest. Sed videt: q̄ sit
bene dictum sic: nō potest sine
rationabili motiuo vel magna
causa deo magis placente. vt
etiā notant. Bñs. Anno. 1. Ho-
sti. in dicto ca. Cū ad monaste-
rium. ¶ Contra tertiū ar. ha-
betur extra de statu monachoz
Cum ad monasteriū. in fine.
22. q. 1. Ruptie. vbi habet: q̄ vo-
tum continētie solenne nō pōt
cōmutari. quia vix vel nūq̄ po-
test melius iueniri. Et assigna-
tur ratio: quare nō potest dis-
pensari in voto castitatis per p-
fessionē solēnizato. q̄ castitas
est annexa regule monachali.
In hoc concordat Tho. scda se-
cunde. q. lxxviii. Votū conti-
nentie nō est essentialiter anne-
xum ordini sacro. s̄ statuto ec-
clesie. vnde per ecclesiā videtur
q̄ possit dispensari. Sed votū
continētie est essentialiter statu-
religionis. per quē homo abre-
nuntiat seculo totaliter dei ser-
uitio mancipatus. quod nō po-
test simul stare cū matrimonio
in quo incumbit necessitas pro-
curandi vxoris et prolis fami-
lie et rerum: que ad hoc requi-
runtur. Et sequitur. Ideo in
voto solēnizato per professio-
nem religionis non potest per
ecclesiam dispensari. Hec tho.

Sed cōtra

hoc arguitur sic: papa potest fa-
cere de monacho nō monachū
et dispensare in voto paupertatis:
ergo et in voto castitatis.
Antecedens patet per superi⁹
allegata. sed cōsequēs pbatur
quia non magis videtur papā
posse dispēlare in voto q̄ in alio
b. iii.

cū sit vnū sicut reliquā substantiale & essentialē religionis. Nec obstat ratio facta scilicet thom. inquitur: q̄ papa nō potest dispensare: eo quia votum continentie est essentialē statui religionis: quia secundum eundē in. iiii. sen. di. xxvii. ecclesia habet et nūc eandē potestatē quā et prius habuit. Sed cum professio solennis certe religionis per monachum facta sit per sedē apostolicā approbate religionis promissio: vt ponūt doctores sequitur q̄ papa potest dispensare in voto continentie solennizato p̄ professionē cum talis professio sit solennis approbate religionis promissio per sedē apostolicā. Nam sicut sedes apostolica approbat monachi professionē: sic dispēsat si vult. Et potest dispensare in votis religionis. & non minus in vno q̄ quibus dispensat in alio. Quod iam visum fuerit in regno portugalie et in regno etiam aragonie de raymiron monacho sancti poncii de tomerius: qui per dispensationē sedis apostolice in folio regio aragonū regni sublimatus duxit in uxorem. uxorem comitis pictauesis: de qua filiū habuit nemine patronam siue patrimoniam: que postea cum comite barchione matrimonialiter copulata regnavit in cathalonis et aragonia. Pen est ergo denegandum tale posse papē.

Ad hoc re

spondeo totū cōcedendo sicut innuit argumentū licet verum q̄ s. i. satis probabile sicut iter arguendū videtur & que pars

ut solidior dicetur. Sed videtur papā talia non posse facere: q̄ minus bonum non debet proponi maiori bono. Cū enī votum continentie in religioso sit tātū bonū q̄ vix vel nunq̄ potest melius inueniri: sequitur: q̄ non pōt cōmutari in matrimonium.

ad hoc di

cendū q̄ maius bonū est bonū cōcō singulare. Pōt enī papa propter aliquod magnū bonū cōitatis vel reipublice dispensare: q̄ melior est salus multorum q̄ vni. Et ideo scdm̄ hosti. & Innoc. ille non peccat qui minus bonū in maius bonū cōmutat: vel qui maius bonum minori bono preponit: cū semper bonū cōcō debeat preponi bono singulari. Extra. e. de regularibus. Licet in fine. Et de postu prela. c. bone. in principi. Et cōis utilitas p̄fert priuati. vbi. q. i. Scias. i. c. Mutatōes. Nō enī solū matrimoniū trahit monachum de monasterio: sed cōis utilitas dei voluntas et dñi pape potestas. Sed q̄ ad decretalē: que dicit votū continentie nō posse zmulari: nec in illo papā posse dispensare vt ante deductū est. Dicendū: vt prenotatū ē: q̄ talis decretalis debet intelligi de potestate papē limitata iure nō a sit absoluta. s. magnitudinis potestatis. Contra quartū. Arguit sic q̄ illud q̄ dicit. vbi. q. i. Sciendū vbi hētur: q̄ sola obediētia est: q̄ fidei possidet meritū et necessaria ē obiētiā: q̄ sine ea q̄ q̄ infidelis est cōuincit etia si fidelis esse videatur. Ex dictis

q̄ debet
ad maius
mutatū

In this
barron
pbat
q̄ obedi
et mag
mutatū

Obedientia
est maxima
virtutum

premissis volo pbare: qd papa
nō potest in oib' votis dispen
sare Et arguo sic. papa nō pōt
dispensare in voto obedientie.
ergo nō in oib' votis. Hīs p
bat in hoc qd obedientia est ne
cessaria: sine qua quisquis infi
delis cōmunicet etc. vt supra. Sz
pbatur qd nō possit in oib'
votis dispensare qd nō pōt dis
pensare in isto obedientie solēi
zato per religionem. Ratio qd
obediētia religiosi est maxima
virtutū: idē nō videt: qd possit
papa in hoc voto dispensare.

Cū ergo sit maxima virtutum
que causa pōt melior inveniri:
per quā papa posset dispēlare.
nā scdm iura inobediētia q̄ est
contraria virtuti obedientie: est
crimen idolatrie. viii. q. i.

Sciendū. Inobediētia ex pa
raē heresi. et est pctm ariolandi
.i. ars demonū colere: et ibi su
nesta sacrificia facere etc. Legit
et notat. viii. q. i. Sciendū Si
enī inobediētia est maximum
pctm sūū contrariū. l. obedien
tia est maxima virtutum.

arguitur se

In istis pro
bationibus
pbat solū
qd obedientia
est maxima
virtutū

cūdo ad idē auctoritate sancti
tho. scda scde. q. clxxxiiii. in q̄n
tis. Exceptis virtutibus theo
logicis fide spes caritate inter
virtutes morales obedientia vi
detur maxima virtutū: quib'
aliquod terrenū cōtinetur: vt
ihereat deo Sed cū tria sint ge
nera bonorū que homo potest
cōtinere ppter deū: quorū infi
nita sunt exteriora bona. l. for
tune. media sūt bona corporis
supra bona anime: inter que
quodāmodo p̄cipuum est vo

luntas: inq̄stū. l. per volun
tatem homo omnibus aliis bo
nis vtiē. et ideo per se loquēdo
laudabilior est obedientie virt'
que ppter deum contemnit p
p̄iam voluntatem q̄ a licvirtu
tes morales que ppter deū ali
qua alia contemunt.

Tercio ar

guitur pbando idē qd sit ma
xima virtutū: pbatur per gree
gorium ultimo mor. vbi dicit.
Obedientia victimis iure pre
ponitur: qd per victimas alie
na caro per obedientiam vero
volūtas p̄p̄ia mactatur. Hec
grego. viii. q. i. Sciendum

quarto ar

guitur idē pbādo: nā per obe
dientiam homo religiosus vin
cit seipsum. et est magis vince
re se qd vincere castrum: vt no
tat Hug. viii. q. i. Sciendum.
Quod obedientia sit maxima
virtutum patet: quia omnia
vota alia possunt commutari
in religionis obedientiam. di
cit alexander tertius Rei fra
cti voti nullatenus habeant:
qui temporale obsequium in
perpetuam noscuntur religio
nis observantiā siue obediē
tiā commutare. Idem tho. in
quolibeto

quinto ar

guit ad idē p decretū. xvi. q. i.
c. Placuit dō. vbi ita habetur.
Sicut piscis sine aq̄ caret vita
ita monach' sine mōasterio. l.
in quo manet sub obedientia.

Quod sit maxima virtutū p̄ti
in hoc: q̄ obligat ad semp vsq̄
ad mortē & post mortē religiosū
nam si religiosus resurgeret a
mortuis esset religiosus & sub o
bedientia. Quod nō sit est de
proposito. nā post mortē si resur
geret: esset solutus a matrimo
nio. qđ ip̄o viuēte contraxit. et
posset nubere cū alia: si vellet.
& cōueto. vt notat h̄ ug. di. q̄
Lazarus post resurrectionē nō
potuisset recp̄tere vxorē. nec il
la cū. S; si vellet iūgi oportē
ret: q̄ traheret de nouo. Facit
ad hoc. 32. q. vii. Licite. 1. q. 1.
Quod quidam.

Sexto ar

nota p̄tera
de obedientia

guitur p̄bando q̄ obedientia sit
maxia virtutū: illud ē maximū
per quod hō meret maximū p̄
mium: sed p̄ obedientia meret
religiosus maximū premiū: et
go obedientia est maxima virtu
tum. Ans notū. S; p̄ns p̄batur
p̄ illud: qđ inuitis patrū habet
de quodā. qui rap̄ vidit. qua
tuor ordines ante deū. Prim⁹
erat hoim iūctiū & deo gra
tias agētū. Scōserat hospitā
tium p̄ deo pauperes recipien
tium. Tertius erat anachoritarū
solitudinē gerentū. Quartus
erat obediētū. et hī p̄ceteris
hī bāt altiorē gloriā. q̄ erat v̄tē
tes torq̄a aurea. Ideo scribit
ad phi. 2. Factus obediēs. &c. i
cōtinēti sequit maximū p̄miū
p̄pter qđ exaltauit illū. & dona
uit illi nomē: quod est sup̄ offe
nomē. Et iō dicit Dyo. vi. ca.
angelice gerarchie. P̄ficiēdo
rum oīz altior ordo monachorū
id est obediētium.

Septio ar

guitur idē p̄firmādo. s. q̄ obe
dientia est maxima virtutū in
religioso: q̄ si & ip̄e obedit p̄ la
to suo: irrationalia aīalia & fe
rocia obediūt ei. Nā inuitis pa
trum legit de Paulo abbate p̄
cipiēti discipulo suo Johāni: vt
afferret ei fīmū bonū q̄ erat ne
cessarius ad ortū suū. at ille re
spōdit. in locobbi fīm⁹ est: habi
tat leena. cui abbas: si venerit
sup̄ te: alliga eā. & duces eā te
cum. Fuit iste. et iuenit leenā.
et cū vellet ruere sup̄ eā: ip̄e vo
luit eā tenere. sed fugit. iterū
iohānes eā sequebat̄ dicēs: ab
bas p̄cepit vt alligatā te duca
ad eū. et statim bestia obediuit ei
et subleuit. et cum eo reuerla ē
ad monasteriū. P̄o solū aīalia
sed insensibilia & arida obediūt
tib⁹ obediūt. Vñ Johānes cal
sianus li. p̄mo collationū nar
rat: q̄ cuiusdā fratri abbas suus
p̄cepit vt lignū aridū irrigaret
do acc flozisset. ille obediēs ab
bati p̄ duo miliaria quotidie a
quā in humeris portabat. et li
gnum siccū rigabat. tertio an
no lignū frōdui: et flozuit. qđ
perpēdēs abbas in laudē obe
diētie dixit. Ecce fratres ligni
obediētie flozes. Hīs p̄missis
miraculis ostēdit: q̄ obediētia
est virt⁹ maxia Ideo Grego. 2.
dialogorū ait Si obediēs fue
rit p̄posit⁹ v̄ris: obediēt de⁹ oīo cōsequēter
nib⁹ v̄ris Vere maxia ē obe
diētie. q̄ religiosus q̄ suo obe
diētialit
dit sup̄iori: deus obedit illi. qđ ē maxima vir
maximū. q̄ tāta maiestas obediētū.
at tāvilissō sterq̄linio sicuti est
hō religios⁹ respect⁹ a totomūdo

predicat
um. cia
pe.

Et ideo bonū quodq; sine quo
potest esse salus: debet dimitti
pp̄ obedientiā. xi. q. 3. qd̄ ergo.

Quod obe

dientia sit maxima virtutū: vi
deri potest per hoc: q; meli⁹ est
religioso mortē eligere q̄ non
obedire. Nā dānād⁹ est: q; resi
stīt: cui subiectus est: vel ei non
vult p̄sentire vel acquiescere:
nec suo sup̄iori obedire. 13. q. v.
Nō vos. ⁊ ca. se. Et ideo. Ber
nard⁹ i laudē virtutis obediē
tie religiosi sic alocquitur. Ne
mēto fratres: q; Chūstus ne p̄
deret obediētiā: p̄didit vitā

Premiis

oibus rationib⁹ p̄batū esse vi
det: q; obediētia ē maxima vir
tutū Et p̄ 2⁹ s̄ videt: q; papa
possit dispensare i oibus votis
cū i illo voto obediētie solēni
zato qd̄ est maximū dispensa
re nō possit. cū nulla causa ma
ior nec melior videat̄ reperiri.

Ad hoc re

spondeo: q; papa sua maxima
potestate ⁊ dictione potest in isto
voto maximo religionis dispen
sare. q; ipse hēt plenitudinē po
testatis. Ipse maior hominū. ipse
angelus. nō per substantiā: sed
quia dona diffūdit i inferiores:

predicacō ad instar ange oꝝ. Ipse tenet
ueni: cia pa claus regni celoy. Ipse spon
sus sponse ē sacrosācte matris
nostre militātis ecclesie. Ipse
clauiget paradisi ianue. Ipse.
Chūsti vicarius. Ipse i huma
no corpore h. sp̄itas de⁹ chūst⁹
deus est. Ipse similis filio hoi:

nis ē largitor donoy ē. dispensa
tor canonū ē. corrector maloy
p̄miator bonoy. In tantū q;
de ipso dici potest illud H est. 12.
Cōturbatū ē cor meū p̄e ti:
more glorie tue. valde enī mi
rabilis es. ⁊ facies tua plena ē
gratiay. Sua ergo auctoritate
potestate ⁊ maxima dictione po
test in voto maximo obediētie
dispensare. Nā ois religionis
regula ab ipsius tantū auctori
te viret summit. Extra de reli.
do. c. f. ⁊ ca. religionū. li. vi. Si
cut ergo religionē ⁊ eius sub
stantia instituit ⁊ p̄bat: sic
illa tollere potest. extra d̄ re iu.
Dis res. Habes ergo: q; papa
sua dictione ⁊ auctoritate potest
monachū a voto obediētie sol
uere. Et nimirū: q; monach⁹
trāsseri ad ecclesiā secularē: q;
nō ē subiecta abbati suo: ex to
to exime ē a iurisdictione sui ab
batis. xvi. q. i. In parrochia.

Quotomagus papa potest in optima rae
nachū ab obediētia p̄lati sue t̄io
religionis exhibere indubitātē

Sed quid

si p̄latus monachi mādāt ip
si monacho: q; nō ostātē man
dato apostolico sibi obediat/et
ne exeat de clauetro. i. obediē
tia: quā p̄misit seruare vsq; ad
mortē i sua p̄fessione: iste talis
cui debet magis obedire ⁊ man
datis cuius debet parere?

Respondet

q; pape: cui p̄latus monachi
tenet̄ obedire. Quisquis enim
obediētia maiorib⁹ exhibeat: q;
ab inferiorib⁹ desiderat. 1. q. vi.
Qui se fecit. Nā ⁊ monachus et

monachi prelatus si pape non
obedirēt: peccarēt. Nam qui
nō obedit apostolice sedī et eius
mādatīs peccat mortale. lxxi
di. Si qui p̄biteri sūt. xix. di.
c. Nulli. Seruāde sūt ergo le-
ges apostolice sicut leges petri.
cui dixit Christus: Quicūq; li-
gaueris etc. Et quicūq; solue-
ris etc. Notatur. xi. di. Palam

Simona

chus nollet assēire mādato pa-
pe: s; in monasterio p̄ficere/ et
sue religiōis prelato obedire.
Talis peccat mortaliē p̄ supbi-
am in nō obediendo pape. Itā
p̄ceptis apostolicis nulli supbe-
d; resistere. Gregorius. ix. di.
p̄ceptis. Et de necessitate sa-
lutis est obedire p̄ceptis pape
De here. Ad nostram. i. clemen-
ti. Recnō et p̄cti paganismi
icurreret: si quis sedi apostoli-
ce nō obediret. Et notat de ce-
lebra mi: Dolētes Religiosus
siue monach⁹ nō peccat: si au-
toritate pape soluit a vínculo
obediētie sue religionis. Poti-
us debet obedire pape q̄ plato
religiōis. q̄ est inferior Christi
vicario. Facit ad hoc. xi. q. 3.
Si his. Et. c. Si quis phibeat
Uñ glosa sup ad ro. xvii. i. hūc
sentē alioquē sic: Si quid ius-
serit impator: nūquid faciēdū
est: si contra pro consule iubea-
tur. Rursū si contra pro consu-
lem iubeat impator: nūquid
dubitabit illo cōtempo iūi et
se seruicndū? Ergo si aliud im-
perator aliud deus iubeat: cō-
tempo illo obēperandum est
deo. Tāta est enī pape autozi-
tas/ et tā extēsa eius dicio q̄ po-

test supra ius dispensare/ et de
iusticia potest facere iniusticiā. ptās pape.
corrigendo iura et mutādo. Et
plenitudinē h; ptātis. nō puri
hois/ sed vicem dei gerit in ter-
ris. Et qd sit in autoritate pa-
pe: dicitur fieri autoritate dei:
si iusta causa fiat. De transla-
tione episcopi. Inter cor. et ca. se. De
concel. p̄e. p̄pōsoluit. Semp-
enī p̄sumēdū est: q̄ quādo pa-
pa dispensat vel aliquid facit:
quod videt̄ repugnare iuri sal-
tem alicui decretali debet il-
lam intelligere: q̄ nō pōt illud
facē de ptāte limitata iuris. s;
absoluta magnitudinis potestati
et nūq̄ talia faceret nisi ad cō-
modū et vtilitatē aīar et salutē
et in hoc semp intendit. Quod
testatur Bonus papa in primo
sextili. decretalium. ubi ita in-
quit: Curis sollicitamur conti-
nuis/ et assidua meditatiōe bz-
gemur: vt iuxta nobis credite
dispensationis officium subdi-
torum cōmodis in quorūm p̄-
speritate utiq; prosperamur:
intendamus. Si enim dispen-
sat in omnibus votis: facit: qd
facere potest et ad salutem ple-
bis sibi p̄misse q; papa oīa pōt
clauē. scilicet non delinquēte.

De duobus

p̄missis votis dispensādo vti-
tur papa duplici clauē. primo
clauē potentie non excedente. Duplici cla-
ue potentie non excedente. ut papa vti-
secundo clauē se sentie non ex-
tante. Non enī excedit sue po-
tentie terminos: si facit: quod
de iure potest. licet illud directe
repugnet alicui decretali. quia
talis decretalis intelligenda ē
q̄ papa non potest facere illud

talē de potentia limitata iuris
et non est intelligenda: q̄ non
possit facē de absoluta magni-
tudinis potestatis. Secūdo nō
excedit terminos sue sapientie
vtendo claue scientie non errā-
te. Non est errare animas sal-
uare/ et ouibus sibi commissis
salutem procurare. In premis-
sis non excedit/ nec errat si dis-
pensat. Quantum est comple-
hendi potest per illud. Bernar-
di loquentis ad Eugenum pa-
pam li. iiii. vbi dicit Eugenio
pape: Considera te esse formā
iusticie/ sanctimonie speculum
pietatis exemplar/ assertorem
veritatis/ fidei defensorē/ do-
ctorem gentium/ christianorum
ducem/ amicū sponsi/ sponse
paranymphum/ cleri ordinato-
rem/ pastoremq; plebium/ ma-
gistrum insipientium/ refugium
oppressoꝝ/ pauperum aduo-
catorum/ miserorum spem/ tu-
toꝝ pupilloꝝ/ iudicem vi-
duarum/ oculum cecorum/ lin-
guam mutorum/ baculum se-
num/ vltorem scelerum/ malo-
rum metum/ bonorum gloriā
virgam potentum/ malleū ti-
rannorum/ regum patrem/ le-
gum/ moderatorem/ canonū
dispensatorem/ sal terre/ orbis
lūmē sacerdotē altissimi/ vica-
riū christi/ christū deū postremo de-
ū pharaōis. Ecce cār̄ ē Quā-
lis enim est: sapiens. Nam vt
dicit Seneca li. exordiorum:
Indignum est: vt illi debeant
ecclesias regere: qui seiplos ne-
sciūt gubernare. cū ergo pape
totam eccliam hēat gubernare
psūmēdū ē: q̄ vti ē dictamine ra-
tionis et sapientie. Ideo dice-
re potest illud Iohannis vii.

Si quis sitit: veniat ad me: et
bibat. nam de ventre meo flu-
ent aque viue. scilicet sapientie
Quod cōsiderās idem Bernar-
dus libro primo dicit Stultus
et sapiens seruus et liber diues
et pauper vir et femina senex
et iuuenis clericus et laicus iu-
stus et impius omēs pariter p-
ticipant te. omnes de fonte pu-
blico bibūt pectore tuo. Et post
paululum: Sane diriuentur
aque tue. scilz sapientie in pla-
teis. homines et iumenta et pe-
cora bibant ex eis. quin et came-
lis pueri abrahe tribuas potus
En qualis est? Dicere his attē-
tis potest de se illud canticorū
iii. Ego sum fons oꝝtoꝝ/ pu-
teus aquarū viuentium: que
fluūt ipetu de libano. His om-
nibus constat: q̄ religiosus qui
pape negare non erubuit pote-
statem/ et asserere non timuit:
q̄ dictis fratribus mercedis pri-
uilegium cōcedere non potuit
Saluo sui honore iura non de-
nudauit. Nam propter iuriū
cortices amaritudinem non gu-
stauit nuclei veritatis dulcedi-
nem. Nam qui potestatem in
maioribus habet et in maximis
fortius in minoribus et mini-
mis. Dicatur ergo de domino
nostro papa: quod scribitur ec-
clesiastici. viii. Sermo illius
potestate plenus est. Nec dice-
re ei quis q̄ potest: quare ita fa-
cis? Et nimirū: quia papa vo-
cem dei habet in terra. et vica-
rius est Iesu christi. Extra de
transla. Quanto. Et hec de p-
ma questione sufficiant

hystorica

querit. 2.

utrum papam utrumque partem totum mutasse credat. Ad questionem dicitur ponendo conclusionem responsivam: oia vota quantum ad utrumque comprehendit cum nichil ex eis in suo indulto retinuit.

Secundum

votum constat

verior est huius conclusionis evidentiā atque solutionem questionis nota: quod omne votum constat tamen ex una promissione vel pluribus. Secundo: quod si votum continet plures promissiones: non dicitur nisi unum votum. Tertio: quod licet votum constet ex pluribus promissionibus: scilicet laboribus cūdi et oblationibus: dādi: ex hoc non quilibet promissio dicitur votum per se. sed ambe simul faciunt unum votum. Quarto: quod labores cūdi et oblationes date apprehenduntur sub una sola promissione voti. Et hec ex diffinitione voti colligi possunt. Nam sic diffinita. Raymundo Notum est alicuius animi boni cum deliberatione facta promissio. Non dicitur: quod votum sit promissiones in plurali: sed promissio in singulari. Et per magistrum i. iiii. sen. di. xxxviii. sic diffinitur: Notum est testificatio quādam promissionis spiritus sancti. quod deo et de his que dei sunt fieri debet. Ecce quod non dicitur quod sit testificatio promissionum. sed promissionis.

diffinitio voti

his premis

his probate intendit: quod papa utrumque partem voti in hoc indulto comprehendit. Et per quosdam quod fratres

virtute indulti possunt pro re deptione captivorum utrumque. scilicet labores expensas et oblationes commutare.

Et arguo

sic. Omne signum univocale affirmativum significat terminum sequentem se refuse distributive sed in isto indulto est huiusmodi signum: ideo significat terminum sequentem se refuse distributive. et per quosdam facit illud stare pro omnibus suis suppositis preter exceptis. Cum ergo papa dicat: remittimus oia vota: ergo illud est istud scilicet. et per quosdam quodlibet votum: siue esset una tamen promissio siue multis: remittit. et autoritate fratrum significat remitti quodlibet votum quantum ad utrumque. Quia non minus videtur concessisse quod unum votum partem quam ad aliam. cum votum constet una sola vel pluribus promissionibus.

intelligas terminum immediate sequentem impedimento remoto.

Arguitur 2

probando idem et Arguo a loco ab autoritate sic. Est quidam maxima philosophi ab omnibus concessa: quod quorum dicitur: nichil excludit. sed papa in hoc indulto dicit: remittimus oia vota: ergo omne votum comprehendit et qualibet partem voti et nullum votum deceptis et retentis per cum excludit: nec aliquam partem. siue votum constet pluribus partibus vel una tamen. Nam si aliquam voti partem excluderet. tunc maxima qui totum dixit: nichil excludit: esset falsa et papa falsum diceret. quod a nullo sane mentis concederet. Perfectis nec mentiri nec dicere falsum concessum est. 22. q. 2.

Arguit ter

tio ad idē: cūma veritas dixit.
Data est michi omis potestas.
Mathes vltimo. vel ille termi-
nus potestas ratione signi vni-
uersalis pcedētis. C. ois exstat
pro oibus suis suppositis: aut
ne. si primū habeo ppositū. si
scōz: habes dicere: q̄ Christus
dixerit mendaciū: p̄z: q̄ nos f
credimus ei: in veris suis esse
mus decepti. q̄ mendacium est
fallacia signovocis cū intētiōe
fallēdi. 22. q. 2. parrafo. Ille ex
falci dicere go. Vel dixerit falsū: nā falsū
dicit: quicūqz aliud q̄ qd verū
est: loquit. Et si forte dicis: q̄
credidit dicere verū: p̄nō signo
rantia in deo. et h̄c dicere: est
hereticū. q̄ nō est deus quasi
homo. vt mētiatur numeri. 23.
Habes igit cōcedere: q̄ signū
vniuersale. 24. Et sic q̄ qn̄ pa-
pa dicit vt in hoc idulto: remit-
timus oia vota: q̄li oia facit sta-
re terminū sequentē se. C. vota
pro oibus votis: et pro qualibet
partebotozum.

Quarto p

batur per exemplū in ista ppo-
sitione. Deus remisit oia peccā
magdalene: si oia: ergo istud et
istud. et sic de oibus septē peccis
mortalibz. quod videt ita Gre-
gorius intellexisse. dixit: de qua
scz magdalena cecit dñs septē
demonia. i. septē peccā mortalia
Et si oia dimisit ei peccā morta-
lia: per x̄m quālibet peccā mor-
talis partē siue speciē. Nam mul-
te sūt partes. i. species cuiusli-
bet peccā mortalis. Et ad istud

mei p̄positū magis pbandū
induco: quod querāt doctores
theologici.

Vtrum vo

lūtas et opus exterius sint vñs
peccatum.

Ad quod

respōdit dñs Petrus de taran-
ta 1a sic. Si loquamur de vo-
luntate et opere: prout sūt con-
iuncti causa et effectus: sic sūt
vñs peccā formaliter. 24. Du-
bium ergo: dicit: deus remisit
oia peccā magdalene vel cōterē
ti: scd̄tur: q̄ istud et istud. et per
sequēs cū volūtas et opus exte-
rius sint vñs peccā: remittit
vtrāqz partē illius peccati. vi-
delicet peccatū volūtatē et op̄tū
et peccā op̄ationē: patratū. Cō-
cluditur ergo: q̄ papa qñ dicit
remittim' oia vota: vtrāqz ptē
voti p̄prehēdit. et nō min' vñs
q̄ aliam. Quod videtur p̄b̄ ac-
tū ad Eugeniū li. 2. Nichil
excipt. vñ di linguit nichil. et
qui orat oia: nichil excipt. p̄-
di. Si romanorum.

Sed cōtra

premissa videt forte: qd cōster-
leniunt doctores sup hac mate-
ria dicētes sic: q̄ vota debent cō-
siderari vel scdm labores et ex-
pensas vel scdm oblationes siue
dona. si scdm labores et expen-
sas: hec possunt cōmutari in a-
liquos pios vñs caritatis si se-
cundū oblationes: he sūt mittē
de loco: vñ p̄missē sunt. Et ex
his doctorū dictis ob tñi potest
6. 1.

contra predictā clausulā pade
git videlicet qd licet dica: remi
mus oia vota & illa possint co
mutari p religiosos ordines mer
cedis in opus piissimū redēptio
nis captiuorū: hoc solus est quo
ad expensas & labores sed min
ime quo ad oblatōes siue dona
Non sane quidā intelligūt. qz
sub nube latet veritas.

Vñ ad eui

Que vota
sunt necessi
tatis et qdā
voluntatis.

dentiam huius rei est cōsiderā
dum: qd votorū quedā sūt neces
sitatis. quedā vero volūtatis.
Necessitatis sūt: siue quibus si
potest esse salus. ad que ad iplē
da ois homo tenet & necessariū ob
est tenere fidē catholicā. legis
decem pcepta: & etiā oia facere
que sūt de necessitate salutis.
Et quotiescūqz quis erratum
facit: peccat mortaliter & ē trā
gressio horū votorū: ad que obli
gauit se seruare in baptismo: a
brenūciando sathane & eius pō
pis. De cōse. di. iiii. Primū. vo
ta hec necessitatis nō sūt de pre
senti cōsideratōe. ¶ Sed ali
quā vero sūt vota volūtatis. et
Nūtur illa vota: ad que nō te
netur aliquis. qz sine illis pōt
esse salus Sed postqz spōte se o
bligat ad illa: postea tenetur i
plere.

¶ Que vota obligat ad illa: postea tenetur i
plere.

Et nota qd

de volūtatis de quibus hic agē
dum est quedā sūt solēnia: qdā
simplicia. Tria ad ppositū
sunt solēnia. s. paup'as/casti
tas: & obediētia p p'fessionē reli
giosū solēniata Et in his nisi so
lus papa potest dispēlare dīf

fate sup'ius est visum. ¶ Alia
vero sunt vota simplicia. quorū
quedā sūt: in quibus solus pa
pa habet manu apponere. Et
hec sūt tantū duo. i. votū terre
sancte: & votū continētie. De p
mo dicit Raymūdus in sūma:
de calibus penitētie sic. Debo
to autē terre sancte redimēdo cō
mutādo vel differendo nullus
se potest intromittere nisi papa
vel alius de suo speciali manda
to. & hoc sine opinione

Sed p hoc

videtur esse illud: qd doctores
cōmunē dicūt. s. qd omia vota
possunt 2mutari in votum reli
gionis: etiā sine arbitrio supio
ris. qz illud indubitāter meli
est. Extra e. Scripture. Et ras
mūd' dicit qd ipa religio i pmo i
gressu soluit huiusmōdi vota. qz
et soluit iuramēta vt puta ma
trimoniū & huiusmōdi. Extra de
regula. Sane. rix. q. 2. Due. &
idem. Tho. in quolibet. dicit qd
cū obediētia sit maximū votorū
pro cōsu voto sufficienti timere e
cōpensat. Et qz ingrediēs reli
gionē nichil ibi potest retinere
prie volūtatis: nullūqz votū pro
prie volūtatis factū retinere o
portet. sed illud debet ostēdere
patri monasterii & se in hoc ei
subiacere velūtatī. Hec Tho.
¶ Ex dictis pmissis videtur:
qd nō solus papa habet 2mutā
votum terre sancte. cū tale vo
tum terre sancte possit 2mutā
ri i votum religionis: vel solus
p religionis ingressū. Ad qd meo
videri pōt dici salus iudicio pe
ritorū: qd p ingressū religionis nō
soluit ex toto vōtes aboto ter

re sancte. Cuius veritas tali po-
teſt iueſtigari ratione: bonū pꝛi-
uatū nō debet pꝛferri bonocōi.
ſed iterare religionē eſt bonū pꝛi-
uatū ſiue ſingularē: ergo ta-
le nō debet pꝛferri voto ēre ſan-
cte: cū tale votū ſit cōmunis v-
tilitatis. aliud ſingularis. Nec
ratio fundat i iure. In fauorē
huius rationis videt qꝛ ſic. Guil-
lermus glosator. Rāpnūdi di-
cens: qꝛ pꝛ igreſſū religionis ſi qꝛ
vouerit magnā quātitatē pecu-
nię terre ſancte: nō eſt liberat⁹
licet talis ſibouerit ire: liberat⁹
ſit a labore eundi vel mittēdi.
nō autē ad pecuniā: quā bouit
quia tale votū pꝛ aliū qꝛ pꝛ papā
ſoluti nō poteſt ſeu gmutari.

Et dñs Bartholomeus de
ſancto cōcordio i iuris ſūmā
voto. v. querit: ſi aliquis bouit
i ſubſidiū terre ſancte ite cum
centū militibus: ſi eſſet ſolutus
pꝛ igreſſū religionis? Ad qđ
reſpōdit ſic qꝛ i ſimilibus vbi pꝛ
habilit dubitat⁹ vtrū pꝛōderat⁹
debeat cōis utilitas vel pꝛuata
credet qꝛ papa eſt gfulēbus. Ad
hoc facit extra dꝛ vo. Ex multa

Vidref ex

pꝛmiſſis eludendū: ſi qꝛ votū
terre ſancte eſt tale: qꝛ ſit vtili-
tatis ſingularis i ſi cōis: qꝛ tūc
pꝛ igreſſū religionis ſoluat. Si
vero ecōuerſo: tūc qđ oblatōnē
l. pecuniā magne quātitatis vtrū
ſubſidiū magnū miſtū armoz
ſolus papa habeat manū appo-
nere. Quoad labore eundi vtrū
ēdi pꝛ religionis igreſſū vouēs
liberari videret. Aliud autē
ſimplex votū eſt gcontinentie. i i-
ud eſt pape reſeruati licet ali

quiboluerint dicere qꝛ papa nō
poteſt i hoc voto diſpēſare: nec
illud gmutare. vt ponit Ray.
in ſūma iuris. Et ſāctus doc-
tor. 2. 2. q. lxxviii. dicit: qꝛ ali-
a vota excepto voto gcontinentie
poſſunt gmutari. Rā dicit: Mo-
tum debet eſſe melioris boni.

Ad hoc vi-

cendum: qꝛ doctores illud aſſe-
rentes loquuntur: vt pꝛuota-
tū eſt de poteſtate ſimitata iu-
re. ſed de abſoluta magnitudi-
nis poteſtatis ſolus papa poteſt
diſpēſare i illud commutare.
Rā ſi quod maius eſt: facit
et poteſt facere ſcilicet diſpēſa-
re in votis ſolennibus ſolenni-
zatis per pꝛphetionem: pꝛoba-
biliter et quod minus eſt. Rā
ſi poſt votum ſimplex continen-
tie qui ſit bouit per verba de pꝛ-
ſenti: tenet matrimonium. li-
cet peccet mortaliter: et habeat
facere penitentiam de voti fra-
ctione. Extra qꝛ clerici vel vo-
uentis. Quomodo quis de-
negare poterit: qꝛ papa non poſ-
ſit illud votum continen- tie ſim-
plex commutare: et in illo diſ-
pēſare: ſi vult etiam licet tale
votum continencie fuerit quo-
uis modo ſolennizatum.

alia ſūt ſim

plia vota de conſuetudine cu-
uata de gſtu-
rie remane reſeruata. vt ſūbo-
etudine ro-
ta viſitandi apoſtolorum Petri i mane curie.
et Pauli limina: et vota eundi
ad ſanctum iacobum. Et ita
ſeruat curia. vt teſtatur Domi-
nus Bartholomeus de ſancto
concordio voto. quinto.

Nota reſer-
uata de gſtu-
rie remane reſeruata. vt ſūbo-
etudine ro-
ta viſitandi apoſtolorum Petri i mane curie.

Et in his cōmutatio est episcopi causa tñ rationabili apparete. q si deest rationalis causa si pōt. In Tho. 2. 2. q. lxxviii dicit. Sicut prelatus non pōt precipere malū: ita nec impedire bonū. s. operavirtutis. Sed ad prelātū spectat diiudicare: qd sit magis virtuosū et deo acceptabile. Hec Tho. Ad hoc facit extra. e. ca. i.

vota q sunt
in potentia
epi.

Alia vero

simplicia voluntatis vota sunt i potestate episcopi: et in illis manum cōmutandi sibi vult et dispē sandi apponere potest. Attamen attendere debet epi: ne dispēset discretē. q si de hoc fuerit accusatus puniendus est p: na depositōis. d. li. c. i. in fine. i. c. Qui in aliquo. in fine. S; Ho sien. dicit. q hoc forte habet locum: si cōmunitus incorrigibilis sit/et ppter hoc suspensus. et sententiā ex cōmunicatiōis cōtēnēs in suā cōtumaciā per seuerat. ar. extra de pben. Graue. parafo. Volentes. Vel pre dicta capitula possunt intelligi quādo episcopus dispēsat i eo: quod de iure nō potest. Sed in hoc est bene attendēdū. s. quō debet fieri cōmutatiō voti. s. pe grinationis.

Et nota: q

que cōside=
randa sūt i
voto.

in taliboto tria debent cōsiderari. Prīmū laborvie. videlicet pro quāto nollet pati tantū laborē. Scdm debet considerari dānū p: p:ne domus de sua absentia. Tertiū expensas: quas faceret maiores in via q in do

mo p:ria. Et si votū est heretico solimitanū vel cōtra hereticos vel infideles oia sine diminutiōe debent transmitti. Attende tñ hoc fore sciendū in his cōmutationib: vbi adest possibilitas. Nā pauper est sufficiens causa et legitima impedimēti secundū Albertū in. quarto sen. Et dicunt doctores: q in voto isto transmarino etiā oblatio siue donū dandū pmissū est trāsmittenda siue transmittendū. Inducētes sup pmissis decet talē. extra. e. Magnē. i. c. Qd sup his. In aliis autē votis. s. apostolor. Petri et Pauli sancti Jacobi et alior pereginationis votoz et abstinentie et similia eadē expēse vt supra cōsiderāde sūt/et i alios pios vsus caritatis cōueri possunt rationabili causa attenta. Extra. e. ca. i. et c. Scripture. Et ad locum pegrinationis mittēda et oblatio siue donū pmissum. vt cōmuniter aliqui dicunt.

hec p:remis

sa ita extēse deducere volui: vt veritas quesiti euidenter inspicatur. cū queritur: an papa vtranz partē voti. s. quo ad expensas labores et etiā dona promissa seu oblationes cōmutasse credatur. cū per dicta votoz de his cōmutationib: loquētiā videat illud nō posse fieri quoad dona promissa seu oblationes quas affirmāt fore mittendas in locis: in qbus promisse sunt Et per qñs ex dictis horū videretur: q ex indulto pape fratres mercedis nō possent etia deptis illis tribus votis omnia

alia vota quantū ad utrāq; p-
tem votoy 2mutare. **C**ad hu-
ius dubitatōis nuditatē et
indubiam declaratiōē sūt dice-
da que sequūtur. Primo: q se-
clusis trib; votis pape reserva-
tis indulto per idem indultum
cōcedit religiosis ordinis mer-
cedis: eoy nūcū potestas cō-
mutandi omnia alia vota quā-
tum ad utrāq; partē ipsoy vo-
torum. Et hoc probat. Nā si
inferiores .i. episcopi qui hnt
partem sollicitudinis: possūbo
ta 2mutare exceptis excipiēdis
vt supra ostenū est: quāto ma-
gis papa cunctis superior; ha-
bens plenitudinē potestatis.
Et sicut diocesanialē potesta-
tem 2mittunt 2mittere possūt
quibus volunt: fortius i papa
potuit: 2mittit hanc potestatem
his viris religiosis causa ratio-
nabili 2 honestissima. .i. p redē-
tione captiuoy. vt scries: idulti
hoc itelli 2ēti docet. **S**ecūdo ar-
guit idē pbādo: nā i iudices
de legati hnt potestatem a superior;
iudice: erit denegandū q iupe-
rior; iudex. .i. papa eandē nō ha-
beat potestatem. Et si forte dice-
retur episcopi a iure habent: et
non isti religiosi: et non ne pri-
uilegium est ius priuatum cō-
tra ius comune concessum per
papam canonum dispensato-
rem.

Tertio ar

guit idē pbādo papa potuit p-
dictis religiosis istud concede-
re: vel nec. si sic: habeo ppositi-
tum. si non potuit concedere:
male concessit. patet: q; decepit
pdictos fratres: videntes tali

indulto apostolico: pariter edā-
tes de eoy facultatibus ad
opus redemptionis: eo q; non
consequerentur illud: pro quo
bona sua dedissent: 2 omnium
cau a hoym maloyum 2 erro-
rum esset papa. Nam ruris ē
q qui occasionem damni dat:
damnum dedisse videtur. Ex-
tra de homicidio. c. De cetero.
2 ca. fi. Extra de iniuriis 2 dā-
no dato. Non est ergo asseren-
dum: q pdicti religiosi non
habeant auctoritatem votum
cōmutandi quo ad labores ex-
pensas et etiam dona siue obla-
tiones.

sed fortas

sis diceret aliquis: nō negatur
q per indultum apostolicū nō
habeāt dicti fratres priuilegiū
exceptis excipiēdis cōmutan-
di i oiavota: sed nō qrum ad do-
na oblata locis sanctorum.

Cad hoc dicendum: q cū in
dulto dicat: remittimus oia vo-
ta exceptis tribus 2c. et iū: exce-
ptatē dona siue oblationes
sic remittim' oia vota exceptis
donoy votis oblatis siue obla-
tionibus pmi. his locis sancto-
rū: qd tñ nō sit. Non enī ergo
sunt priuilegia stringēda: sed as-
planda: 2 nullus est interpre-
tari: nisi cuius est condere

quarto ar

arguitur ad idē. Illa ppositio
scu opatio: remittimus omnia
vota 2c. est vera vel falsa: non
est dare medium istam regula
est veritatis: q ab eo quod est
vel nō est oīo vera vel falsa est
c. iii

cuasio.

Si dicis: qd est vera: hęc poſſi-
tum. ſ. qd iabota quoadvtrūq;
apprehēdit. & ſic fratres poſſūt
illa zmutare quoadvtrūq; par-
tem voti. cū nichil excludit i in-
dulto niſi tria vota. Si di-
cis: qd ē falſa: hoc dicere habes
eo: qd ita nō eſt: ſicut per ipſam
ſignifica ē. et hoc dicere eſſet in
eccleſia dei ponere errorem: & mē-
dariū in ore dñi noſtri pape. qd
gerit vices chriſti. Habes ergo
dicere ex pmiſſis: qd hec ppoſi-
tio eſt vera. qd ita eſt: ſicut p ip-
ſam ſignifica ē. Et cū dicat rez
mittimus oīa vota/et nichil ex-
cludat dēptis trib⁹: qd oīa alia
vota cōprehēdit quātū advtrā
qz partē voti indifferentē.

Sed cōtra

hoc obſtāt: in p̄trariū doctores
dicūt: qd oblationes votoꝝ ſue
tona pmiſſa debent tranſmitti
vbi pmiſſe ſeu p̄miſſa fuerūt
Conſideretur qd verū eſt niſi cō-
mutenē p auctoritatē habētes
cauſa rōnabili p̄cedente. Et
ad dicta doctoꝝ p que videt: qd
oblatiōes ſūt mittēde locis: in
quibus pmiſſe ſūt/cetera autē
cōuertenda ad alios p̄os vſus
caritatis. **C**ad hoc dicendū
eſt qd papa nō artatur dictis do-
ctoꝝum nec apoſtoloꝝ niſi ran-
tum articulis fidei & ſacramen-
tis iē. vt p̄notatū eſt. Sed qd
ad decretales allegatas reſpō-
deo cum dñs Bartholomco de
ſancto cōcordis in ſua iuris ſū-
ma voto quarto qd tales decre-
tales. ſ. extra. e. Magh. & ca.
Qd ſup hīs. & extra. e. c. i. & ca.
Scripture. nullā faciūt men-
ſionem de hui⁹ oblationibus

mittēdis. Ad qd ergo doctores
inducēdo illas decretales aſſe-
runt: qd oblationes ſūt mittē-
de locis: quib⁹ pmiſſe ſūt: Di-
citur: qd hoc fore fiendū dicunt
de honeſtate. nō autē de neceſſi-
tate. ſ. hoc modo: qd tales obla-
tiones honeſtū eſt mittere: vbi
pmiſſe ſūt. ſed nō eſt neceſſari-
um. eo qd cōmutari poſſūt. An
tebero cōmutationē largiēde
ſūt locis ſanctoꝝ. ſed poſt qd cō-
mutate ſūt: nō. ſz tribuēde ſūt
vbi zmutate ſūt. cū ſit de rōne
voti in melius cōmutari. Sed
ponat caſus: qd tales decreta-
les exp̄ſſam facerēt mētiōes
de hui⁹ oblationibus mittē-
dis: nunquid papa potuerit/ &
potēſt cōtra tales diſpēſare: vt
de facto diſpēſauit cū fratrib⁹
mercedis et pro redemptione.

Reſpōdet

qd canone nō obſtātē inquite
papā decet iura ſeruare. **E**x-
tra de ſup. ne. Licet. xi. q. i. Per-
uenit. quia talis decretalis ſic
intelligit: papā decet iura ſer-
uare verū: niſi vtiliora reſp̄ce-
rit/vel niſi aliud melius ſuade-
at vt notū eſt. Et licet nō vale-
ret ſcōm iura vel allegatas de-
cretales caſu qd ſonarent de fa-
cto tales oblationes fore mit-
tēdas locis: vbi pmiſſe ſūt: pa-
pa de potētia absoluta magni-
tudinis potēſtatis faceret vāle-
re: quod conderet nō obſtātib⁹
decretalibus in contrariū. Qd
quod non valet: facit vālere. et
quod valet: facit nō valere. ex-
tra de exceſſ. p̄ela. Tanta & de
cōceſſ. p̄e. Conſtitutus. Non
debit ergo negare: quin negat

nota bene.

ait q̄ papa nō potuit istud con-
cedere religiosi ordinis mer-
cedis quo ad oblationes. quia
esset extra iura & extra doctores
quod nō est verū. imo dixit istud
asserendo falsū. Rā Augusti-
nus. et recitat a magistro sen-
i. li. Dicit. & in decretis. c. Quā-
uis errare. xxxviii. di. Si quis
existimet scire. quod nescit: pu-
ero quippe approbat falsū. qđ
erroris est propriū. Et licet forte
opinatiue dixerit: falsum asse-
ruit. Quia scđm Bernardum
opinio ē quasi pro vero habere
aliquid: quod falsū homo ne-
scit. Studeant iperiti iura: an-
teq̄ velint allegare illa. Rā ec-
clesiastici & litterati multū de-
bent abhorere falsa dogmati-
zare. et quod ignorant: nō de-
bent diffinire. nō redarguātur
Thi li. de forma vite. Seneca
dicit. De dubiis non diffinias.
sed suspensā teneas sententiā
Mendaciū sepe specie veritatis
occultatur. A cetero talis & qđ
quis timeat christi vi-rio dene-
gare dignitatē suam altissimā
autoritatē potentissimā. et ne
dicat: papa nō potest facere. po-
tito q̄ esset contra ius. nā ipse
habet in scrinio pectoris sui iu-
ra. ca. Licet de cōstitutionibus
lib. 20. vi. Et si nō debet facere
aliquid potentia limitata iuris
potest tamē facere absoluta ma-
gnitudinis potestatis. Rā di-
cere talia: et pape potestātē de-
negare non bene sonant in ore
nutrati religiosi ecclesiastici ne-
q̄ litterati. quia in orbe nō. sed
christiani cum laudibus christi
non se capiunt laudes iouis. i.
diaboli. lxxxvi. d. Cum multa.
Laudare christū & polluere os

16
suum contra christi vicariū et
laudare iouem. id est diabolu.
Attēdere debet christianus ad
illud verbum bernardi de con-
sideratione lib. 20 quarto ad Eu-
genium. Cui irasceris tu. deū
l. bi iratum non hominē putet
qui te non audierit: auditurū
deum et contra se paucat. Hec
Bernardus. Ex predictis con-
cluditur: qđ ex privilegio religio-
si ordinis mercedis licentiā ha-
bent et autoritatē cōmutandi
vota quantum ad labores ex-
pensas et oblationes: non ob-
stantibus decretalibus et doc-
torum dictis et allegatis. Nul-
lus ergo min uere audeat pote-
statem pape. maxime illi quib⁹
gratiarum et beneficiorum si-
ue dignitatum dona largitus
est. ne de ingratitudine possint
redargui. et ne de eis dicat il-
lud. Hier. quarto. Nunquid
redditur pro bono malū & aut
qui ederunt foveam aie mee.
Ingratitudo auctoritate cano-
num et legum culpat. i. q. 2.
secūda. Octava. Et hec de pre-
dicta secunda questione suf-
ficiant.

Quæritur ter

tio. vtrum per oblationes voti
vbi ipsa promittitur: ius acqui-
situm sequatur Pro solutione
questionis ponitur talis cōclu-
sio nullum fit prejudiciū locis
sanctorum: si oblatio voti dat
redemptioni captiuorum.

Ad hui⁹ res

evidentiā est notandum: qđ ad
hoc qđ de re aliqua acquiratur

Ad acquire ius alicui: requiratur vnus de
dum ius ali tribus vel q sit illi acquisita res
cuius rei re actio/vel fuerit ipsi facta pro-
quiritur missio vel q de tali re fuerit ip-
si facta obligatio. per vnū istu-
rum est de re aliqua alicuius
acquisitum.

Contra pri

um Arguitur sic. Cuiuscūq;
rei est alicui acquisita actio. cui
iam facta est donatio. sed de
obligatione vouentis siue vo-
ti per solam promissionem non
dum facta est donatio. ergo nō
est loco. &c. acquisita actio. Cō-
sequentia constat ex pmissis
Maior patet: quia in continen-
ti cui res est data: illi donatio ē
acquisita. an non. Hoc forte ve-
rum videtur per diffinitionem
donationis Nam scdm. Host.
Donatio est rei licite nullo iu-
re cogente mera liberalitate fa-
cta collatio Minor patet. quia
de oblatione siue de re votata
non est per vouentem loco. &c.
facta collatio siue donatio. er-
go nondum est acquisita actio
eo q nondum dedit. imo penes
se retinet Quare tali loco de ta-
li re votata siue promissa non
est actio acquisita. Quod erat
probandum Tūc vouens qñ
vovit: dixit: dabo vel mittam.
et non dixit: do vel mitto. que
verba sunt presentis temporis
per quod ostenditur. q per ver-
ba futuri temporis non ē acqui-
sita actio. eo quia nondum de-
dit licet promiserit Unde. abul-
go dicitur. Plus valet vnum
do das q dabo mille cras. Fa-
ctum vero et non promissio va-
let. et illud recuperatur. ff. de

re militati. Non omnes paria
eo fi. Facit ad hoc. ff. de pactis
l. Iuris.

secundum

q qd alicui de aliq re acquiritur
est: p sit illi facta promissio. Sed
contra hoc vo. o contrarius pro-
bare. videlicet q de re votata
seu promissa non acquiritur lo-
co sancto: um ius Et arguo sic
illi est dandavoti oblatio. cui fa-
cta est promissio sed deo ē facta
promissio. igitur deo est danda
voti oblatio. Ex quo sequitur
q illi loco de tali re votata seu
promissa non est acquisitū ius
consequentia sequitur ex pre-
missis Maior nota est de se nā
qui promittit. tenetur dare cui
promisit/vel ad nutum eius al-
teri p: o eo. Sed minor proba-
tur. s. q deo sit facta promissio
et hoc per diffinitionem voti
Nam secundum magistrum
vgonem vt supra diffinitum ē
in principio secunde conclusio-
nis vorum est testificatio pro-
missionis spontance: que deo
etiam fieri debet. Ecce habes
q votum sit deo. non sanctis li-
cet sancti nominentur. eis vo-
tum non ē: nisi deo. Et ideo
ius acquiritur de re votata seu
promissa do nō loco seu locis scōy

Quod hoc sit verū: audite psal-
migraphū. Reddite votū deo
iacob. Et alibi dicit deo Reddā
tibi vota mea: que distinxerūt
labia mea. Et de vtero. 33. Cū
votū voueris deo tuo: non tar-
des reddere. Ex pmissis vide ē:
q̄ cū deo et nō seīs votū fiat: q̄
deo de re votata adquirit ius
siue de re promissa.

Pro euidē

de pmissioe

et voto scō: ita hoc est cōsiderādū: quid vo-
bitūq; ius. et oēs sentit de pmissione: et
quid de voto: et his oīs videbit
de re promissa si adquirit ius/
et cui. Nā reperio: q̄ de pmissi-
one due sūt opiniones. vna le-
gū/ alia canonū. scōm legistas
nō est de re pmissa sola pmissio-
ne actio neq; ius alicui acquisi-
tum immo sc. in istos licitum est
seruire de vto. hoc est multa
promittere et parū dare vel ni-
hil. Et ad hoc faciūt leges p-
allegare. ff. de re mili. Pro oēs
paria. ff. de pactis. l. Ju-
ris. Scōm vto canonistas pro
missione sola adquirit ius: cui
res promissa est. Et scōm Bñz
glosatoz decretalū et extra de
pactis. c. i. habet: q̄ qui recedit
a pacto siue pmissione: peccat
mortaliter et teneat seruare pa-
ctum seu pmissionē. Et extra
de pactis. c. lū p. idē. et c. i. et c.
Studiose. Et de pben. ca. Re-
latum. Habet: q̄ q̄ promittun-
tur: opere debent impleri.

circā votū

dubitat p̄mo: an votū sit pro-
missio. Scōdo si differūt: et i qui-
bus. Tercio: si acquirit de re vo-

tata ius basilice seu loco scō et p

ad p̄mum

dubū an votū dicat pmissio
est dicem. q̄ sic. Nā votū sic dif-
ferūt a Ray. in sua iuris luma
Votū est alicui⁹ animi boni cū
deliberatōe facta pmissio. p. o. ^{diffinitio}
missio ponit loco generis. et vo-
tū est eius species.

ad secundū

dubū dē: q̄ differūt: et in mult
Pro: q̄ x mūdo de qua loquit
tur canones: sit ab hoīe hmoi.
votū ab hoīe deo. Scōdo de rōe
pmissionis nō est cōmutari. de
ratione voti est in melius cōm-
mutari. Etia res q̄ promittit
debet dari a pmittēte: cui pro-
missa est. res q̄ votat: pot dari
alteri q̄ pmissa sit et alio.

differtia in
ter votū et p
missionem

ad tertium

dubū. si acquirit de re votata
seu per vouentē pmissa basilice
scōi vel scōi ius. Ad hoc dicēdū
q̄ cū votū pmissis differētis
differat a pmissione: q̄ sit ab hō
mine hōi. de re votata seu deo
promissa nō acquiritur loco scō
et oēs ius. Nā licet sola pmissio
ne de doctores ass. rūt acq̄rat
ius: cui res promissa est: et qui
promissit: teneat dare: cui pmi-
lit aliter mortaliter peccaret.
Hoc enī est intelligendū de pro-
missione: q̄ sit inter hoīes ad in-
uicem. sed nō de voto seu pmissi-
one: que sit ab hoīe deo. q̄ sit
scōi vel sub noīe scōi locis q̄-
bus nō acquirit ius nisi deo. cū
de voto fiat. licet scōi nominet

quid sit de
ratione voti
et promissionis

Et propter hoc non differunt facta
ab homine deo promissio et votum. id
dicit doctores: quod de ratione vo-
ti est in melius commutari. Quod
non est sic de promissione: quia ab ho-
mine fit hoc. Nam talis de ratione
sui non est immutabilis ad alium si-
ne iudicio illius: cui facta est
promissio. cum illi sola promissione
sit ius ad quodlibet. quod non est sic de
promissione voti. que sanctio fit.
ut subvota omnia deprecis tribus re-
servatis facta sanctis. que pos-
sunt immutari: et mutantur in me-
lius: quoniam redemptioni dantur.

Sed his ra-

tionibus videretur repugnare
quod dicunt doctores. scilicet melius
est non vouere quam aboto cadere.
Nota. 32. q. v. Si paulus si-
eni illud quod per votum seu vo-
uentem votatum est vel promissum ali-
cui loco sanctorum: eisdem loco non
datur: sed redemptioni immutatur/
tunc voto votum non servatur. et
hoc est aboto cadere.

ad hoc dicitur

cadere a voto

dum quod non est aboto cadere illud
in melius commutare. Nam solus
ille aboto cadit et illud trans-
greditur: qui deserit maius vo-
num propter minus vel par. 20. q. 3.
Propositum. Deus enim in se et in
sanctuario suis non indiget au-
ro neque argento pannis cericis
nec aureis margaritis neque aliis
lapidibus preciosis. etc. Quod ut
dicit propheta bonorum nostrorum
non indiget. nisi in membris suis
scilicet pauperibus. quibus omnes paupe-
riores sunt captivi christiani in
mancis fidei venditi et subiecti

Sed ex similibus posset oriri
vnum dubium. ecce quod aliquis sub
his vel similibus verbis dicit: ego
promitto sancte marie motis ser-
ratum vel alibi vnum lapidem vel co-
ronam argentum vel aliud: et non di-
cit: ego vouebo votum facio. etc.

queritur si quod

promissum est per istud verbum pro-
mitto sancte marie motis ser-
rati potest commutari in redemptionem
captiuorum: cum non dixerit pro-
mittens vouere. Et ad dubium re-
spondeo quod sic. quare quod licet sit
promissio et non votum: tamen talis pro-
missio habet votum. Primo quod
sicut votum fit ab homine deo: sic et
talis promissio. Secundo sicut vo-
tum est in melius commutabile:
et talis promissio. Tertio sicut
votum fit sub nomine sancti vel sancte
vel eorum sanctuario: sic et talis pro-
missio. Et si opponatur: res que
promissa est vi promissionis debet
dari: cui promissa est. sed talis res
scilicet lampas vel corona promissa est
sancte marie de monte serrato
ergo ipsi vel loco eius liberanda est

ad hoc respondetur

deest quod verum est ante commutatio-
nem in melius. ita est enim de ta-
li promissione scilicet ut est devoto. quod
in melius potest commutari. Ecce
quod talis promissio et similis vi ha-
bet votum. Et ideo potest sic diffiniri
Promissio facta deo ab homine et
votum. et e converso. Notum est
deus ab homine facta promissio. Ex
predictis colligi potest. et clare
ostenditur: quod promissio facta ab
homine homini et promissio facta
ab homine deo non sunt idem. immo

mutuū differat. Nam pmissio
deo ab hoīe facta habet viboti.

Pro huius

vero materie maiori elucidati
one aliqua sūt notanda. Pro
q̄ quidquid pmittitur seu vota
tur sancte vel sancto locis scđo
rum vel locis: sub noīe eorū deo
promittit. Scđo: q̄ in voto vel
equivalenti pmissione acquiri
tur primo & pncipaliter ius deo
cui factū est votū illud seu pro
missio illa. scđo: pro deo il
lis sanctis locis vel loco scđo:
sub quorū noīe votū factū est.

Tertio: q̄ voti oblatio semp
loco est tradēda: ubi fuit pmissio
nisi in melius sit cōmutata.

Quarto q̄ dñs in melius cō
mutatur: locus sanctorū in ali
quo nō p̄iudicat. **Q**uinto
q̄ votū factū deo seu pmissio si
in melius pmutat: ius sanctorū
in illo opere meliori transſerre
ad deū gād. **S**exto: q̄ illud
ius quod deo per votū seu pro
missionē fuerat acquisitū: nō
auferitur a deo post votū vel pro
missionis cōmutationē.

His p̄nota

tis faciliſter pōt responderi ad
rationē illius boni patris dñi
inquentis: q̄ oblatio voti non
poterat cōmutari p̄iſſimo opti
redēptionis. eo q̄ de tali obla
tione erat ius acquiſitū solo voto
seu pmissioe loco sanctorū. & ex
cōſequēti si talis oblatio redē
ptioni cōmutaret: hoc fieret in
p̄iudiciū illius loci: ad quē vo
tum fuerit directū. **A**d quod
dicendū: q̄ nō est verū post cō

mutationē in melius. vbi dicit
p̄est manifeste ex ſupradictis
rationibus p̄notatis. Minus
ergo bene se habuit: quādo ſal
ſum veritati p̄p̄ſuit ille. Nā
talis in honore talis dicendo ſi
bi ipſi p̄curauit. P̄abr dicit phi
loſophus. ſecūdo ſue rhetorice
manifeſta negare irreuerētia
eſt. Et turpe eſt illi negare: q̄
oibz ſcire conuenit.

Tertiū per

quod acquiritur de re aliqua
ius alicui: eſt obligatio. Si enī
per instrumentū conſtat aliqd
alicui fore obligatū cum iura
mento peniſq; pecuniarū vel a
liter et cū reſtibus conditioni
bus in ſimilibus apponendis
appoſitis: veriſſimū eſt q̄ virtu
te talis obligationis eſt ius ad
quiſitū illi: cui per tale publicū
instrumentum noſcitur talis
res eſſe ſua. Ita eſt in propoſi
to: ſi voti oblatio tali obligatio
ne eſſet alicui domo vel loco san
ctorū obligata: non eſt dene
gandum: q̄ non ſit de tali re ſi
ue oblatione loco ius acquiſi
tū. **S**ed non ſic q̄ talis o
bligatio non poſſit auferri: et
res obligata tolli. Et etiam ſi
res talis loco sanctorū data
et diuinis v̄ſibus dedicata eſt.
Et ſi hoc fieri poteſt: multo
magis res talis ſcilicet oblatio
voti de qua ſola p̄miſſione
nō eſt ius acquiſitum loco san
ctorū niſi pro deo.

Ram fortius est posse auferre
quod iam datū est & deo dedi-
catum q̄ cōmutare in meli⁹ il-
lud: quod loco scōp est pmissū
Et ad hoc probandū deducere
intendo aliqua iura & rōnes.

Et prius sic.

Papa potest ecclesiasticā psonas
iure suo p̄uare. viii. q. 3. Per
p̄ncipalē. di. xix. In memo. iaz
Extra de xcel. p̄ben. Q. ii. ad
diuersitatē Lū ergo loci scōp
seu p̄sone sanctuariorū sint ec-
clesiasticę p̄sone: q̄bus de obla-
tione voti est ius acq̄sitū & actio
acq̄sita: illa 3 p̄sonas ecclesiasti-
cas p̄t iure & actione acq̄sitis
p̄uare: et talē rem seu voti o-
blationē alteribi alibi dare.
int̄m p̄ nullū amplius hēbunt
ius exigendi. Et si hoc p̄t fa-
cere papa: forti⁹ quod min⁹ est
talē voti oblationē: de qua sola
pmissō erat locis seu eorū p̄so-
nis ius acq̄sitū: p̄o deo redē-
ptiōi cōmutare. ¶ Sedo
deducit idē sic. Papa p̄t ab-
soluere hoīem ab obligatione:
qua tenet hōi. & hoc scō; Inno-
centiū de plenitudine p̄tatis.
ar. ix. q. 3. Per p̄ncipalē. L. de
qua v̄ueni. p̄f. v̄ene a cenone.
Et. L. de p̄mi. off. l. Quotiens
Idē Hosti. & Bñs. Agit p̄t il-
lum hoīem obligatū absoluere
ab illius oblationis voti obliga-
tione. q̄ obligat⁹ est loco scōp
& u p̄sone loci legēti vel mun-
straxi: cui facta fuit talis obli-
gatio Et si hoc p̄t facere: mul-
to magis illū absoluere ab obla-
tione voti. in qua solū tenetur
sola pmissiōe. Itā talē oblati-
onem v̄ou papa potuit & potest

redēptiōi cōmutare. cū magis
sit absoluere ab obligatione q̄
a p̄missione. ¶ Sed qd si ta-
lis obligatio de tali obligatiōe
voti facta sit roborata iuramē-
to? Dico: q̄ nō obstāte iuramē-
to si interpositū sit obligatus:
erit totaliter liberatus. Itō q̄
papa p̄t cōcedere qd v̄eniat
contra iuramētū licitū. Extra
de iurei. Venientes. Un̄ san-
ctus dicit scō scō. q. lxxviii
dicit sic. In iuramētis p̄missi-
ōis dispensari p̄t sicut i votis
Et post quedā verba inq̄t. Lū
vero p̄mittit aliqd cū iuramē-
to: quod est mani feste licitū et
v̄tile: in tali iuramēto nō videt̄
habere locū dispensatio vel cō-
mutatio: nisi aliqd occurrat me-
lius faciendū. quod maxime vi-
detur ad potestātē pape. q̄ ha-
bet curā v̄niuersalis ecclesie. Si
militer & iuramenti relaxatio.

Rōnib⁹ er

go p̄missis cōcludit̄: q̄ licet lo-
co sanctorū seu p̄sonis eorū ius
acq̄rat̄: tñ si redēptiōi: datur
vel gmutat̄: in hoc talis locus
nō p̄iudicat̄. q̄ vt dictū est illō
ius p̄o deo quod fuerat loco ta-
li acq̄sitū. per cōmutationē
transferē ad illud pietatis op⁹
in quo de re votata seu p̄missa
fuerat loco illi ius acq̄situm. et
hoc fit per cōmutationē. Con-
stat ergo sepe repetitū: q̄ hi re-
ligiosi oꝝ diuis mercedis vi p̄u
legi possunt ad tāv̄tile & licitū
redēptiōis opus vota gmuta-
re q̄ ad oīa nullū p̄iudiciū
um inferendo loco nec loci per-
sone. ¶ Et me r̄ito illis singu-
lariter istud est cōcessum p̄pter

finem ad quem ordo iste fūda-
tus est. Nam quocūq; fiunt:
accesse est accipere finem, 3. phi-
sic. Et cum scdm ph. ii. phic.
finis non solū est vltimū rei: s;
est optimum et vltimū: et finis
huius religionis seu eius fūda-
tionis sit maximus: q; ppter
redemptionis opus: ideo neces-
sario ppter hunc finē fuit istis
religiosis auctoritas ista cōces-
sa cōmutādi vota. Quia finis
ponit auctoritatem in his que
sunt ad finem: vt inquit ximen-
tator. Guerr. S: dante q; de fi-
ne isto aliquid tractet: pposui
deducere fundationem huius
alme religionis.

de fundatio-
ne atq; ori-
gine dicti
ordinis de
mercede

Vnde sciē

dum: q; ordo iste fuit diuini-
tus ppe monstratus et miracu-
lofe reuelatus modo sequenti
In illa nobili ciuitate barchino-
ne puencie cathalonie fundate
ab hercule grecozū fortissimo
mūte: que nūc fulget diuitiis
moribus et consiliis regnante
tunc ppe rege iacobo. sancte
memorie: erat quidam vir dei
noie petrus de nolito merca-
tor: optim' iustus et pi' ac mul-
tum cōpatiens et misericors.
hic fuit ab origine manciū san-
ctarū puelliarū sancti pauli dio-
cesis deo eiusq; genitrici mul-
tū deuotus: qui cū vidisset fre-
quenter maris christianozū ri-
parias versus partes illas ise-
llare a saracenis fidei inimicis
plurimos vtriusq; generis fi-
deles christianos capere rape-
re et captiuare et ad vrbes secte
machometice damnate trans-
portare: non modicum tristis

de morum infortunio ablegi-
nem dei matrem recurrere no-
est oblitus. Sed flexis genib;
multiplicatis gemitibus et su-
spiriis cū lacrimis orando hu-
militer postulabat: vt subueni-
ret: si sacietati sue placeret vna
cum vni genito suo dulcissimo
illis miseris christianis capti-
uatis sub iugo agarenorum in-
fidelium detentis. Quādā au-
tem vice cum sic perleuerante
orationibus instaret apparuit
ei illa peccatorum ppicia adu-
cata vestimentis in rombo cā-
didissimis adornata portans i
vlnis suis filiū suū preciosissi-
mum iesum benedictū huma-
ni generis redemptorē: que
allocuta est ei sic. Charissime
mi deuote fletibus tuis et inde
sistente oratione tua cōmotus
est animus meus ad cōpatien-
dū captiuis christianis: de quo-
rum captiuitate afflictus ma-
net et tribulatus spiritus tuus
quare a modo letare et desiste
a lachrymis: a deo quia a dile-
ctissimo tuo meo obtinui: q; fiet
vna noua religio in hac ciuita-
te: cuius fūdatoz erit nobis di-
lectus rex aragonum. Huius
religionis titulus erit sancte
marie de mercede. Cuius fra-
tres rediment et liberabūt chri-
stianos captiuos a tirānica po-
testate inimicorū fidei orthodo-
xe: ppter quod magnam conse-
quentur mercedē p opere isto
coram filio meo. Que enim vi-
disti et audisti: nuncia regi tuo
iacobo nobis deuoto. Quod
ei fecit. et idem quod iste vide-
rat et audierat: rex vidit et au-
diuit: nunc non et frater Ray-
mundus de penaforti ordinis

d

Cruce ponit
in signo re
ligionis de
mercede

predicator confessor regis qui
in illis temporibus fulgetat mir
tis miraculis. De cuius confi
lio ipse rex fundavit istam piissi
mam religionem. Et ille sanctus vir
petrus de nolasco factus est pri
mus frater huius religionis.
Et tempore summi pontificis ho
norii tertii pontificatus sui an
no. vi. scilicet anno domini. M. cxxviii.
hunc augusti. scilicet prima die mensis
recepit habitum oino albu ad ho
norium virginis. Et signum in quo
de super est crux propter tria si
gnificata. Primus: quia sicut
christus nos redemit per crucem
sic et isti religiosi erant captivos
christianos redempturi. Secun
dum propter locum. scilicet sedem ca
thedralem civitatis barchino
ne: que intitulatur sancta crux.
Tertium ad honorem virginis
eulalie patronae dicte civitatis
que fuit in cruce siue oculo mar
tirizata. In cuius capella tunc
petrus de nolasco recepit habi
tum cum signo crucis. Et a rece
ptione habitus in dicta capella
in primordio religionis notati
fuerunt a multis hi viri religio
si fratres sancte eulalie. In co
de vero signo sub cruce ponun
tur vexilla regis aragonum linee
croceae et rubee ad denotandum
quod rex aragonum fundavit hanc
sanctam religionem.

his premis

sis revertamur ad illud quod
dictum est: videlicet quare a se
de apostolica concessum est fra
tribus huius religionis posse
commutandi vota per redemptionem
ne captivorum et ipsi gaudent
pre ceteris multis gratis et pri

villegiis in ecclesia dei. Ad quod
dictum est iam: quod propter finem ma
ximum redemptionis. Thoma. secunda
secunda. q. clxxviii. dicit: quod illa re
ligio tenet gradum suum que ordi
natur ad altiorum actum et ad
plura vel que habent ad finem propo
situm prosequendum convenientio
ra statuta.

Cum ergo

hec religio sit fundata et ordi
nata ad altissimum actum vite chari
tatis active. scilicet ad redimendum
principaliter captivos christia
nos et ad plura. scilicet omnia alia pie
tatis opera vite active. Nam in
istis operibus sex alia opera chari
tatis includuntur. Nam isti religiosi
si captivos vestiunt pascunt po
stant visitant et sepeliunt. Meri
to ergo propter tam altissimum
actum redemptionis et plurimum
sex aliorum operum vite active est
istis fratribus concessa auctori
tas commutandi vota. **C** Secundo naufragia
dum propter quod est illud eis et pericula
concessum: est propter finem propositum
scilicet consequendum statuta ordinis
convenientiora. Hoc ex dictis sancti ordinis p
et thoma. secunda secunda. q. vt supra. captivorum re
demptione
Hi religiosi ex statutis. i. consuetudine
tutionibus ordinis propter istum
finem propositum prosequendum
redemptionis habent maria trans
fretare periculis maris se ex
ponere ventis tempestatibus et
fluctibus intantum: quod nonnulli
submerguntur: alii piscibus pro
ficiuntur: vt nostris temporibus
visum est de fratre Guillelmo
camini monasterii valencie com
mendatore: que ex maris tem
pestate incredibili posse de na
vis summmitate cadente in capi

te grauitate percussus mihi grauit
ad dñm / et in mari proiecit^r da
tus est in escā piscibus. Hoc ei
ppter finē ppositū psequendū.
Non maris solus in fortunis:
sed inimicorū insidias non tñ i
fidelium: sed qđ deterius est chri
stianorū hi religiosi viri subdū
tur. Nā nostris tēporibus pira
ta a quidam christian^r noie Bo
to ciuitatis marcilie habitatoz
cu; nauis sua hoste feroce arma
ta inuasit nauigium: ubi ade
rant fratres redēptozes: quib^r
illatis iniuriis i ipso perus at
q; vulneratis in eozum corpo
rib^r plagis multis semibui du
cti sunt ad portū marcilie. i na
uigio fratru retento oēs mer
ces siue mercatias quib^r erat
captiui xpiani redimēdi: penes
se pirata retinuit: i nudos fra
tres redēptozes dimisit. Et p
pter istud impietatis opus pñ
cipaliter rex aragonū alfonc^{us}
filius regis ferdinādi pdictaz
ciuitatē inuasit / ignis incendio
cōbussit. Hec oia fratres passi
sunt ppter finē ppositū redē
ptionis psequendū. Quasi cō
simile fecerunt semel ianuen
ses: nā nauē ubi redēptozes
fratres et captiui iam redē
pti erant intus: inuadere ausi
fuerunt: non obstante securita
te regis illius patrie saraceno
rum et repetito bello fuerunt
dicti fratres sagittis i lanceis
totaliter percussi. Quorū vn^{us} erat
cōmendatoz mercedis pceptina
ni frater petrus mali sangui
nis: alter vero frater iohanes
de granata puincialis castelle
Hec ppter finē ppositū p
psequendum.

Etiam quā

doq; contingit: q; vigente tem
pestate nauigia scindunt et in
littoze maris inimicorū fidei du
cunt^r / et rūpunt^r. Et qui ad offi
ciū redēptionis sunt deputati
efficiuntur captiui: vt sūt duo
de presenti. scilicet frater laurencius
spany cōmendatoz setē marie
podu valentie: i frater petrus
boteti cōmendatoz maleville.
qui capti fuerūt anno dñi. M.
cccc. xxxii. circa principiū mē
sis decēbris. i adhuc manēt sub
dominio regis tunis in captiui
tate. Et p eozū redēptione que
runt quinq; milia duple aurū
ad quod pciū soluendū nō suffi
cit ordinis facultas. Itud du
cunt fratres ppter finē ppo
situm psequendū. Hi religiosi
qñ sunt in terra infidelium p re
demptione captiuozum: sepe p
curiuntur alapis: feriuntur lapi
dibus verberantur fustibus ce
dūtur gladiis / sputo fedantur
luto sordidantur i martirio cō
summantur. Nā in principio hu
ius religiois frater quidā fuit
in patibulo latronum suspen
sus: eo quia infra determina
tum tempus non potuit solue
re precium cuiusdā christianⁱ
quem redimerat: et p illo in pi
gnore captiuitatis remāserat.
Omnia hec et maiora portant
isti pro redemptione captiuoz
scilicet ppter finem ppositū
redemptionis psequendū
Et vnde tanta mala et aduer
sa nisi ppter cōuenientiora sta
tuta. scilicet constitutiones. Quod
enī ex cōstitutionibus pueniāt
eis ita hētur libro cōstitutionū.

¶

secunda constitutio. c. xli. titulo
de fratribus: qui mittuntur ad
terrâ sarracenorum. et hec sunt ver-
ba: Fratres qui per magistrum or-
dinis vel generale vel provincia-
le capitulum ad intrandam terram
sarracenorum per captivos christia-
nis redimendis fuerint assigna-
ti: quasi circa astutiam et callidita-
tem sarracenorum diligens adhiben-
denda est cautela: primo ante
omnia sint ita sobrii in cibo et po-
tu et sagaces circa emptiones
christianorum captivorum: quod ab ipsis
sarracenis possit minime de-
di aut in aliquo defraudari. Ca-
ptivos quoque christianos ipsi fra-
tres per se et non per interpositas per-
sonas pure et legitime absque do-
lo et fraude misericorditer re-
dimant et prudenter emant a sar-
racenis. et commoti pio exemplo
iesu christi redemptoris generis
humani: qui dedit semetipsum
pro nobis. ut nos redimeret a po-
testate diaboli. Unum coram quo
inter se ad hoc duxerint commo-
diter deputandum: remaneat in
pignore detentus in posse sarra-
cenorum per certis terminis et pre-
cio per liberationem captivorum:
ubi non sufficerent thesauri ad
redimendum eosdem. Adversus
predicta propter istum finem propo-
situm consequendum et persequendum
portant fratres. Et hoc propter
convenientiora statuta. id est ordi-
nis constitutiones. per quas obli-
gantur ponere se in pignore et
captivitate per captivorum re-
demptionem.

Ex premis

his duo notanda sunt. Primum
quod propter istum finem persequendum

habent maria transsetate et
multis ut supra visum est peri-
culis et morti se habent exponere.
Secundum: quod per eundem finem obli-
gantur captivitati et pignori se
offerre et imolari per termino cer-
to et precio. Ex hoc infero: quod hec De sublimi
religio est de artioribus maiestate religio
religionibus et perfectioribus nis et nobili-
propter convenientiora statuta ad tate et quali-
finem propositum redemptionis conse-
quendum et persequendum. id est consti-
tutiones. per quas homines fra-
tres habent se morti et mortis ad istam eorum
periculis exponere. ut supra vi-
sum est: et dare pignori et capti-
vitati. Ex quo religiosi aliam
religionem liberam habere possunt
ingressum in hanc religionem.
Potest enim aliquis laudabili-
ter et ansire divina religio ad
aliam ex zelo perfectioris religio-
nis. in qua non attenditur excel-
lentia secundum solam artem vite. sed principaliter secundum
illud: ad quod religio ordinatur. et
consequenter secundum discretionem
observantiam fini proportiona-
tam petita tamen licentia propter hu-
militatem licet non obtenta. Ex
dictis sancti Thome. secunda secunde
questionis. Et recitat in summa de
casibus Bartholomei de sancto con-
cordio religio. v. parrafo. i. Tunc
ergo ex dictis sancti Thome. religio
illa habet preminetiam: que ad
actum summum ordinatur: et habet con-
venientiora statuta ad finem pro-
positum persequendum. Et hec
duo habet hec religio. et hoc di-
versis respectibus: sequeretur
quod habet saltem quoad finem
istum. id est totum deus caritatis robo-
ratum preminetiam super omnes re-
ligiones. cum istum finem habeat al-
tissimum ex convenientioribus. Rationem

luttis. ut phatū est. Nulla enim
 est maior caritas q̄ ponere ai-
 mā suā pro amicis suis de re-
 nūci. Rūcū p̄dē verba. q̄ re-
 querit Thō. secūda secunde
 q. xxi. an sit de necessitate ca-
 ritatis q̄ hō p̄pūā corp̄ expo-
 nat pro salute p̄ximī. Et dicit
 q̄ nō nisi in casu quā tenet ei
 saluti p̄uiderē. S. p̄ si alijs
 ad hoc sp̄te se offerat: p̄tine-
 ret ad magnā perfectionē cari-
 tatis. Hec Thō. hāc magnā et
 maximā caritatē hāt hi religi-
 osi. et hoc ex p̄stitutiōib⁹. Nam
 pro salute et redēptiōe p̄ximī
 libere se exponūt maris et ini-
 mīcorū fidei periculis et sponte
 se offerūt mortī et captiuitati.
 Rūcū etiā casu cōtingente si vi-
 dent aliquē captiuū xp̄ianum
 in terra paganorū fidē xp̄i ab-
 negare volentē illū a tā nefan-
 disimo opere retrahūt: et pro-
 p̄iū corpus pro illo captiuita-
 ti exponūt. et in p̄ciū redem-
 ptionis libere tradūt. ut vidi-
 mus de fratre Dñiconauarro
 cōmēdatoze gerūde ciuitatis
 qui duobus annis remansit i
 captiuitate: ut captiuū ch̄isti-
 anū ab errore infidelitatis et
 fidei abnegatiōe p̄seruaret.
 Hec oīa ex cōstitutionibus p̄-
 p̄ter hunc finē p̄positū p̄leq̄n-
 dū. Alta religio ad tam al-
 tissimū finē ordinata caritatis.
 Rūcū qui paratus est pro p̄xi-
 mo mori: h̄ perfectā caritatē.
 De peni. di. ii. Si quis tantā
 Perfecti ergo dicūtur: qui p̄
 fratribus parati sunt mortem
 subire.

Doctores

theologū. s. sen. cōcludit: q̄ p̄-
 cipua cā incarnationis verbi
 fuit redēptio generis humani.
 Uā Greg. Nichil nobis nāscit
 p̄uērit: nisi redēmi p̄fuisset.
 Finis ergo p̄pter quē dei fili⁹
 fuit in vtero virgis incarnat⁹
 fuit redēptio humani generis.

Ex hoc in

fero: q̄ cū finis huius religio-
 nis sit redēptio humane gen-
 tis ch̄ristiane: q̄ ite talis finis
 ad quē ordinatur hec scā reli-
 gio: est p̄cipuus et maxim⁹. nō
 absolute loquendo nec p̄ se ni-
 si cōsideretur inter opera vite
 actiue. Sed in quātū hec reli-
 gio p̄pter hunc finē p̄positū
 cōsequendū et p̄sequendum
 h̄ cōuenientiores cōstitutio-
 nes. per quas tenet et obligā-
 tur hi religiosi ut deductū est
 exponere se maris infortunis
 inimicorū iaculis/mortis inss-
 diis/pignori et captiuitati: et q̄
 bulcūq; eis aliis superuenien-
 tibus aduersis durante viati-
 co eundo stando et redeundo.
 Et hec in eorū professione p̄o-
 fitentur in posse superioris ex
 voto voti obediunt. et per cō-
 sequens quoad istū finē. l. tot
 insignis caritatis fallitū hec
 religio habet maximā p̄mi-
 nentiā super omnes mūdi res-
 ligiones: nisi ad cōsequendū
 finē habeat religio aliqua alia
 cōuenientior: a statuta vel ad-
 minus consimilia huius religio-
 ni. l. aspera et aduersa. Hec ex
 dictis colligi possunt scī Thō.
 in secūda secūde. q. cxxxviii.
 Cum ergo hec religio ad tā
 altissimū finē caritatis fue-
 rit

lit ordinata: merito his religio-
 elis est a sede apostolica dispen-
 satū: ut pro isto fine. scilicet redem-
 ptionis possint vota commutare
 sine iudicio superiorum seu sanctua-
 riariorum. Et dico: quod postquam illud
 supplicatum fuit per istos viros
 religiosos a sede apostolica. ip-
 sa non debite egisset: nisi dispen-
 sasset per tamperissimum negotio
 fratres isti propter hoc redimunt
 captivos: ne abnegent fidem ca-
 tholicam. nam de abnegatione fidei
 catholice multorum captivorum
 christianorum valde est timendum
 Ideo fuit dispensatum et talis di-
 pensatio fuit iusta et debita. nam
 dispensatio debita est: cum mul-
 torum scandalum timeat d. l. Ut co-
 nstiteret in fine.

quod autem

Debita di-
 pensatio

fuerit debita: volo probare sal-
 tem quoad viros secundum illa que
 iuris sunt vel similitudinem illo-
 rum. est enim dispensatio debita ubi
 subest iusta causa. videlicet ratione tem-
 poris vel persone vel pietatis vel
 necessitatis siue utilitatis eccle-
 sie vel euentus rei.

His omnibus consideratis erat et
 fuit dispensandum cum predictis
 fratribus pro opere redemptionis
 Nam pro his ecclesia solet dispen-
 sare ratione. scilicet temporis vel persone
 scilicet ar. ii. q. v. Quanto in fine Et
 primo est debita ratione temporis. quod an-
 tequam dispensatum esset: illo tempo-
 re malum erat multis christianis.
 eo quod captivabatur et rapiebatur
 a fidei inimicis. Primum
 si fuit dispensatum cum fratribus
 illis per redemptionem illorum: cum ad
 hoc isti religiosi fuerint ordinati
 Sed quare nunc talis dis-

pensatio non cessat. Quia non
 cessat talis necessitas neglectu
 atque defectu christianorum principum
 qui deberent committere bel-
 la contra saracenos et insurgunt
 contra scriptos. et sic in pace dimit-
 tunt vivere paganos. Et hoc
 modo quotidie crescit numerus
 christianorum captivorum. quorum in-
 finitus est. non enim debet cessare
 quod videtur nisi necessitate tempo-
 ris cessante. ut habetur. i. q. vii. c.
 vi. Requiritis. parrafo. Risi. v.
 c. Ad pro remedio. Ad hoc faci-
 cit. dist. xxviii. De siracusane.
 di. lxi. parrafo. His omnibus Inno-
 centius propter malitiam temporis potius esset
 dispensatio amplianda quam cessa-
 ganda. et propter hoc merito hi
 religiosi redemptiones dicere possunt
 illud ad habendum. b. Nunc redi-
 mentes tempus quoniam dies mali sunt.
 nunc. i. isto tempore nos sumus redi-
 mentes. i. redemptiones christianorum
 quod tempus est malum. quod dies ma-
 li sunt. scilicet pro illis: qui continuent
 ab infidelibus capiuntur captivi
 uantur et ad terram saracenorum
 transportantur.

Secundo

fit dispensatio debita ratione per-
 sone seu personarum. scilicet simplicium
 et senum atque puerorum. Habetur
 lxxvi. d. c. Cata. heu quot sunt
 in terra paganica christiani ca-
 ptivi senes pueri et puellae dole-
 tes et flentes: qui in subportabi-
 libus laboribus subprimuntur.
 quot simplices innocentes disti-
 guere nescientes: an sint saraceni
 aut christiani. Non erat dis-
 pensandum istis cum fratri-
 bus pro eorum liberatione. cum
 tales persone sint senes pueri

simplices. xl. q. 3. c. Qui con-
sen. 33. q. ii. c. Antiqui. de cose.
d. iiii. Cū pro puulis.

Tertio di

Spēlatio debita sit rōe pietatē
vt i. c. xii. q. vii. hī q̄ vltu pecca-
tis. Vbi habet de corpore vici-
atis. q̄ natura est fragilis:
exercenda est pietas in ipsis.

Quot essent pibus: vbi co-
lit basuma dānatus xpiani ce-
ci muti claudi gibbosi alijs q̄
plurimis corporalibus defecti-
bus viciati. deo exercēda erat
pietas in eis. cui sine fragiles
natura. xxiii. di. fraternita-
tis. 33. q. ii. Antiqui.

Quarto dispensatio sit de-
bita rōe necessitatis. i. q. vii.
parraso dispensatōes. Habe-
tur: q̄ psonis miserabilib⁹ est
cōpatiendū. Et dicit sup hoc
c. ad ppositū: q̄ male faciūt re-
ges hispanie: q̄ naues fractas
occupāt. Nā dicit lex: q̄ fide-
rō d̄ calamitatib⁹ vitare mi-
seros. c. de nauis. l. i. li. xi. Si
sunt in vltimatinis partib⁹
inimicorū fidei multi captiui
christiani miserabiles valde:
deus scit. maxime q̄ sunt ex-
traneis a fide subiecti. prop̄
que est ipsis compatiendum
tristandū dolendū. Facit ad
hoc: qd̄ recitat valerius lib. v.
s. i. de marcho marcello. q̄ cum
multos siracusanos captiuos
haberet: ipsosq̄ afflictos vide-
ret: flere cepit p̄ nimia cor-
dis tristitia. quā hēbat de isoz
tuno corū. Multo magis de
captiuis christianis infidelib⁹
subiectis miserabilibus perso-
nis positis in maxima neces-
-

tate. cū nō sit p̄ceptum mie-
talibus denegandū. q̄ cōe est
lxxvi. di. Non satis est. i. sen-
tētia que misericordia negat:
fugienda ē. l. d. Pōderet. in fi.

quinto di

Spēlatio debita sit rōe vtili-
tatis ecclesie. vt. i. q. vii. ver-
utilitatis. i. in. c. xvi. Tali cō-
sugio. In quo habet q̄ ppter
utilitatem ecclesie in filius ra-
ptorū virginū est dispensandū
O deus i quot sunt rapte vir-
gines paruule puelle i domi-
celle ab infidelibus: qui cū vio-
lencia furant a domibus pa-
rentū. quas corrumpunt fides
inimici seminādo in basīs xpi
cuius cruore redēptis semina dy-
aboli. Quot i sanctimonialē
rapte sunt virgines deo p̄seccra-
te. quarū cultores machometi
ce secte frāgūt claustra pudor-
ris. q̄ p deo itacta custodierūt
Quot i alie multe maritate i
vidue regenerate. sacro fonte
baptismate. quarū oīum ples
licet generate in templis dei.
i. vteris matrū post partū ea-
rū cultores efficiunt diabolo
i bassumeto dānato. quarū fi-
lii sine fortebiles fuisset eccle-
sie dei: i esset. Nō p̄ illis dispē-
sandū erat ppter futur bonū
ecclesie. vt hanc virginū rapta-
rū geniti xpo seruiret: i eccle-
sie p̄ficeret euz in talib⁹ raptarū
virginū filius sit de iure dispē-
sandū. 23. q. iiii. Ipa pietas. i. l.
q. vii. c. Et si illa. In quo habe-
tur: q̄ ppter vtilitātē ecclesie
mutilant et relaxant p̄cepta
canonica. Sexto et vltimo
sit dispensatio debita rōe. i. q. vii.

his rei. i. q. vii. c. Maxime Et
ubi habet: q. ppter euentū rei
malū q. laici ordinabantur:
dispensatū est in illis. Qualis
euentus rei malus de captiuis
xpianis expectari pōt nisi ab-
negatio fidei: xpi blasfematio
vtriusq. hois mōs sempite-
na. Talis casus sepe & sepius
ptingit illis. nimirū cum sint
sā moribus ritib. & p̄suetudini-
bus sacracenōū atq. ipsorū
secte assueti & eruditi. nam co-
lūt diē veneris. & festiū scti scōm-
ritū patrie sacracenōū. et cel-
sant illa die a' operibus ma-
nuis. sed diebus dhicis fidei
xpiane inimici illos in oppro-
briū xpi et xpianorū faciunt
fodere arare seminare et ter-
rā cultiuare & oia seruilis ope-
ra vilia & immūda exercere. &
ista habent facere vbi vel gratis
A quibus operibus dhicis die-
bus xpiani deberent absti-
nere & cessare. de cō. di. 3. Iei-
unia. et extra de fer. c. i. Sed si
inter xpianos essent: et vbi
xps adorā: a' his operib. ces-
sarent: et festa colerent. quod
tū facere non possunt. & hoc q.
nō sunt sui iuris. iiii. d. Deni-
q. xxxii. q. vii. Quid in. Ideo
istis et p̄ plurimis cōsideratis
multi deuiant a fide catholica
& cōdione fidelitū xpianorū
quorū caput est xps. nos vero
& ipsi captiui xpiani ei' su-
mus mēbra. nā vnica est sācta
mat ecclesia. in decretis. xxxiii
q. i. c. Moquit dñs. ergo ne ta-
lis euentus pessimus fidei ab-
negationis & eterne dānatio-
nis eueniret eis dispensatum
est pro illis cū fratrib. iustis &
debite. nam dispēlandū ē: q.

hinc et malus malū. xxxv. q. iii.
Quod i. lex. De his modis di-
spensatōnis debite & singulis
hōz habet. i. cā. q. vii. parrafo.
Nisi rigō. et capitulis sequē-
tibus vsq. ad parafū. C. c. 4

Attendat

vnusquisq. ex p̄missis: q. i. u.
De et debite fuit per sūmā pon-
tificē dispēlatū fratrib. hu-
ius scē religionis & p̄ redēptio-
ne. & in hoc nulli loco scōp sit p̄
iudiciū: si oblatio votoz p̄mu-
tat redēptōi captiuorū. cū illō
ius trāstera p̄ cōmutationē
ad opus piissimū redēptionis.
Nō em̄ bñ vigilat: qui p̄trariū
dicere tētat. Vigilātī & nō doz-
mienti iura subueniūt. Et nō
obstat illud: qd ab vno bono pa-
tre fuit allegatū in p̄trariū vi-
delicet q. talis oblatio si redē-
ptioni cōmū: aret: esset contra
ius. & sic p̄ papa nō poterat cō-
cedere. qd est falsū cū dispensa-
tio a iure sit / et ius est.

Item secū

dū Raymūdū dispēlatio d. cō-
siderari dupliciter. Primo scōz
q. ē in eo: cū quo dispēlatū est. Dispēlatio
bisarie cōsi-
derari debet
vt est in p̄dicto p̄uilegio cum
fratrib. ordinis mercedis. Et
sic est ius p̄uatiū. i. licētia vel
p̄missio qdā scā alicui cōtra rī-
gōrē iuris. h. nō est ius cōe ar-
33. q. i. Inter factores. Et. q. 3
c. In adolescētia. Cōcordat ho-
sti. Scōo d. dispēlatio p̄sidera-
ri: cōm q. ē in dispensante. et
sic est potestas huc actus pote-
statis a iure concessis. Habes
ergo: q. dispensatio est ius. et

est actus a iure concessus.

Potest er

go papa dispensare in bzgentibus et arduis ptra rigore iuris et nimirum cum maiora negotia ad ipsum sint referenda. ii. q. vi. Omnis oppressus. Propter duo merito est dispensandum scilicet ppter necessitatem et utilitatem maxime eodem. Unde Bhs li. iii. ad Eugenium: Ubi necessitas bzget: excusabilis dispensatio est. ubi utilitas prouocat: auidibilis dispensatio est. dico et his non propria. Propter hec duo que concurrunt in redemptioe captiuorum christianorum. fuit euz fratribus istis ad istum finem ordinatis dispensatum. et de his duobus. scilicet necessitate et utilitate etiam videtur in primo. et. ii. quinq. conclusionis. Et nisi papa in his similibus dispensaret sequeretur ruina multorum. propter hoc et alia plurima posuit deus papam vicarium suum in terris tamquam caput ecclesie. ut sicut caput huius preminetiam super omnia membra corporis: sic et papa ceteris membris inferioribus corporis esset altior dignitate auctoritate potestate et virtute. Nam si in ecclesia dei illud non esset caput: quo membra regerentur tuerentur et custodirentur: ecclesia dei esset ut quoddam monstrum in natura corporis. scilicet accephala. Pone ergo voluit placitum maris humane creature papam ut caput ecclesie. cuius regimine tuitione et potestate regeretur sponsa sua ecclesia militans ut licet ius filii finaliter perducat ad sanctam hierusalem

23
triumphantem ecclesiam. Nam ecclesia verbum patris cuius bonitas non desperit hominis creaturam sue infirmitatem. ut inquit Damascenus li. iii. c. i. permittet permanere sine capite. Sicut enim habet caput in se vel in spe. sicut vacante sede quod dignitas non est mortua. sed persona. Et hoc quare nisi ut protegatur et conservetur ecclesia et tueatur eius membra ne periant. Illud caput in ecclesia dei est positum non ut mercenarius: quod lupo veniente fugit: sed ut bonus pastor qui animam suam dat pro ouibus suis. Pastor est ouium. id est hominum: non solum bonorum sanctorum et iustorum: sed malorum reorum errantium et peccatorum in quos conuersatur ut pastor. quod quia non iter oues sed iter lupos rapaces et feroces. scilicet tyrannos scismaticos hereticos infideles rebelles ingratos et peccatores a deo sibi datam denegantes. Quod attendens Bhs de consideratione lib. iii. ad Eugenium inquit: Increduli et subuersores ecclesie sunt. lupi non oues sunt. talium tamen tu pastor. Et sequitur post paululum: pastor te populo huic certe aut nega aut exhibe. non negabis. ne te cuius sedes tenes: te neget. Sicut enim papa tendit et attendere debet ad salutem animarum. ad quod iuuat diuino subsidio et adiutorio. Quod considerans Bhs ut supra dicit ita: Quislo factum: quod tuum est. nam de quod suum est: satis absque tua sollicitudine et anxietate curabit. Placita ergo fecit curam. Ecce quod ad hoc papa caput et pastor positus est in ecclesia dei gerens vires christi ut non solum bonorum sed malorum salus acquiratur. Et

propter salutem istorum dicitur papa
dispensare in multis casibus et pe-
riculis in quibus incidunt frequenter
miseri christiani peccatores.

Nullus a

cetero dicat quoniam papa dispensat
papa non potest facere hoc: quod est
extra ius. scilicet eodem modo multotiens
necessarium est cedere ius eodem:
quod est rigor iuris per priuatum
ius: et istud convenientissime po-
test investigari per illud Luce.
xii. c. ubi legitur: quod cum Petrus una
cum sociis suis piscaretur et per to-
tam noctem laborantes nihil cepis-
sent: et tunc ait: quod dominus nauim in
altum duci iuberet et retia laxa-
ri. Cum ergo Petrus cum sociis
suis hoc audisset: respondit: pro-
pterea per totam noctem laborantes nil
cepimus in verbo autem tuo laxabo
rete. Sic factum est: quod tantam pi-
scium multitudinem conseruit quod
rete petri rumpebat. ita quod na-
uis eius et alia implerent piscibus.
Et dominus petro: Noli timere: iam
eris hinc capiens. Hec nauis
petri ecclesia militans. in qua pe-
trus christi vicarius et quilibet papa
eius successor: presidet in mari hu-
ius mundi cum sociis suis. scilicet pla-
tis. Sed aliter et aliter. Nam in hac
nauis huius papa plenitudinem po-
testatis socii. id est plati quod est colli-
tudinis. ii. q. vi. Decreto. Et. c.
quoniam se sit.

In docma

ri. scilicet seculo papa huius magnam na-
uem. scilicet vniuersalem ecclesiam guber-
nare. Ceteri plati pusillimam ha-
bent nauem regere. quibus sua nauis
ecclesia sibi commissa. unde Dominus

li. ii. ad Eugenium: Petrus non
nauem unam ut ceteri quilibet suam
cellam. ipsum suscepit gubernacu-
lum. Mare enim seculum est. naues ec-
cle. Et eodem modo dicitur: Quilibet ce-
terorum huius suam. tibi una commissa
est gratissima nauis sancta ex omnibus
ipsa vniuersalis ecclesia toto orbe
diffusa. heu quod es. hoc Dominus
Sed quod per noctem in qua laboran-
tes nihil capiunt: intelligitur ubi
periculum mortale. in quo per diu ho-
mines sunt: papa nunc alii plati
nihil capiunt. id est nullum de hominibus
ad vitam perducere possunt. Unde sanctus
doctor secunda secunde. q. xxxv.
i. quod Petrus mortale dicitur: quod
tollit vitam spirituales. quod est per carita-
tem. id est secundum augustinum quod istis. scilicet
mortalibus dominari permiserit eter-
no igne cruciabuntur. d. xxxv.
patrafo Triminis.

Quia nauem iussit dominus: ut in al-
tum eleuaret. quod petrus et sui suc-
cessores fecerunt. nam in omnibus par-
tibus mundi exaltata et dilatata est
ut noscitur. lxxxviii. dist. Legimus
ubi dicitur: Africa plis opes india
et omnes barbare nationes unum christum
adorant unam seruam regulam veri-
tatis.

per illud

quod Petrus dixit Christo. In verbo
autem tuo laxabo rete: intelligitur
auctoritatis commissio quam Pe-
trus et sui successores a christo in-
ceperunt. quoniam dominus fuit petro:
Tu es petrus et super hanc petram
edificabo ecclesiam meam. et porte
inferi non preualebunt aduersus eam
Et quodcumque ligaueris super
terram etc. Quid per rete quod laxat
et in quo pisces includuntur: nisi
ius eodem: quod laxat et extendit

ut pisces hoc ē hoies itus itret
s bñ viuāt. sicut decet xpianos
viuere. & nō alit. qz q̄ extra ius
fiāt; debēt p̄fectis hēri. Ex
tra de re iu. q̄ 2. li. vi. Et si que
ris: qd est ius ius ē ars boni et
eq̄ 1c. ff. de iusti. & iu. l. i.

quid ueitā

tā pisciū multitudine inclusam
i hoc rete nisi turbā magnam
xpianitatis. q̄ nemo dinume
rare pōt duoy statū. s. cleri
corū & laicoy. Propter quam
multitudinē maximā cōpūtur
rete. hoc est ius cōe. q̄ nō p̄ di
spensationē iuris. nā dispensa
tio nō est nisi cōis iuris ruptio
Uñ Raymūdu diffiniēs illā
dicit Dispensatio est iuris rela
xatio. Uñ becaē vuln? qz vñ
nerat cōe ius. xxi. q. iii. Ipa
pietas circa finē. et sic illo mō
prete ruptū p̄ dispensationē ex
piscibus ifra rete inclusis. hoī
bus papa implet duas naues. s.
ecclesiā militante & triūphāte
Et ne expauescet de tāra m
titudine & retis ruptione dixit
xps petro & cuius successori suo
Noli timere. iā eris homines
capiens.

Audeo dicere: q̄ mlti xpianoy
ifra rete cōmunis iuris inclusi
pderent nisi p̄ dispensationem
iuris illud cōe ius rūperet. et
q̄s hoc pōt facere: papa Qua
re redarguendus est nisi scipm
corrigat: qui xpi vicario oblati
onē voti redēptōi captiuoy cō
mutare pesse denegat & locis
scōz i hoc p̄iudicare affirmat.
Talīs qui dixerat hoc: nō pui
derat: quod ex gestis Bonifa

ci martiris habet iquētis de
dño nostro papa xpi vicario.
Huius culpas redarguere p̄su
mit mortaliū nullus qz cūctos
iudicaturus a nemine est iudi
candus. nisi dep̄hendat a fide
deuius. In decretis. i. pte. dl.
iii. c. Si papa. Et hec p̄dicta
questionē sufficiant.

Queritur

quarto. vtrum talis oblatio
si alibi largiat: ex hoc furtū al
serat & dhoc iūdeo p̄ istā cōclu
sionē q̄ si talē oblatio voti redē
ptioni gmutat ablit p̄pter hoc
q̄ furtū cōmittatur

Veritas huius cōclusionis
iueſtigari pōt sic. Furtū oppo
nitur iusticie equitati p̄ violē
tiā retenta eius substantia. per
furtū enī nō redditur. sed vio
lenter iusto dño eius substan
tia retineē. sed cōmutatio ob
lationis seu voti non opponit
equitati iusticie. qz p̄ tales cō
mutationem non aufertur ali
quid de mino iusto. s. datur
cuius est. s. deo. Igitur si talis
oblatio redemptioni cōmutat
furtū nō cōmittitur. Conſe
quentia ſequitur ex p̄missis
Q̄atio: nota est de ſe. Sed mi
nor probatur. nam illud non
opponitur iusticie: qd
commutatur in melius. ut est
talis oblatio commutata i ca
ptiuoy in redemptione. Et in
hoc nō aufertur aliqd de sub
stantia illius: cuius est ſcilicet
dei. imo deo datur: dum cō
mutatur in melius. Et talis
commutatio non ſit de mino i
usto. cum fiat per vices geren
te suū. s. xpi vicariū. qui h̄

Uñ gmo
ratio voto
rū in p̄iaz
pecuniariā
ſit furtum

potestate et plenitudine potestatis talia commutandi. Cum ergo commutare non sit auferre: sequitur: quod qui commutat non furatur.

Arguitur

Secundo ad idem. tunc committitur furtum: quando auferitur aliquid ab aliquo: per quod est illi ius adquisitum: sed per commutationem oblationis voti non auferitur aliquid a loco sanctorum. sed transferitur in melius quod est de ratione voti in melius commutari. et illi cui de tali oblatione voti in ius acquisitum. scilicet deo: oblatio datur. Sequitur: quod de tali re tali modo commutata non acquiritur furtum. Dicitur ergo. super illo verbo prophetarum. Mouete et reddite. Mouete voluntati consuli: sed post voti promissionem redditione necessario exigitur. Sed si queritur: cui est reddenda res vota cui promissio est facta. Sed cui facta est: deo: non loco. ideo reddenda est deo. Sed quid ad illud: quod supra dictum est: quod loco sanctorum est ius per deo acquisitum? Dicendum: quod tale ius non auferitur a tali loco: sed transferitur in melius per commutationem: ut in presenti opere. redemptionis.

Tertio ar

guitur principaliter. Furtum iure humano et diuino prohibetur non furtum facies: sed commutatio voti in melius a iure conceditur. ergo bene sequitur: quod oblationem voti commutatam redemptioni tribuit furtum non committit. Dicitur ergo. quod vota in melius

commutari possunt secunde secunde. q. lxxviii.

quarto ar

guitur principaliter. Qui aliquid non capit ut elemosinam faciat furtum committit: quod iniuste agit. xliii. q. v. Forte. xxxii. q. iiii. Sicut non sunt. Sed qui vouit et oblationem voti commutatam redemptioni eidem illam tribuit iniuste agit. id furtum non committit. Quod iniuste agat: patet. nam votorum commutatione ei uti concedit et permittit. Ius enim secundum Aristoteli. li. ethi. dicitur est quod iustum est. Et albertus de officio sacerdotis dicit: in signum significat rem iustam. Si ergo furtum sit res iniusta: commutatio oblationis voti sit res iusta quia a iure concessa: sequitur: quod si commutata voti oblatio redemptioni datur: ex hoc furtum non committitur.

quinto ar

guitur principaliter. Quid quod iustum non est accipit: peccat mortaliter: quod facit contra dilectionem proximi: cui infert nocuentum. Hec ex dictis theologiae. scda secunde. q. lxxvi. Intellige tamen nisi in extrema necessitate: quod tunc talis non peccaret: sed videretur iure suo. De eo. d. i. Discipulos. Et scda theologiae. ubi supra non tamen per se sed per alio permittitur furari. Nam in tali casu omnia sunt communia. d. xxxvii. Sicut hi Sed ille qui oblationem voti commutat redemptioni: et qui ouerit talem oblationem: post voti commutationem redemptioni tri-

bus alienis non capit: non nocet
metu alicui facit sed quod deo per
missum: dando redemptioni deo
tribuit: ergo neuter peccat: imo
meretur: quia quod facit: ad utilita-
tem proximi facit. ideo talis non fu-
rat: si quod permissum est redem-
ptioni dat.

Item siuu

deus nichil ex arbitrio suo facit
sed secundum leges et iura pronunciat
et discernit: iuste agit. Sed si
religiosi ordinis mercedis com-
mutat vota quo ad utrumque re-
demptionem secundum iura seu pri-
uilegia eis concessa: iuste agit et
benefacit. Sed non iuste ageret
si furtum committeret. ergo Actio
furti datur non solum contra furem
sive furtum committentem: sed contra
opem consilium fauorem et promissi-
onem dantem. ff. Si is qui pactatus.
Si tu. Si talis actio nullomodo
datur contra permutationes voto-
rum facientes opem consilium per-
missionem dantes: nec contra talia
concedentes. ergo vota commuta-
do furtum non committit: quia actio
furti contra iam dictos non habet locum
immo tales concessum quilibet au-
toritate operis etc. dantes in tali
commutatione redemptionis me-
rentur ea sunt boni operis facto-
res coadjutores et participes. Nam
qui occasione boni datur bonum
deesse iudicabit: sicut qui occa-
sionem damni dat damnum
deesse ut extra de homicidio. c.
de cetero. et c. si. de iurciu. et da-
no dato. Item inquiri potest
per distinctionem et genus et dif-
ferentias furti. i. diffinitur autem
furtum sic. furtum est contra-
tractatio rei alienae mobilis et cor-

poralis fraudulosa inuito domino
lucrum faciendo gratia siue ipsi. Argumeta
rei siue etiam usus potioris potest de quibus
de. vi. ff. e. l. i.

¶ **Primo** probatur: quia talis oblatio
non est voti commutatione non est
commutatio furti. Et arguitur sic
de quocumque diffinitur diffinitio
et distinctio: sed de oblatione vo-
ti commutata in redemptionem non
diffinitur furtum: nec etiam distinctio
furti. Ergo si oblatio vo-
ti redemptioni commutatur: fur-
tum non committitur. Non enim est
verum dicere: quia commutatio obla-
tionis voti sit contractatio rei
alienae etc. /

Secundo

arguitur sic per genus distinc-
tionis: contractatio rei alienae est
genus ad furtum: sed istud gen-
us non verificatur de oblatione vo-
ti commutata redemptioni. g. non
enim est vera ista predicatio: com-
mutatio oblationis voti est con-
tractatio rei alienae. Nam contra-
tractatio rei. non predicatur de com-
mutatione oblationis voti ut ge-
nus de sua specie: et minus tam-
quam de suo individuo quocumque idem
sunt: sunt idem numero genere vel
specie sed istud genus furti quod
est contractatio rei alienae: non
verificatur de commutatione obla-
tionis voti: neque predicatur be-
re aliquo modo premissio. ergo
commutatio voti non est contra-
tractatio rei alienae: et per consequens
talis commutatio non est fur-
tum: cum genus furti non ve-
rificetur: nec vere potest dici de
tali voti siue oblationis commu-
tatione. ¶ Etiam contractatio
in hac diffinitione est genus ad
e

Diffinitio
furti;

furtum et ponitur in diffinitio-
ne: quia sine ea non est furtum
etiam si interneret voluntas
seu verbum. Cum per solavo-
luntate esset quis transgressor
alterius precepti. scilicet illius. Non
concupiscas reus proximi tui. Cum
ergo illud genus contractatio
non ponatur in diffinitione com-
mutationis oblationis voti: non
est furtum. Et sic ille com-
mutando in opus piissimum redem-
ptionis non committitur furtum.

Differentie
diffinitionis
furti

Tertio po

testi per differentias dif-
finitionis furti. Prima differē-
tia est rei aliene mobilis et cor-
poralis in re immobili et non com-
mittitur furtum nec in re propria
sed bene in re aliena. Sed tales
oblationes voti commutate
redemptioni non sunt bona alie-
na. quia ante voti promissionem fue-
runt propria voluntatis: et post pro-
missionem seu votum talia fa-
cta sunt dei: que commutata in
melius ut in presenti opere re-
demptionis: de quo hic agitur
deo cuius sunt redduntur seu
traduntur. cui fuerat de illis ius
acquisitum. Si ergo deo datur
tales oblationes cuius sunt: per
voti commutationem non com-
mittitur furtum.

Secunda

differentia diffinitionis furti et
fraudulosa: quia si aliquis cre-
dit rem esse suam: que non sit
vel si est sua: credit quod etiam ab
eo qui habet in re ius: possit ac-
cipere: non committit furtum. Id
alias teneatur. iuxta. de vi. ho.

ra. paravo. Quod cum et paravo
sequenti. Si ergo illi qui post
voti commutationem retinent pro-
missa: et forte credunt illa fore
sua: cum non sint nisi dei et illi
operis ad quod commutata sunt
et illi tales retinent illa per ali-
quod tempus: non committunt
furtum. dum tamen habeant pro
positum soluendi. Tenent enim
adimplere quod visum est eis
per auctoritatem in hunc modum talia com-
mutandi infra tempus assigna-
tum secundum arbitrium boni viri
Et si tempus transiret: nisi in
potentia cum excusaret furtum
tunc committeret in non dando
redemptionem.

Tertia dif

ferentia est inuito domino. ponit
inuito domino quod si credit dominum promit-
surum: et sub est iusta causa cre-
dendi non committit talis furtum
secus si non subest iusta et de-
causa. scilicet. Si is qui red. Si er-
go hi religiosi ordinis mercedis
aliquid usdispensatum est: ut ta-
les faciant commutationes: cre-
dunt dominum promissurum. scilicet christi
carum: et subest iusta causa cre-
dendi: imunes sunt a furto. scilicet
commutando/ recipiendo siue
contractando/ ac in seiplos alen-
do. Primum habent expres-
se a summo pontifice in indul-
to: ubi habetur. Remittimus
omni vota dispensando tamen
cum fratribus et per redemptionem
captivorum.

Secundo in eodem indulto
tacite comprehenditur. nam qui-
bus datur auctoritas commuta-
di: datur et auctoritas recipie-
di: maxime cum ad hoc hi reli-

26
giosi ordinati sunt: ut elemosinas fructus et puentus colligant et recipiant: ut captiuos redimere valeant.

Tertio quod non committunt furum in seipsum alendo patet per supradictum: quia credunt et credere possunt talium dominum rerum permissurum et permittentem. Et iusta causa subest credendi quia qui altare seruit: de altari viuere debet. xii. q. i. Ex his isti religiosi ut possint captiuos redimere et amauimus in fidelium liberare perambulantes orbis terrarum predicando: confessiones audiendo: et seminantes in cordibus fidelium istud re deptionis opus tam piissimum ut inde colligant fructus. id est pecunias per redemptionem istorum cum tantis laboribus sudoribus miseris iniuriis improperiis: murmurationibus detractationibus: angustis et calamitatibus. deus scit cui omnia patent. De ipsis vero dici potest illud propheticum verbum: psalmi graphi. Eunt et ibant et flebant mittentes semina sua. Et quia seminatores et collectores talium puentuum merito debent delecti fructibus per ipsos procuratis. Unde ad Thim. ii. Laborantem agricolam oportet primum de fructibus percipere. Et math. x. Dignus est operarius cibo suo.

Compefcant

ergo latrantes linguas suas dolosas. Nam tales assimilantur quibusdam caniculis non pascentibus prati herbas virides

nec cineribus pascere celi aues

Si bona ecclesie pauperum sunt xvi. q. i. Quoniam et hi viri religiosi sunt pauperes et collectores elemosinarum pauperum captiuorum et sunt nudi redditibus et ecclesiasticis beneficiis et aliunde non habent unde uiuant nisi de elemosinis eorum studio procuratis: oportet uiuere de illis. In hunc sensum loquitur Hieronymus in quadam epistola dicens. Quomodo si egres et accipis potius das quam accipis. Pro hoc facit quod habet. xii. q. i. parrafo. Ita. d. Item non alligabis os bonis triturantis alligari non debet. Isti sunt in ecclesia dei ancipitres siue falcones qui venantur predices et gallinas. id est christianorum captiuorum animas. et edunt in mensa sedis apostolice lenticulas. Alii quam plurimi religiosi et si venantur: gallinis predices et anseribus saturantur: hoc est quod gaudet et ditatur maximis redditibus et pingibus abbatibus prioratibus et altis dignitatibus de quibus fortasse quidam prosunt tantummodo subuolant. Isti in vinea domini sabaoth colligunt de spinis uvas. Alii vero de mercede de de uis spinas.

his premis

lis attentis dicere possunt religiosi alius redditibus et bonis habundantibus: nos ordinis possessionis sumus et nihil possidemus et ideo spectaculum facti sumus mundo et angelis et hominibus

Nos stulti ppter xps. vos au-
tē prudētes in christo. Nos in-
firmi. vos autē fortes. Nos no-
biles. nos autē innobiles. Aliq-
rē in hanc horā esurimus / et
sitimus / et nudi sumus / et cola-
phis cedimur. Instabiles su-
mus / et laboramus manib⁹ no-
stris. Male dicemur / et benedi-
cemur. Persecutiones pati-
mur / et sustinemus. Blasphema-
mur / et obsecramus tanq̃ pur-
gamenta huius mūdi feci su-
mus. prima ad corin. iiii.

Cum ergo

dignus sit opari⁹ mercede sua
Luce. x. isti de mercede crede-
re pūt / et subest iusta cā creden-
di dñm benozuz ecclesie christi
vicariū permissurū: vt de tali-
bus pueritibus elemosinisq; ca-
ptiuozū viuere debeāt. euz de
laboribus suis aliā mercedē
nō habeant i terris. Hi religio-
si de bonis petitis pcuratis et
acquisitis pro captiuozū redē-
ptione viuere debent: et possūt
Ideo in parabolis xxxi. c. Da-
te ei. L. laboranti de fructu ma-
nuū suar. nec ppter hoc furtū
committit maxie cū istud exp̃se
sit p̃ccatū eis p̃ Anno. iiii. et Ur-
banū. iiii. p̃firmatū p̃ alios sū-
mos pōtifi. vt manifeste osten-
det in. iiii. et vltimo vltie partis
diuisionis quite cōclusionis.

Quarta differentia est gra-
tia lucri et. Quia si quis acil-
lā rapuerit nō causa lucri s; li-
bidinis nō committit furtū. ff. e.
herum. ii.

Comitur etiam siue vsus. et
ponis vt: quia non solum com-
mittit furtū: qui rei domini uz

habet lucrari / sed etiam bñ vel
petitionē. d. l. Qui sacū. ff. eo.
Qui iumēta. Iſto modo hi bi-
ri religiosi nō cōmittunt i cō-
mutando / nec recipiendo / nec
alendo scipſos furtum. qz ta-
lia nō faciunt gratia lucri faci-
endi. nisi velis dicere animarū
fidelit. quas cū illis subsidis
et oblationibus deo lucrātur /
et eozū corpora per ipsos frēs
emūtur et redimūtur. nec ha-
bent vsum nec potitionem in
talibus oblatiōibus et puenti-
bus inuito dño. sed ipse pmit-
tente et concedente vt declara-
tum est in tertia differentia.
Nec ipsi captiui habent vsum
nec potitionē in talibus. nisi tā-
tum sari accipi recipientes ma-
nibus fratrum ista bona i pre-
ciū captiuozum.

Ex p̃remis

sis deductis potest cōcludi q̃ i
cōcedendo cōmutando laici
nō colligendo tales oblatiōes
votozū cōmutatas in p̃ssimū
cpus redemptionis nō cōmit-
titur furtū: nec fratres in scip-
ſos alendo. Tamen licet u; et
furari captiuos xpianos: eos-
dem liberare a potestate inimi-
cozū fidei semper. nisi tempo-
re treuge. Et furātes illos nō
tenentur ad restitutionem. vt
dicit Hostie. et Ray. Facit ad
hoc. xxiii. q. ii. Dominus. xxii.
q. ii. Utilem.

Sed quid si tempore treu-
ge furarentur: tunc teneren-
tur pagano restituere non ho-
minem p̃p̃ter periculum an-
ime. sed extimacionem vt etiaz
eodem tempore de aliis abla-

his tenetur. ar. xxi. q. i. No
li. Sed quid si tempore treu-
ge pagani compellerent capti-
uos christianos ad circumcisi-
onem vel idolatriam/ vel quod
minus est ad aliquod leui' mo-
tale peccatum?

Dicendum

¶ tunc temporis furantes nō
peccarent/ & captiui penitus li-
beri facti essent. ar. d. lvi. Pul-
li. ¶ Et iam dictis dicere pos-
sum: q̄ non sanis oculis respec-
tit ad lucem veritatis: qui au-
sus dicere fuit. q̄ si talis obla-
tio voti redemptioni cōmuta-
retur furtum cōmitteretur. eo
quia loco factorum fuerat ius
acquisitū. Forte voluit dicere
q̄ furtū cōmittit: q̄ auferet ali-
cui aliqd. xxi. q. b. Dicit. par-
taso Item obicitur.

Ad quod

dicendum: q̄ illud pro deo ius
quod ante cōmutationem voti
erat loco sanctorum acquisitū
non auferretur sed mutat & trāf-
fertur in melius scz in opus re-
demptionis. Nā longa est dif-
ferentia inter auferre & trāns-
ferre. Illud non p̄iudicat bonū
ille pater. Dicit augustinus: q̄
oculis egris odiosa est lux: que
puris est amabilis: sic oculis ra-
tionis tenebra ignorantie ob-
fuscatis odiosa ē suo modo do-
ctrina veritatis. Caus iuris
veritatem non p̄iudicat. Raz
iuris est: q̄ ea que ad cet. i. vñ
largitione fidelium suat desti-
nata: ad illum et nō ad alium
debēt conuerri. Et solus papa

potest mutare vñm alioz b̄
illarum reruz: que per fideles
donata sunt vel relicta ad cet-
tū vñm. De condi. apo. per to-
tum. et de reli. do. c. ii. in elemē-
tinis. Si ergo que data sunt p̄
fideis: papa pōt commutare cō-
mutare: nō minus que solum
modo sunt p̄missa. & fortius q̄
de iure possunt talia dona et a-
lia iam cultui diuino dedica-
ta vendi et dari captiuorum re-
demptioni. multo magis ergo
dona p̄missa: vt latius decla-
rabitur in. vii. b. conclusib⁹
Et hec de quarta questione suf-
ficiant.

¶ Veritē

¶ quanto vtruz obla-
tio voti si redemptioni cōmuta-
tatur: in melius conuertatur.
p̄ huius q̄tionis declaratione
ponitur conclusio responsiua:
q̄ sine dubio in melius cōuer-
titur: si p̄ssimo operi redem-
ptionis illa distribuitur.

¶ Probatur

hec conclusio cum de ratione bo-
ni sit in melius conuerti: vt se-
pissime p̄callegatum est: q̄ iō-
hannus pontifex concessit fra-
tribus his: vt vota possint cō-
mutare in captiuorum redem-
ptione tanq̄ in opere meliori.
¶ Et nota: q̄ nunq̄ votū frā-
g. ē: si in melius p̄mutat. Cum
ergo, oia vota deceptis tribus
dño nostro pape. reueruati: lu-
perius exp̄ctat illi religiosi co-
mutare valeat p̄missa p̄cedens
c. iii

auctoritate: sequitur q̄ nisi in melius cōmutantur: eis ab apostolica sede indultum non fuisset. Et ideo asserendum: q̄ vota que per ipsos fratres redemptioni cōmutantur in melius mutantur.

hec conclu

sio ratiōibus. vii. pbatur. Pri-
mū est magnitudo necessitatis
que viget in captiuis. Secun-
da est latitudo vilitatis in sub-
uenientib⁹ illis. Tertia est ple-
nitude meriti in succurrendo
illis. Quarta est similitudo dei
magis relucens in eis. Quinta
est promptitudo subsidii q̄ de-
betur ipsis. Sexta est rectitudo
rationis reddens ecclesiasticos
magis debitores his. Septima
est fortitudo iuris compellens
ecclesie bona dari pro horū sub-
sidio.

magnitudo
necessitatis
captiuorum.

Quoad pri

mam sic votum in melius com-
mutatur: si redemptioni datur
hoc pbat magnitudo necessitatis
que viget in captiuis. Omnes
pauperes habent necessitatem
magnā: inter quos captiui chri-
stiani habent maximam. Ergo
vota si redemptioni commutā-
tur: certe in melius conuertun-
tur. Nam subuenitur illis de
rebus pmissis seu votatis: qui
habent maiorem necessitatem
eo q̄ non solum illis inest ne-
cessitas corporalis: s̄ extrema
necessitas spiritualis. Sunt ei
in periculo abnegandi fidei do-
mini nostri iesu christi: in maio-
ri vero necessitate sunt. Relicta

tes in spiritu q̄ i corpore. Etiam
habent maiorem necessitatem
corporalem ceteris aliis. pau-
periores enī sunt.

Et ideo p

illis fuit etiam indultum seu
concessum posse fratribus mer-
cedis cōmutandi vota expresse
pro redemptione captiuorum tan-
q̄ in melius. Et reperio: q̄ pro
pter necessitatem magnā paupe-
rum cibaria sunt eis ministrā-
da. iiii. d. c. Sicut, cum captiui
inter infideles sint i maiori ne-
cessitate: debet magis adiuua-
ri. Alias quomō eos adiuuat
vt pascat: reus non est mortis
post q̄ patiuntur famem. lxxvi. d.
Non satis. Magna necessitas
est in nudis: multo magis in ca-
ptiuatis: non solum nudis idu-
mento: sed hospitalitatis recto
et christianorum subsidio. Et hoc
eis maxime puenit ex maxima
distantia et christianorum ab-
sentia. Quilibet dicere potest il-
lud psal. Oblivioni datus sum
tanq̄ mortuus a corde. Ideo
indumentū quod tenemus vltra
illud quod induimus corū
est. xlvii. d. Sicut. Omī neces-
sitate habēti est subueniendum
et magis bono q̄ malo: conlan-
guineo. q̄ extraneo. ergo multo
magis pauperi christiano inter
inimicos fidei commoranti q̄
pauperi inter fideles hesitanti
petenti. cū maiore necessitate
patiantur. xlii. d. Qui est am⁹.
Propter magnā necessitatem
est pegenis inimicis subueni-
endum. ergo multo magis capti-
uatis christianis: qui sunt no-
stri amici i nobiscum vniuersi

29
dei. Et qui non facit: debet edem-
nari. xxii. q. Rec aut. Et
si oibus necessitatem patienti-
bus opera misericordie sūt ex-
ercenda nō minus istis: quib⁹
qui subuenit oia opera mise-
ricordie exercet. Facit ad hoc.
d. lxxvi. Copatiamur.

Solo intuitu

tu humane nature sūt omēs
homines diligendi: et per gñs
in eorū necessitatibus suū: nū-
di. Vñ S. neca. Dēm hominē
fratrem tuū iudica esse. Hēmē
to q̄ vnus artifex nos cōdidit.
Amor odiū nescit. Et si omēs
indifferenter: multo magis isti
adiuandū sunt: quorum oim
maior est necessitas. Pro hoc
facit. lxxvi. d. In ipsa.

Ostendit

necessitatis magnitudo captiuo-
rum in hoc: quia ceteri alii chri-
stiani patiuntur necessitatē cor-
poralē sūt: captiui corporales: et
spiritualē. Nam oēs christiani
necessitatez hñtes aut sunt ca-
ptiui: an liberi: si liberi aut sūt
in terra paganorū vel christia-
norū. Si in terra christianorū
duplici cibo reficiunt: spiritua-
li et corporali. s. pane quo quo-
tidie vescimur illum māducā-
do et recipiendo: et sic neces-
sitas corporalis a talib⁹ subleua-
tur. Secundo reficiuntur. s. spi-
rituali: quando aia reficitur de
quo veritas diuina loquitur.
Non in solo pane viuit hō: sed
in oī verbo quod p̄cedit de ore
dei. Hoc duplici pane neces-
sitas illorum captiuorū non po-

telli cum ipsi non sint in terra
christianorum vbi alius mise-
ris et eorū necessitati subueni-
t per fideles. et pabulo corporali
et spirituali. Itā illi nō sunt in-
ter fideles: sed paganos q̄ xpi
amore ipsis non subueniunt:
nec subueniunt captiui fideles
ab infidelibus. Secundo si sūt
liberi et i terra paganorū vito
q̄ predicto pane vescuntur: cū
inter sacraenos christiani libe-
ri habitantes sunt diuites mer-
catores vel eorū seruitores: et p-
prie diuitis habent victū et ve-
stītū corporale. et habent p̄sbi-
teros et religiosos coeducos: q̄
pane spirituali. s. verbo diuino
et sacramentali reficiunt eos.
his duobus indigentes sunt ca-
ptiui in terra sacraenos. Si
vero christiani sunt captiui: vñ
sunt i terra paganorū vel xpi-
anorū: si in terra xpianorū: gau-
deo et gaudere debēt itoz q̄ a-
bo p̄missio. et nō possunt arta-
ri ad infidelitatem: neq̄ fides
abnegationē: et gaudent et gau-
dere debent ecclesie sacramen-
tis. Si enī sunt captiui in ter-
ra paganorū oibus p̄missis p-
uari sunt. Quibus oibus consi-
derati maxima est necessitas i
istis. Merito papa p̄pter horū
maximā necessitatē debet au-
ctoitate in predictis religiosis
mutandi ora in redemptionē
captiuorum tanq̄ in melius.
Et cū istud opus inflammet san-
ctissimum p̄pter necessitatem
grandissimam captiuorum. Il-
li vero charitate inflammātur
maxima: qui illud opus maxi-
me necessitatis operātur redi-
mendo et adiuuando. Quia se

secundum Augustinum negotium
cuius suscipit charitas: quia
ubi charitas non est iusticia esse
non potest. xxiii. q. i. Ubi. No-
tum ergo si redemptioni datur:
in melius commutatur quod p-
bat magnitudo necessitatis:
que viget in captiuis.

Quartū ad

secundā q̄ votum in melius cō-
mutando vti uertitur: si redemptioni cōmu-
tatur: hoc docet latitudo utili-
tatis in subuenientibus illis.
Oibus benefactoribus huius
piissimi operis puenit utilitas
magna: q̄ quicumq; maior est
necessitas: tanto magis subue-
nienti acquiritur utilitas. Dis-
pensatur enī non solum ppter
necessitatem sed cōm utilita-
tem. Est enī cōis utilitas redi-
mere captiuos christianos. Il-
lud bonum est cōis utilitatis:
quod tangit oēs: sed redimere
captiuos tangit omnes de ec-
clesia dei: q̄ adhuc oēs tenent
ppter hoc meritum cōsequen-
tium captiuū sunt nostri primi.
Facit ad hoc. di. lxxxvi. Signi-
lis. Est enī cōis utilitatis redē-
ptio captiuorum: nō solū quo
ad redimētes: sed ad redem-
ptos cū de oibus mundi statim
b^o rapiantur captiui. Clerici/
et laici/principes et serui/ p̄la-
ti et subditi/nobiles et rustici/
pauperes et diuites/iuuenes et
senes/viri et mulieres. Redem-
ptio istorum cōis utilitas est eorū

Quinto ha-
benda est
charitas

Ad istud

opus charitatis qd est cōis vti-
litatis: quilibet catholicus tenet

De regula et tran. relig. Licet
Nam charitas est caput oim o-
tutū et mīa complementū. De
offi. cult. c. i. Illud est cōis vti-
litatis quod est bonū et inest oī-
bus a natura: s; misereri mise-
ris est quod bonū et inest oīb;
a natura. ergo misereri sup capti-
uos est cōis utilitatis. Qd in se
a natura misereri Job. viii. Abi-
santia creuit mecum miseratio
et de vtero matris mee egressa
est mecum Quod sit bonū vti-
le oībus mīam faciet ibi. Chri-
stus in euangelio. Vti miseri-
cor des: qm mīam consequen-
t. Misericordū est ergo captiuo tā-
q̄ primo: alter a diabolo copre-
mēdo. De peni. di. ii. Caritas

Comunis

utilitatis est iusticia: q̄ regula
ordinat quēl; vti faciat illud al-
teri: quod sibi ipsi desiderat fieri.
Sed quilibet si captiuus esset
christianus in posse paganoz
desideraret redimi: ergo idem
debet facere alteri. Eiusmodi est
de iusticia et iure. Nam iuris
est q̄ quilibet tenetur redime-
re alium pecunia: propria isto
modo si ego videro: q̄ aliquis ve-
lit te occidere: nisi ego dem ei
pecuniā: teneo redimere vitam
tuam. Ad propositum quoti-
die videmus et sentimus: q̄
pagani inimici nostri et fideles
domini nostri Iesu christi vo-
lunt captiuos christianos occi-
dere morte vtriusq; hominis.
Primum hominem interiore
id est animam inducendo ver-
bis et multis promissionibus
miseros captiuos christiāos.
vt fidem christi adnagent

et quicquid nonnulli de captiuis re-
periuntur hñtes feridos cōcubi-
tus et illicitos cū mulierib⁹ fac-
tācenis. quā ppter aut hñt fi-
dē abnegare: ne lapidibus ob-
ruatur aut mortē corporalem
eligere: ne eternaliter dānē
Quid ergo debent catholici fa-
cere: vitā captiuorū redimere
utrūq; ppteris pecuniis subli-
dus et elemosinis facit ad hoc
lxxxiii. distinc. parrafo. i. xxiii.
q. i. Paratus.

Cōmunis

utilitatis est carnē suā quēli-
bet uō despicere. Nam nemo
carnē suā vnq̄ odio habuit.
Apostolus ad ephē. v. Sed re-
dim. re captiuū xpianū est car-
nē suā nō despicere. sed illam
diligere. ergo oēs redimētes
captiuos carnē suā nō sūt de-
spicientes. sed cōseruātes et a-
mantēs. Et h̄c est oibus faciē-
tibus cōmunis utilitas. Ideo
Liso. omelia. xv. inquit. In
vnū corpus vniti sum⁹. vt nō
diuellamur. sed scdm carnem
vnius amicitia obseruamus. et
vnusquisq; suam carnem non
despiciat.

Utilitas cōis est elemosina
oibus recipientibus et facien-
tibus illā pz: qz sicut aqua extin-
git ignē: ita elemosina extin-
git peccatū. de peni. distinc. 3.
Qui vult. Facite igitur chri-
stiani captiuis in terra inimi-
corū fidei decētis elemosinaz
et oia mūda erūt vobis. lxxxvi.
di. Pasce. de peni. di. i. Medi-
ca mētū. H̄is pmissis clarebi-
de ē: qd volū si redēptioni mu-
ta tur in melius cōuertitur. qd

probat latitudo utilitatis in sub-
uenientibus illis.

quantuz ad

tertiā rationē qd volū in meli⁹
cōmutat: si redēptiōi dat. hoc
probat plenitudo meriti in suc-
currēdo illis. Ad h̄mōi proba-
tionē talē facio rationē. Sicut
ppter peccatū quisquis deme-
retur: ita ppter bonū opus et
virtuosū meret. Nā scdm phi-
losophū cōtrariorū p̄trari sūt
effectus. et quāto qd maiora et
plura bona et meritoria operat
tanto maiora p̄mia cōsequit.
De his habem⁹ figurā. Luce.
xix. de illorū de min⁹ de derat
mnaz vnā. et cū illa lucrat⁹ fu-
it. x. cui dñs dixit: Eris habēs
potēstatē supra. x. ciuitates. ex
boni opis actōe sequit⁹ meriti
et ex merito p̄miū.

Septē sunt opa misericor-
die vite actiue multū merito-
ria. sed p̄cipuū opus et magis
meritorū iter hec est redime-
re captiuū captiuatum i terra
seu patria inimicorū fidei. qui
vero illud solū operat: maius
meritū cōsequit operādo tan-
tū vnū: qd qdēq; aliud distoz
Unde hoc ex maioreitate sui. p̄-
cellit enim cetera alia opavite
actiue. Unde Greg. Inter om-
nia opera misericor: die non est
maius qd redemptio captiuorū
Idem Tho. in secūda secunde
Etia qd illud solū opus operat
maximū meritū consequitur.
Nā acquirē meritū illud: qd
p quolibz opere vite actiue qd
operatur op. rando cōsequere-
tur. Ratio qz in redemptōe ca-
ptiuorū exercēt alia sex opa

qd mīe opē
tū ē p̄cipuū

in te que i isto ope secluduntur.
 Q: qui redimit captiuū bar-
 baris subiectū pascit esuriētē
 potat si ientē nudū vestit / hō
 spīte colligit: visitat infirmū
 sepelit mortuū. & sic redimen-
 do captiuū attrigit meritū oim
 mie operū. & p zñs pmiū: qd p
 horū quolq; operās attrigere po-
 test. Itā vnusquisq; mercedē
 accipiet scdm suū laborem. xxi.
 q. iii. Itē elens in fine.

Et aduerte

q ex quadā sequela zñti ex re-
 dēptō captiuorū redimentes
 ipsis captiuis redēptis et ad
 ptes xpianorū redūt: si vo-
 lunt zsequi pñt. vii. misericor-
 die opa spūalia. s. ipsos in du-
 biis zliare: de eorū errorib; et
 viciis castigare: eos tristiciam
 patientes zsolare: ipsos onero-
 sos & incōportabiles ferre: iu-
 rias si eis faciūt remittere / ip-
 sos ignozātes docere / pro eis
 dñm exorare. Et tūc de tali ca-
 ptiuis redimente. vii. corpora-
 lia opa & vii. spūalia operante
 verificari poterit illud: quod i
 figura hētur apoca. i. c. vbi le-
 gitur: q; Iohānes vidit simulē
 filio hoīs in medio. vii. cande-
 labroz aureorū. & habebat i de-
 xtera sua. vii. stellas. Itē simi-
 lis filio hoīs est redimēs capti-
 uum. q; dicitur similis filio hoīs
 i. dei ppter opus redēptionis
 Quia sicut dei filius christus
 nos redemit: exēplo christi ta-
 lis redimit proximū suū. et ta-
 lis stat in medio. i. in statu pfe-
 ctionis. nā in medio zsistit vir-
 tus. vt inquit philosoph⁹. Se-
 ptem candelabra aurea sūt se-

ptē misericordie opa corpora-
 lia. que sunt sicut aurū p ciosa
 Per dextera q; est pfectio: līn-
 stra: intelligitur oneratio vite
 actiue spūalis: que pfectior est
 corporali. Et talis in dextera.
 i. operatione vite actiue spū-
 tualis tenet. vii. stellas. i. septē
 opera spūalia misericordie. q;
 sunt velut stelle fulgētia et re-
 splendentia. Itud opus mise-
 ricordie. s. redemptio captiuo-
 rum vere dici potest plenitudo
 virtutū aliorū corporaliū mise-
 ricordie operū: & forma virtu-
 tū spūaliū misericordie ope-
 rū di. lxxxvi. Singulis quoq;
 Cōcludi potest ex dictis: q; vo-
 tū in melius cōmutatur: quā-
 do redēptioni datur. quod pro-
 bat plenitudo meriti in succue-
 rendo istis.

Ad quartā

rationē q; votū si redēptioni
 mutatur: in melius cōmutat
 hoc pbat similitudo dei ma-
 gis relucens in eis. Ad hoc in-
 uestigandū p̄suppono q; do-
 ctiores theologi tractantes de
 christo dicunt: q; deus est pas-
 sus mortu⁹ sepult⁹ &c. Et hoc
 q; christus qui est deus et ve-
 rus homo: fuit talis. & propter
 cōicationē idiomatū inquantū
 in christo fuerunt due nature
 humana & diuina: fuit verum
 dicere: christus est mortu⁹ &c.
 Et hoc inquantū hō. Et quia
 xps est deus: verificantur ta-
 lia predicata de deo. Et tales
 & similes cōsequentie sunt con-
 cedende: Christus est mortu⁹
 ergo deus est mortuus. Pro-
 bat: q; christus est deus.

Dei similis
 tudo i car-
 nis relucet.

captiuus est esuriens. Et i hoc
 assimilantur christo qui esurire
 voluit ut nos satiare. Et cum
 ieiunasset. xl. diebus et xl. nocti-
 bus: postea esurit. Captiuus quo-
 tidie esurit et fameliscit. Nam
 antequam velci pane possint: iudo
 re vultus eorum habent acquire-
 re: alii infideles eorum domini eos fa-
 me mori permitterent. Et de
 his verificatur illud prophetici
 verbi per. Famem patient ut ca-
 nes. et circuibunt ciuitatem.
 Si isti totam ciuitatem in patria pa-
 ganorum perquirent amore ie-
 su christi mortellam panem non in-
 uenirent. Nam sic de aliis pau-
 peribus inter christianos conui-
 uentibus. Et si inimicos et in-
 fideles etiam tempore necessitatis
 tenemur cibare: multo magis
 istos qui sunt nostri amici fide-
 les et parentes. xxiii. q. iiii. Nec
 autem parafso. Et his.

Tertium pau-

peratis et miserie quod relu-
 cet magis in captiuus: est sitis.
 In hoc simulant christo sitienti
 nostram salutem: qui in angu-
 stia mortis exans in crucis: sup-
 plicio clamauit sitio. et dederunt
 ei mirratum vinum. Hoc sepe con-
 tingit istis miseris captiuis fel-
 lis et lassatis laboribus multis
 quasi ad mortem. Quare dicere
 possunt cum propheta. In siti mea po-
 tauerunt me aceto. Qui toties
 bibentes aquam putei vel fontis
 miscuerunt illa cum lacrimis. Di-
 cere possunt cum per. Potum meum
 cibus fletu miscebam. Istis copari de-
 bemus eo: quia non sunt nobis pa-
 res: hi non habent vinum nos ha-
 bemus ad prenum. Isti esuriunt et

sitiunt: nos vero inebriamur.
 Non debet unus esurire vel si-
 tire et alius ebrius esse. xvi. q.
 vii. c. Decimas igitur.

Quartum

paupertatis et miserie quod i istis
 magis relucet: est non habere pro-
 prium domicilium: in his similitudo
 dei magis relucet. Nam christi-
 anus licet rex eternus: et secundum
 humanitatem ortus de stirpe re-
 galis: tamen tante paupertatis fuit
 quod domicilium neque hospitium
 habuit in hoc mundo. Vere di-
 cere possunt isti illud ad hebre-
 os. Nam habemus hic. scilicet in patria in-
 fidelium manentem ciuitatem: sed
 futuram inquirimus. scilicet patriam
 christianorum: in qua nati sumus.
 Ad illam reuertere suspiramus: et ge-
 mebundo corde reduci deside-
 ramus. Quilibet nostrum con-
 gitare debet: quod si in tali capti-
 uitate esset in terra paganorum
 inimicorum christianorum: si de-
 sideraret duci ad patriam propriam
 et si sibi hoc aliquis fieri uellet
 alius facere debet. Adnuare debet
 redimantur captiuus: et reducatur
 ad terram eis desiderabilem
 et ut ad domum propriam reuer-
 tantur. Qui in isto laborauerit
 non solum captiuus sed magis se-
 biipsum benefaciet. Quia qui pro-
 derit sibi et aliis: utroque pede in-
 telligit calcatus. viii. q. i. olim

Quintum pau-

peratis et miserie quod relu-
 cet magis in istis est nuditas.
 Christus a militibus. id est ge-
 tilibus fuit oibus suis corporis
 uestimentis denudatus.

Uade ppheta in psona ei'. Di-
 uiserunt sibi vestimenta mea/
 et super eadem m'ia misceunt
 sortem. Sic in his hec dei simi-
 litudo magis relucet. R' i qua-
 do isti captiu' sunt a gentilibus
 scz paganis: statim pcedant v'el
 qz ad carnes nil valetis dimit-
 tentes super ipsos. Dicere isto-
 rum quilibet potest in sua ca-
 ptivitate illud J'v. i. R' id' egres-
 sus sum de vtero matris mee:
 natus reuertar. Ad eoz nudi-
 tate regendu' oratur nos L' p'p'ia
 ista dicens. Qui habet duas tu-
 nicas det vnā nō hā. Et si in-
 micis tuis volentibus tecū con-
 tendere et tunicā tuā tollere
 dicat ch'ist'. Dimitte eis et pal-
 lium: quāto magis deberem'
 gratis dare istis amicis nostris
 nobis nō cōtendentibus: sed
 nuditate carnis nostre ostendē-
 tibus et miam postulātibz
 iuxta cōsiliū I'laie. Cum vi-
 deris nudum: cooperi euz: et car-
 nem tuā ne despexeris. Et ē p'
 missis tunicā a nobis violenter
 auferre volentibus consulitur
 nostris etiam et palliū dimittā-
 m'. xliii. q. i. parrafo. i. Quod
 sua captiuus gratis magis da-
 re debeamus.

Sextus qd
 relucet magis in captiuo mi-
 serie et paupertatis est corporis p-
 cussio. Hec similitudo dei redu-
 cet in captiuo. Ch'istus enim
 fuit a plāta pedis etc. taliter p-
 cussus: q' eo non fuit sanitas
 corporalis: vt p' I'laie. i. et in p-
 sona xpi I'laie. i. Corpus meū
 dedi percutientibus in me. Et
 miseri captiu' quotidie ab ini-

micis dei fustigantur/ vapulā-
 tur/ verberantur flagellantur/
 vulnerantur frequent' usqz ad
 effusione sanguinis. Possunt
 dicere illō. pl. cxxv. S'p. a. v.
 sūm eū fabricauerunt p'ccōs
 .i. infideles. Flagella eozum i
 cordibus nostris sentire debe-
 mus: et de tribulationibus cō-
 pati tenemur et confringi p'p'o
 eoz p'ccō. vii. q. i. parrafo. i. de
 tunc.

Septimus

paupertatis et miserie quod in
 istis relucet magis est derisio.
 Ch'ist' fuit valde derisus Ma-
 thei. xvi. Cum expuerūt i fa-
 ciem eius. Illa facies diuina
 spūe iudeoz. i. fuit vilis detur-
 pata. Quis dei similitudo lu-
 cet in captiuo: quozum facies
 spūi sarracenoꝝ quotidie sor-
 didatur in cōtemptum dei dñi
 no tr' ielu ch'isti. Fuit et ch'is-
 tus derisus xhis/ affictus cō-
 tumeliis/ i'p'p'eriis/ iuribus/ ca-
 chinationibus/ maledictionib'
 Et isti, sicut vocantur a sarrace-
 nis expulsi/ eozum latrones/ p'ci-
 tores/ incircumcisi/ dānati/ ma-
 ledicti/ p'ccōi/ et canes. P' it, dice-
 re illud I'la. v. Faciem meam
 nō auerti/ ab increpat. vus et co-
 spuentibus in me. Dia q'c pa-
 tiunt' p'p'o quē adorāt et colūt
 quod si patienter tollūt: beati-
 erunt. Quibus ch'istus alio tē
 Beati eritis: cum maledixerit
 vobis homines maxime infide-
 les: et persecuti vos fuerint: et
 dixerint omne malum ad acer-
 sum vos mentientes p'pter me
 Gaudete et exultate: quia mer-
 ces vestra copiosa est in celis.

E

xlvi. di. c. Scimus.

Octauum

paupertatis et miserie qđ magis relucet in captiuis: est vñ dñs. Fuit xpus venditus et emptus. Johā. xvi. Et dedit ei. s. vide. xxx. argenteos. Hec dei similitudo lucet in istis: qđ emuntur et vñduntur inter sarracenos multis precus: clamāte pcone et dicēte. Plus dante dabit. Tūc dici pōt Gen. xxvii. de quolibet hoc: Venditus est Joseph. i. christianus ysahe: litis. i. sarracenis. Et iō sicut xps voluit vendi p nostra redēptione: vt nos pccio et pccio: lissimi sui sāguinis redimeret et clante apostolo. Ad cor. vi. Empti enī estis pccio magno sic et nos qđ sumus emi in tāto et tam altissimo pccio: debem⁹ nobis diuitis emere et redimere exemplo xpi pimum nō alium de potestate fidei mimi: corumbel saltē dare de nobis facultatibus fratribus huius opdmis ad edimendū illos: euti faciūt et ad oculū videtis. Ad hoc tenent et piam. xii. q. ii. Sicut in glo.

Decimū pau

perat et miserie qđ i captiuis relucet: est vñ dñs. Fuit xps fuit nō solus captus sed cathe: nis ferris et encis ligat⁹. Nō fuerūt cōtēti iudei: qđ xpm te: nerent captum: sed etiā volue: rūt eū ducere ligatū. Joh. xviii. Et adduxerūt eū ligatū ad an: nā pimum. Similitudo dei hec i pcedet magis in istis. nā nō so

lū cōtentant sarraceni ipos ca: ptiuos et captos habere: sed ca: tenis ferris et pedibus hōne: rare i tantū qđ vix pnt moueri sine alterius iuuamine. Ab ip: sa tanta iniuria tenent ceteri christianī iplos eripere ppiis pecuniis: et ad libertatē ducere qđ in eis est: si pnt. aliter pccarent. Vñ Ambrosi⁹. Qui nō reuellit a socio iniuriā si potest iñ est in vitio qđ ille qui facit xiii. q. iii. Nō iherenda. i. c. se: ouenti. i. dñs dicit. xiii. q. v. Vicos. Et iho. scda lēc. q. ix.

Decimū

et vltimū paupertatis et miserie quod relucet magis i captiuis est crucis ligni supplicium. Fuit xps i cruce ligna cruciatus et clavis clauatus. Hec dei simili: tudo claret in captiuis qđ unq: cruciant in lignis istumendū videt in capribus et euleis i quib⁹ detinent et vexantur: non cō clavis sed sub clauib⁹ custo: diūt et claudūt. Et sicut xps in cruce oportuit pati vita ita re in suā gloriā: sic et isti i istis lignis supplicis p pccuras corū in alies misérias et tribu: latices patienter tollerādo il: las pueniēt in eternā gloriā si cut xps. Potest de cō. di. i. Cō: sulito. In istis. x. Similant magis deo. Et ad hec hortat eos apłs ad hec. v. Et note imitato: res dei sicut fili carissimi. Ex: qđ zeludi pōt: nota si capti uox redemptiōni dantur: non immerito in melius cōmutā: que d pbat similitudo dei ma: gis relucens in eis.

Presidia q
captiuis de
berur et de
eor p pōitu
dine

Q Vinto

both si redemptiōi
dat: in melius cōmutat hoc p
bat pōptitudo subsidii: q̄ debe
tur ipsis. Et ad hoc inuestigan
dū est aduertendū: q̄ oībus in
necessitatibus angustius mise
ris potius est subueniendū ei
to: q̄ q̄ cito dat his dat. Et ci
tius dandū est: magis pōpte
vbi maior est necessitas. Cum
ergo nulla sit maior necessitas
ne recipiat in numero s. u. vni
uersalitate fidelium q̄ in capti
uis captiuitatis christianis i p̄tā
te infidelium: id illis poti⁹ p̄o
ptius est subueniendum. Exce
ptis parentibus: q̄ p̄ferēdi sūt
et quibus cni magis sum⁹ con
iūcti: potius elemosina dāda ē
vt dicit Augu. li. i. de doctrina
xpiana. i. cho. scda s. de. q. xxxii
Regis i. notad. xxxv. di.

Utrū aiab
exiti us in
purgatorio
pius subue
nit debim⁹
q̄ captiuis.

Et reperio

q̄ iter oēs fideles viuos i mo
rtuos pōptius videretur sub
ueniendū esse aiabus existēti
bus in purgatorio penis q̄ ca
ptiuis xpianis. Quis rei con
trariū a bare iūro. Et p̄ hmoi
p̄bancōe octo deducunt theos
logice vitates: quarū prima ē
ista. Quāto alicui piculū emi
net grauius: tanto misereri est
utilius. Cū ergo captiui inter
paganos sunt in piculo eterne
dānationis aīe in purgatorio i
biā saluationis: p̄ picuius est er
go captiuis subsidii p̄stādū
quā animabus.

Secda vitas est: captiui nō

sunt ita firmiter radicati in gēai
qum cadere possunt in infidelis
tate patiendo aduersa. Exūte. i.
in purgatorio sunt in gēa coe
firmati et nō p̄t deuiare a r.
eta iusticia. id hi dimittendi e
ri⁹ sunt in penis tollerādo sup
plicia. Tercia veritas ē: ca
ptiui xpiani dilectione sunt aī
quantulū frigidī: ita q̄ non va
lerent diu sustinere p̄ fidei des
fensione penas: alii p̄fecta cha
ritate inflammati fortes ad e
lle randū illas. Nam tāta est cha
ritas in xpianis in pena pur
gatorii: q̄ cū illa et pena infer
ni euet amena: vt dicit Ugo de
arra sp. nse. Quarta veri
tas est: captiui habent conuer
sos fidei inimicos: qui quoti
die et continue eos sollicitant.
vt deuiare faciant exsistentes i
purgatorio habent frequentē
angelos visitatores et consolato
res qui suffragia p̄ eis facta
p̄sentant et denūciant.

Quinta veritas est: captiui
paucissimos habent benefacto
res. qui a captiuitate eos libe
rare p̄eurent: anime habent i
numerabiles: quia omnes de
ecclesia dei bonorum largito
res: vt a penis eos liberent.

Sexta veritas est: captiui
habent deterius esse in hoc mū
do viuentes quā anime in pur
gatorie existētes duplici ratio
ne. Prima: quia isti sunt con
firmati in grati. Secūda: cer
tificati de gloria: sed non capti
ui. Ideo ecclesiastes. iiii. Lau
dauit magis mortuos quā vi
uentes.

Septia vitas ē: captiui ille
bo. i. b. i. p̄is captiuitatē tūlūg
f u

et plorant. Ale in peni purga-
torii exultant et cantant. Unde
Jo. apo. v. dicit. Audiui eos: q
in celo canunt et in terra et sub
tus terrā benedicentes deo et a-
gno. In hoc quod dicit subtus
terram loquit de substantibus
in purgatorio et nō de dānā
in inferno: q deū blasphemant

Octava de

ritas est captiui in captiuitate
pmanentes hnt et expectāt ha-
bere penā. Ale i purgatorio ex-
tes hnt penam satisfactoriam
sed expectant eternā gloriā.
De his Iohel. xxxvi. Comple-
cebunt dies suos in beno. i. in
gratia. et ānos suos. i. eternos
in gloria.

Sed cōtra premissa arguit
sic. Ubi pena acerbior: ibi sub-
uētiōz vtilior: s; pena mirima
purgatorii est mō io quacunq;
pena quā hō peccat i hac vita pa-
ri scōm bñm augu iō prompti⁹
et citius est subsidū prestandū
exstibus i purgatorio q capti-
uis in captiuitate detentis in
hoc mundo.

Pro huius

dubii declaratione duo sunt cō-
sideranda. vnū est ex parte aia-
rum in purgatorio existentium
s; pena acerbissima. et euz ista
sit maior alia quacunq; pena
huius mūdi. nā excedit oēm p-
sentē penā. di. xlv. Qui i aliū.
Et de peni. di. xl. c. si. circa finē
b. Nā pzm⁹. citi⁹ est istis sub-
ueniendū q captiuis. Aliud ē
considerandū ex parte captiuo-
rum i p-ncipio. i. piculū maximū:

in quo sunt. i. abnegādi fidē m
catholica: vt sepiūm multū
faciunt. Ex qua fidei abnega-
tione cōsequitur penā eternā
que maior est q pena purgato-
rii salte quo ad perpetuitatem
quā vnusquisq; debz vitare nō
solū in se: sed in primo fratre
suo xpiano. Et hoc h; ex pzece-
pto. Diliges primū tuū sicut
teipm. i. ad saluē. Si zidere
tur illud tā maximū piculū: in
quo captiui manent i captiui-
tate: pōptius captiuis est sub-
ueniendū q aliis.

Vel alter: pena est cōsiderā-
da dupliciter vel in esse q actu
est in aliquo: vel in spe que nō
dū est: sed speratur esse. Si p-
mo mō citi⁹ debemus subueni-
re aiabus iā in penis exstibus cōsiderari
q captiuis. Si scdo mō multo
pōptius captiuis: q; ista q ex-
pectatur de captiuis: est eterna
alia vero temporalis tñ

Nūc vero

ad argumentū est respondēdū
qñ dē in maiore vbi pena acer-
bior ibi subuentior: vtilior et: i.
verū est quoad pene et acerbita-
tē: sed nō quoad periculū. Vel
etiā est dicendū: q quoad penā
que est in esse actu. i. quā hnt
ale in purgatorio: citius ē sub-
ueniendū aiabus: sed quoad pe-
nā q nō dū est in captiuis: s; ex-
pectat esse in ipsis: q est eterna
captiuis ei citi⁹ ē subueniendū.
Quicqd enī sit: aiab⁹ in purga-
torio subsidū est prestādū citi⁹
q captiuis rōne pene acerbita-
tis: sed captiuis magis octo p-
miū rōnibus deductis. Etiaz
possez vna tali rōne deducere

q̄ simpliciter est subueniendū
in ius & citius captiuus q̄ aia
bus in purgatorij penis ppter
ooc: q̄ captiuus no liberant a ca
ptiuitate p subsidia fctā moy
tuis. Sed aie a penis purgato
rii solutur p subsidia & elemo
sinas: q̄ sunt captiuus in eorū
redēptione. Hoc videtur de in
tentione esse beati Aug. dicens
In redēptione captiuorum oia
opera misericordie et pietatis
exerceant. nā p redēptionem ca
ptiuorū vni saluant mo: rui a
penis purgatorij liberant. Et
hoc forte vilius videt. & iō pō
pius captiuus subueniendū
p illud Greg. libro de officiis.
Qui redimerit captiuū de ca
ptiuitate in die iudicii redēpt
er salu' erit. ii. q. ii. Pro capti
uis. Ergo vota que redēptioni
dantur: in melius cōmutantur
quod probat promptitudo sub
sidii: que debetur ipsis.

Rectitudo
ednis in pla
tis p capti
uorū subue
nitione

Sexto

botū qd redēptioni
datur in meli' cōmutatur: qd
pbat rectitudo rōnis reddens
ecclesiasticos magis de iutores
his. Et ad huius rei pbatōnē
cōsidero: q̄ oia tēporalia bona
diuitū q̄ maxie ecclesiasticorū
retēto p pō sūptu distribui de
bent i pauperibus. Qd phari
pōt p ambo. dicētē cui libet di
uitiā cōtrariū facienti. Dipu
dens dictu: q̄ ppa dicit: q̄ et q̄
bus redditis in hūc mūdū de
tulisti: quō in hūc ingressus es
lucē: quō debētre matris existi
Quibus q̄so facultatib'. Qui
bus subsidus stipēdiatus igres
sus es. Et post pauca. Propū

nemo dicat quod est cōe: pluc
sufficeret sumptū: et violenter
obtentū est. Et post qdā: nihil
reputas agere iiquū: si tā mul
to: a vite subsidia solus obtine
as. Quis enī tam iniustus: q̄
qui multorū alimenta suū non
vltū q̄ abundantia & delicias fa
cit. Neq; enī est criminis abundā
ti tollere q̄ cū possis etiā abun
dans idigētius denegare. In
decretis. l. pte. di. xlii. c. Si
cur hi. Hēs q̄ egeni et paupes
debent a diuitibus adiuuari. &
q̄ eos adiuuari: paradisi lucra ē
xvi. q. i. Reuertimī. i. Cū ergo
bona diuitū paupibus sint di
tribuēda: platorū bona multo
magis sunt pauperibus erogā
da. Cū illa bona ipsorū & aliorū
ecclesiasticorū nō sint: eorū ppa
sed xpi pauperū. xvi. q. i. Qm
Et speciali mōdo captiuorū: q̄
sunt alius xpi paupibus pau
periores et miserabiliorē s. Et
hoc pbat rectitudo rōnis redē
dēs ecclesiasticos magis debi
tores his.

Circabanc

materiā. s. utrū teneatur bona
ecclesie pauperib' erogare ali
qua videda sunt. Et pmo in
q̄rendū est de epis eccle. ie pre
latis. Quis enī nisi insane mē
tis esset: iudicio rōnis cōtrariū
iudicaret: q̄ bona accommodata
nō essent reddēda accommodati
vel illis vel in illoz vltibus p q̄
b' accommodata fuerūt. Bona
ecclesie pauperū sūt pretius
vero dispēlator: & nō dñs ē. nā
cū prepositus factus fuerit ecc
lesie oim q̄ habet ecclia efficiē
dispensator. In. c. Fratemi.

f iii

De donatio. xii. q. i. c. fi. Dñs
 vero horum bonorum ecclesie xps ē.
 ut notat in necessitate in. c. cū su
 per. textus. in. c. Qui christi. i.
 c. Qui abluat. xii. q. ii. Et bo
 na hec quorum xps dñs est: pau
 peribus eroganda sūt p. platos
 ecclesie: q. pauperum procuratores
 sunt. Q. glia cpi est pauperum
 opit. us p. uidet. xii. q. ii. c. Glo
 ria. i. in. c. expedit. xii. q. i. Sed
 recipio: q. nostri moderni plari
 hec xpi pauperibus et magis ca
 ptiuus eroganda nō ipsis distri
 buūt: sed dignitatis honorib⁹
 scutiferis. et militibus. mūda
 nis vanitatibus.

Primo hec

bona distribuunt dignitatem ho
 noribus dicentes tenemus in al
 tū extollere dignitatem nram
 archiepiscopale etc. ne ecclesia cō
 terrat s; honore. Et p. textu
 ecclesiasticus dignitas accumu
 lant honores honoribus. Et q.
 p. bere debent exēplū hūilitatis
 et lucē mansuetudinis: sūt do
 ctiores supbie et p. p. sitatis. Hi
 disp. satores et cū pauperum ma
 xime captiuorum nō imitant. dñs
 suū. Et seruus maior et ho suo
 ¶ Hoc cōsiderans Dñs dicit.
 Et si nō vis imitari hūile dñi. De corp
 p. p. is et honoribus nō modicū
 admirat. Ber. ad eugenium pa
 pā ingens. Vides totū ecclesie
 zelū p. dignitate seruare tuāda
 Dignitati datur totū: sanctita
 ti nichil vel parum. Et Ber.
 Parati sunt ad honores et ex
 celsitudine gradum ecclesie
 illicorū ipsis etiam angelicis hu
 manis formidanda Dicit aug.

Quantū in loco superiori: tan
 to in periculo maiori versatur qualiter etiam
 Attendere debent p. elati: q. su tandi sunt
 perbia appetit. calū. Alii greg. honores ma
 Tu dignitatis eulmē affectas gis appeten
 attendebat videris quid lucrast di.
 Tu aie flagitū: tue familie di
 spendiū: tui corporis periculū
 inquiris. Q. p. io grad⁹ altior
 tanto calus grauior. Et Bo.
 ii. de con. Qui caute vellet pen
 nē ponere sedē: vitet cacumen
 mōtis alti. i. ambitionē hono
 Et dat cām. Nam ille p. teru
 auster vitibus urget. Qd cōsi
 derans Dñs ius inquit sic se
 pe mentis agitate ingerens pi
 rus: celsaq. grauiori casu deci
 dent turre: feruntq. fulgura
 summos montes.

De isto ca

**Contra su
 perbiā.**

su ex honore superbie pueni
 te ait enricus contra fortunaz
 Sic tibi mortale gen⁹. de q. se
 per ad alta nitens: ut lapsus
 fidioze cadas. Attamen p. ela
 ti sublimari in ecclesiastica di
 gnitate tantum honorem affe
 ctant: q. casum non cōsiderāt
 subito iuāt: qui sup. astrabolāt
 si sublimitas illa. i. angelorum
 de celo cecidit: quis cadere nō
 possit. Sed si i. celo ruina: p. ta
 magis in terra. T. c. p. ni. di. ii.
 d. Si altissima. Qua p. p. ter ā
 celmus li. de similitudinibus. ambiciofi p.
 ca. xxv. P. elatos ambiciosos latē p. parā
 honoꝝis cōparat p. aus benen
 tibus p. p. tiones: qui dum eos
 sequuntur: in securas cadunt.
 Et reuera cadunt q. q. de su
 perlatiuo in cōparatiuū: de cō
 paratiuo in positiuū. i. in in
 ferioꝝem dignitatē: et quali ad

nichilum reductur sepe: dum
a culmine dignitatis aufertur
et finaliter morte preueni-
untur: et cinis in cinere reuer-
titur. Etiam considerassent qd
qñ papa eligitur: supra coram
oculis eius accenditur: et combu-
ritur. et qd dicitur. Sic transit
gloria mundi. Iō meritis dicitur.
Forma gen⁹ moyses sapiē-
tia vis et honores non retinet
hoīem qui reddat i cinere. Ec-
ce casum hunc cōsideravit illi⁹
nobilis Job dei seruus hūilis
dictus. Eleuasti me. et quasi su-
per bē tū penēs elisisti me. Scio
enī: morti me trades. Job. ecc.
Humilitatē requirit deus i pre-
latis nō faustum dicens. Disce
te a me: qz mittis sum et humi-
lis corde. Superbis enim resis-
sit. Humilibus dat suā grāiā
Rotatur de religi. et reue. lan.
ca. i. li. vi. glo. penul. Et exerci-
tia humilitatis sunt: subdere se
nō magnis et altis officiis et ne-
gociis curiarū regū et princi-
pū regimini cōstatum reiū se-
culariū: sed causa humilitatis
balozib⁹ et ministris idignio-
ribus se tradere. De peni. vi.
li. Si quis. In his honozibus
bona xpi prelati exponunt que
distribuenda pauperibus ma-
gis captiuis pauperiorib⁹ sunt
quozū sciētia nō ignorat. Qua-
re vota si redēptioni mutātur
in melius cōmutant quod pro-
bat iecitudo rōnis reddens p-
latos magis debitores his

Secundo

prelati bona que pauperū sūt
et maxime captiuozum: distri-

bunt scutiferis et militibus.

De quo redarguit ipsos Ber.
Optimi dispensatores qui de
maximis minimam et de mi-
nimis maximam curas gerūt.
Ad quid tot hominum seque-
la tot magnatū comitua. *Ec-
ce quot equites ducunt: quot
militias distribuunt diuitibus.*
Nonne melius esset que pau-
perum sunt: darent pauperib⁹
et egenis: et non minus capti-
uis christianis q scutiferis et
militibus locupletibus. Aīere
Hiero. Da tantum inquit pau-
peribus: non locupletibus: nō
vanis et superbis. Da q necel-
litas. i. pauperum sustentetur
non quo augeant opes. Pars
sacrilegi est res pauperum nō
dare pauperibus: non locuple-
tibus. Utinam attenderent p-
lati: q tanta hoīm sequela eos
non sequitur: sed solum quedā
non dignitatem: sed utilitates
Nam sequentes prelatos inse-
quuntur gurgitationes/ ebrie-
tates/ ventris voluptates/ ni-
mos et opes. nō aut dignitates
eorum neqz personas. Quod
attendens Enricus confes-
sus nam dicit. Quilui edax coru⁹
qz niger pzelatqz cornix veltis
ad ingluuiē semper adesse pa-
rant. Lactatrix mel mulca lu-
pusqz cadauera: sic pzelat non
homines gens parat illa sequi
Item Seneca. Multi aliquē
comitantur mel mulce sequū-
tur cadauera lupi frumentum
formice: predam sequitur tur-
ba ista: non hominē. Possunt
pauperes et captiui dicere: ta-
lia facientes nō sūt dispensatores
pauperū: sed raptores nō deu-

cui facienda
elemosina

ratōres: s; dissipatores: nō ser-
 uatores xpi imo antichristi. Hi
 similes uiue: qui vēdidit xpm
 De quo dicit glosa interli. sup
 illud math. xxii. Tūc abut vn'
 ex duodeci. Non timuit iudas
 dñm suum tradere: vt acquirere
 que daret quos carnaliter
 amabat. Et si p q; pauperum
 procuratores sunt: & comitiuā
 ducere volunt: cur illā de pau-
 peribus et captiuis pauperio-
 ribus ducere recusant. Rōne
 dñs opū christus iesus comiti-
 uā elegit pauperū. Quod eis
 fiendū docuit dicēs. Semper
 enim pauperes hēbitis vobiscū
 me aut non semper habēbitis.
 In hoc ostendit christus: q ip-
 sum non semper personaliter
 haberent: sed in persona sua p-
 lati habere deberent pauperes
 Christus societatem pauperū
 elegit. inter quos vnus solus
 fuit de alto et nobili genere re-
 galis locuplete et diuite. Et hic
 fuit bartholomeus.

In hoc duo

de societate
 euitāda a p-
 latis

ostenduntur. Primum q pre-
 lati comitiuam pauperum de-
 bent multo plus diligere tene-
 re q diuitum. Scdm q totali-
 ter non debent excludi poten-
 tes et nobiles: maxime si sunt
 pauperes: vti erat bartholom'
 qñ vocatus fuit in apostolum.
 Ad hoc iura sonant: q pauperi-
 bus qui ditiores fuerūt est ele-
 mosina latius largienda. Nā
 qui qñq; fuit diues: ecclesia il-
 li melius debet puidere. xvi. q.
 vii. Quicunq; in. ii. & in glosa.
 Nec totaliter sunt consanguis-
 ne et parentes de cura & con-

tina prelatoz euitandi. cum
 christus cōsanguineos i comi-
 tiua sua habuerit maxie si sūb
 licenti fuerūt iacobus et iacob'
 et ioh' ānes pauperes. Quis cus
 bona ecclesie pauperū sunt: nō
 solū extraneis sed & pauperib'
 filiis etiā & ppinquis subnē-
 di est. nō vt diuites fiant: s; tñ
 ad eoz paupertatē supportandā
 p. q. ii. Ep̄s. xii. q. ii. Quisquis
 Sed inuici prelatoz nullo or-
 dine seruato scutiferis magna-
 tibus et militib' atq; parētib'
 distribuūt ecclesie bona: q pau-
 peribus & captiuis ceteris pau-
 perioribus sunt largiēda. ergo
 vorum si redemptioni datur:
 in melius cōmutatur quod p-
 bat rectitudo cōis repōdens p-
 latos magis debitores his.

Tercio bo

na pauperum precipue capti-
 uozū & pauperiores ceteris sūt
 et miserabiliores: prelatis expō-
 nāt mundanis vanitatibus. s.
 equitaturis maximis valoris.
 Christus vō dñs ecclesie nūq̃
 legiē eq̃tasse p se nisi tñ semel
 nō sup mulā cētū aureis nō su-
 per equū aial supbissimū. s; su-
 per asinā aial manuerū et de-
 spectū. Et vtiā sufficeret pre-
 latis eq̃taturas ducere ad suf-
 ficiētiā: sed tā altissimū equoz
 et eq̃tū apparatū ducūt q secu-
 lares puerbiū faciunt dicētes.
 Ecce bona crucifixi ad qd ser-
 uūt ad pascendū bruta aialia
 et de hoc inferiores & subditi exē-
 plū accipiunt viuendi. Equita-
 re et nutrire mulas pingues &
 latas et alias equitaturas p-
 posas. Nā quod agit a p-lad: fa-

esse trahit a subditis sexuplus
de voto magne. Etiam iam ne bo
na pauperum & maxime captiuorum
non cessant expone in politis ve
stibus & fulgidis panis cericis
maximi valoris & in multis di
uersisq; mutatoris inhonestis
Ad hoc xps una sola tunica et
pallio fuit contentus. Pauperes
Christum representantes peunt
frigore. quos possent adiuua
re. & permittunt tremere: cum pos
sent carnes illos tegere. Non
inmerito de ipsis conqueruntur
pauperes secundum Hieronimum dicentem: Ti
mide pontifices: quod vasa domini essis
cur tantum committis: cur tot in
summenta verba? Ad quid plica
re in mantibus deaurata ires
tis. Ad vestrum: quod tollitis no
strum est: quod inaniter exponitis
Nec obstat: quod habetur dist. xl:
in prin. Oportet episcopum esse or
natum. quod ibi loquitur de orname
to virtutum. Vestis enim humilis
& honesta laudat. Superba & po
pula reprobat. xli. d. c. Per sy
meriam.

Pariter si

ne fructu insistant in edificando
palatia alta & latissima. cames
ras magnificas. quorum tecta
auro argento diuersisq; coloris
bus assunt depicta & insigni
ta armis suorum parentum. unde
erant originem. Ad hanc vanita
tem largissimi ad pauperes stru
unt: & ad captiuos red. mendu
auari. O bone iesu tu sumus po
titer in tua natiuitate artum
habuisti declinatorum. s. stabu
lum Gregorius: Agit infans
inter arta conditus presepia.
Habuisse non proprium hospiti

um in vita. sed alienum scilicet.
Marthe & similium. In morte
artissimum. scilicet crucem in qua ca
put tuum preciosissimum locus
quiescendi non inuenit. Ilaie
i. Vulpes foueas habent: vos
lucres celi nidos. filius autem
hois. i. dei adee vel virgis non
habet: ubi caput suum declinet. Epi
scopi circa edificandas domos
vel alia superflua ornamenta
& placida. non modicum peccant.
xli. q. ii. Gloria.

Peccant

& in vanitate conuiuorum inultis
do sepissime altos et claros vi
ros principes nobiles magna
tes: & barones: eis preciosa et
precioso modo preparata ci
baria ministrando. Illorum con
uiuiorum expensas pauperes sol
uunt: & non comedunt. Et si so
lum de fragmentis et utinam ad
saturitatem istis miseris & pau
peribus et captiuis tenentibus
episcopi providere: & infirmis
qui laborare non possunt. lxxii.
distin. c. i.

Perduntur bona pauperum
& captiuorum in vanis odoribus
& vnguentis preciosissimis
Incedunt namque in vestimentis
recunditis. Hoc etenim est in
honestum ecclesie prelatis. nam
uti non debent istis: que lasciuie
sunt incitamenta. Signum
enim ostendit signatum. Qui
enim videntur vnguentis et si
milibus odoriferis inhonestis
in vestibus peccant. xxi. q. iiii.
Omnis r. c. Nullus r. c. bti.
Non solum in his sed in mul
tis aliis vanitatibus bona pau
perum et captiuorum distri. uunt

Episcopum debet
esse ornatum

tur a prelatis. In tantum
quando de palatio exeunt: nō
prelati nec custodes sponse sci
licet ecclesie: sed sponsi iudicā
tur. cum tamen nō sit nisi vnus
solus verus ecclesie sponsus
Christus iesus. Quod atten
dens Bernardus de ipsis sic
incedentibus alloquitur. In
tueri: quomodo incedunt ni
tidet ornati circumamicti va
rietatibus tanquam sponsus pro
cedens de thalamo suo. Non
ne si quicquam talium repen
te minus procedentem aspe
xeris: sponsum potius puta
bis quam sponse custodem.

In aliis

Plurimis vanitatis operibus
nonnulli de modernis nostris
prelatis delectantur. Contra
quos loquitur Bernardus ser
mone. xxvii. super canticis. Mi
nulli Chulii sunt: et seruiunt
antichristo. Honorati in edibus
de bonis domini. domino ho
nozem non deferunt in his quod
quondam vides meretricius ni
torum historius habitus regis ap
paratus aurum in frenis et sel
lis in calcaribus. et plus calca
ria quam altaria fulgent. In
de mense splendide ciphis et ci
bis. Inde comestationis sebz
etatis. Inde cythara lyra et
tympana. Inde abundantia
torcularia et promptuaria ple
na et uctantia ex hoc in illud.
Inde dolia pigmentaria. In
de. Pro his volunt esse et sunt
ecclesiarum prepositi decani
archidiaconi et episcopi

horum cui

libet loquitur Augustinus:
Erubescite gloriari in vestibus
refocillari in delectationibus
appetere sublimari in honori
bus. cum deus propter te fa
ctus est humilis et despectus
Erubescite prelate diuitias ac
cumulare: cum deus tuus p
te venerit mendicare. Quā
tum deberent prelati precau
re ab his: cum sint tanquam si
gnum ad sagittam. De accu
satio. Qualiter et quomodo
et suos proprios desectus cor
rigere. ne causam subditis p
beant delinquendi. Ideo dici
tur eis. Non pudeat errores
vestros corrigere: qui possit
estis: ut aliorum corrigatis er
rores. De accusationibus: qua
liter et quomodo. Et bona
que in vanis operibus et ne
gociis distribuit: eroget pau
peribus: quorum sunt. et pre
maxime captiuis. Quod si
non faciunt: deo odiosus erit
Nam qui offerunt sacrificium
ex substantia pauperum: non
placent deo. decima quarta
quinta. Immolatis. Ita
talibus bona pauperibus et pau
perioribus captiuis et non va
nitatibus distribuenda sunt.

*Nota opti
ma exhorta
tionem*

Vota ergo

si redemptioni dantur: in me
lis commutantur. Quod p
bat rectitudo rationis. red
dens prelati: magis debito

Due erga
captiuos et
paupes xpi
a flatis ex
eri debent.

res his.

visis pre

missis de quibus redarguen-
di sunt prelati: sequuntur tria
exercenda circa pauperes ca-
ptiuos. de quibus erunt prela-
ti non modicum digni honore
Debent namque portas paten-
tes tenere ad pauperes collig-
endum. Obuiam eis exire
ad eos honorandum. Pal-
ma: suas extendere ad ipsos
adiuuandum.

primo de

entis. Legitur in gestis ro-
manorum: quod quidam nobilis
romanus valde diues quon-
dam filium adeptus. quem
filium heretem instituit sub
tali pacto: quod ipse haberet pro-
uidere pauperibus: et eis te-
nere hospitalitatem. Erat hoc
attentius saceret: tales ver-
sus in superliminari domus
eius scribi fecit. Porta patens
esto. Nulli claudaris honesto.
Sed mortuo diuite heres ei
sententiam verius mutauit: et
iste modo punctuati voluit.
Porta patens esto nulli. Clau-
daris honesto. Et sic pauper-
es a se abiecit. Ille diues
amator pauperum est. Chri-
stus dilectissimus: quia deus.
Quilibet prelatus est heres
eius: et de minus vult: quod heres
suas teneat portam deus: luc-
perantem pauperibus. et hos-
pitalitatem. Et quidam testi-

26
nent. et aliqui istorum mutae
sententiam verius sic: Porta
patens esto nulli. Claudaris
honesto. Et hoc fit: quia di-
ues mortuus est in cordibus
eorum. Non fuit de his ille
deuotus episcopus nemine.
Dico. qui despectiores pau-
peres introducebat in hospi-
cio suo: et ante se in mensam
ponebat a latere. Requisitus
quare hoc tolerare poterat: re-
spondit: quod quidam vir nobi-
lis eum docuerat scilicet Job.
dicens. Visitans spem tuam
non peccabis. Ad hoc inuenit
prelatus Augustinus inquit-
ens: Prebe eis lectum: et ac-
cipe celum. Sed illi heredes
de mini clausas tenent portas
pauperibus eis denegando ho-
spitalitatem. ut subipsis the-
saurizent. Quorum cuilibet in-
quit verificato: Cur tu qui
eris es: per auaritiam sepe-
lis eris. Cur heres es eris.
qui non eris heres quando se-
pultus eris. Quicumque sepul-
tor es eris. Tui sepe patres: tu
qui sub maiore putres. Non
hodie quod heri ne uero heres i-
perat eris.

o domini

prelati heredes Christi bona
ecclesie date pauperibus et ca-
ptiuis pauperioribus: et hospi-
talitatem eis tenete. hoc de pe-
cul. eli. Ut unusquisque. De te
san. c. Cum in effi. Et eo titu-
lo. c. l. lib. vi. Ergo votum: si re-
demptioni datur: in melius

commutatur. quod probat recti-
tudo rationis reddens platos
magis debitores his.

Secundo

Honor pa-
perib' a p-
pau' exhibe-
bus sit

debent prelati obuiam paupe-
ribus exire ad ipsos honoran-
dum. Parati sunt ipsi exire
ad occursum magnos: ut pro
honore exhibeatur eis honor.
Sed si eorum aspectibus paupe-
res representantur: viliter ex-
pelluntur: et ipsos videre de-
dignantur. Imo quaudamq; ro-
stra pauperum foribus percutit
violenter. Quod maxima ingrati-
tudo non honorare Christum. non
ne dicit Christus Luc. x. Qui
vos spernit: me spernit. Pro-
pter paupertatem pauperes con-
tenuendo continent Christum
pauperem. Dicit Iuuenalis li.
i. Nil habet infelix paupertas
durius in se: quam ridiculos ho-
mines facit. Istorum contrarius
fecit Abraham. de quo legit ge-
xviii. quod cum vidisset tres viros
occurrit in occursum eorum de
hospitio tabernaculi sui. tres vi-
dit. et unum adorauit. Sic pre-
lati occurrere debent pauperi-
bus: in quibus representatur
tres viri. i. tres persone in di-
uinis. unum tamen deum debent
honorare et adorare. Quando
pauperes honorant. deus ho-
noratur. Magna igitur vene-
ratione debent pauperes vene-
rari. Ideo Cato: Pauper amas-
bilis et venerabilis et benedic-
tus. Et vere benedictus. qui maxie
si humilis est corde. Quare di-
cit Iuuentotus lib. i. Felices
humiles quos pauper spiritus
amat Illos namque celi regnum

sublime recepat. Et Grego-
rius: Pauperes non sunt despicien-
di ut egeni. sed exortandi ut pa-
troni. Honor qui pauperibus
exhibetur: deo specialiter exhi-
betur.

Vnde est

Nota pul-
eram histo-
riam

historia: que recitatur in con-
questis duodecim parum fra-
cie de illo strenuo et fortissimo
milite Carolo magno. qui cum
militasset cum quodam alio milite
pagano Marcilio rege qua-
si sibi coequale in fortitudine
et bellis repetitis dictus carolus
animum militis pagani in-
durisset ad susceptionem baptis-
matis: cum vellent ille primo in-
formari de modo et forma vi-
uendi christianorum et treugas
concessa sui. Tent inter ipsos: et
acies christianorum miro modo
disset ordiatis: et de his et aliis
omnibus mirabiliter esset informa-
tus: cum pro esset prandio quo
facerat per Carolum inuitatus
vidisset in eam multitudinem
hominum Christi pauperum co-
medentem de fragmentis: que
superauerant et in nuda terra
sine in ipsis: quesivit a Caro-
lo: qui sunt isti? Cui Carolus
respondit: isti sunt pauperes Christi
seruitores Et ille ait: Et ser-
uitores dei tui pro quo tot bel-
la comittis: itabiliter vos chris-
tiani tractatis: et eis ita inhon-
nelle cibaria ministratis: qui
deum vestrum representant.
Dico tibi quod de omnibus que vi-
deram: suam optime informatus:
sed istud quod vides
de seruitoribus dei tui ita male
procuratis: recedant mentes

animū a bono conuertendi p-
posito: quod habuerā: & despi-
cio fidem tuā: et amplius bel-
lis volo pugnare contra te: et
defendere legem meā.

Vos ergo

nomē epi so-
nat

dn̄i epi et plati vices christi ge-
rentes in terris pauperes non
despiciatis: q̄ ipsos tenemini
honozare: & chulsi amore serui
re eis. Quia secundum h̄m
nomen episcopi non sonat do-
minium: sed seruitium. Si ei
pauperes p̄lati honozāt deū
honozant: quem representant
Cum nōnulli p̄latorū ab oi-
bus honozes erigunt: et eis ho-
nozes satis non sufficiunt. De
quibus dñs Petrus de vineis
merito sic loquitur Non splen-
det humilitas collis p̄latorū
sed superbe satagunt: non solū
minozum sibi flecti genua: sed
superiorum: cū deus humiliet
colla superborum. Nōne chri-
stus dñs summus p̄tifer ies̄s
seruire voluit: dum pedes di-
scipulorū lauit. Impendere ho-
nozem pauperib⁹ et multoma-
gis captiuis pauperioribus nō
vos detineat: quia i dignitate
estis maiores. quia dicit xp̄s.
Qui maior vestrū est fiat sicut
minor: & qui p̄cessor est: sicut
ministrator. Nam subdere se
minori humilitatis est: vt no-
tat Hug. de con. dist. liti. ca.
Per aquam. Et nota glo. de re-
ligio. do. c. i. in clemētis glo-
sa vltima. ergo votum si redē-
ptioni datur in melius cōmu-
tatur: quod p̄bat rectitudo ra-
tionis reddēs p̄latos magis
debitores his.

Tertio

Pauperes
debet adiu-
uare

tenentē plati pal-
mas suas extēdere ad ipsos ad
iuuādn̄: sed isti pauperibus et
captiuis nō largiuntur bona: q̄
pauperū sunt: sed cōtrariū fa-
ciūt. Plus enī dāt vno die vni
solo diuiti q̄ centū pauperib⁹
in vno anno. Dant enī diuiti-
bus vnā mullā/ vnū equū ma-
ximi valoris/ dāt mille au. eos
vno nobili vel p̄propinquo: sed
dei pauperi et captiuo vnū de-
nariū. Quod p̄siderās marcia-
lis coqu⁹ ait. Dāt opes nullis
nunc nisi diuitibus. Et si dāt
pauperibus: illud modicū dāt
cum tristitia et dilatione ma-
gna. Deberent dare alacritate
et cito ilacriter facie serena/ nō
fronte rugata: q̄ ilacrem dato-
rē diligit deus. xxiii. q. vi. par-
rafo Ex his. Notatur de dona-
ca. i. debent dare et cito p̄ter
missa mora. De hoc Enricus.
et sunt verba p̄phete ad Enri-
cū. Nec te pigritie cōsors dila-
tio tardet ad bona. Nā cupiēs
oia tarda putat. Nā mora de-
migrat donū: meritumq̄ mino-
rat. Sed cito grandificat mu-
nera qua manus. De his duo-
bus sit Mathe⁹ nicobia. Da ei
toto gratis gratuz: ne gratia
fiat venalis. P̄odigus mēsu-
rā excedit: largus honori ser-
uit. Dicit Hieronymus episto-
la. cxviii. q̄ apostoli gloriatur
q̄ oia dimiserunt: et secuti sūt
saluatorem. Sed p̄lati et ec-
clesiastici contrarium faciunt
Christum sequuntur: vt mu-
nus accipiant: vt libetius sua
desideria impleant. Vbi nūc di-

uitia nisi in prelatis ecclesie: i
 quibus regnat auaricia. Hoc
 considerans Ihs super can.
 emel. lxxv. inquit. Pauci sunt
 qui non querunt que sua sunt
 ex omnibus caris eius. scilicet eccle-
 sie prelatis. Nam diligunt mu-
 nera. nec possunt pariter dili-
 gere christum: quia manus de-
 derunt in amone. Isti non ostē-
 dunt ornare sponsam. scilicet christi
 ecclesiam: sed spoliare non cu-
 stodire: sed perdere nō instrue-
 re: sed mactare et deuorare: di-
 cente dño. Qui deuorant ple-
 bam meam. scilicet pauperes sicut
 escam panis. Ideo illi vel de
 istis multi in morte nihil inue-
 niunt in manibus suis. Vñ glo-
 sa sup illud ps. T. or micrũ so-
 num suum dicit: nihil inueni-
 unt in manibus suis: quia ni-
 hil posuerunt in manibus xpi
 manus xpi
 sunt
 Nam christi enim sunt manus
 pauperũ et captiuũ miscro-
 rũ in quibus nichil prelatus ponit
 qz quod medicum est: quasi p
 nihilo reputatur. Consideratis
 enim donis magis per prelatus
 elargitis diuitibus et magnati-
 bus quod pauperibus elargi-
 tur vel deo reputatur. Si vo-
 unt in manibus suis aliquid inue-
 nire: dent pauperibus ad eorũ
 vite sustentationẽ / et captiuis
 ad eorum redemptionẽ. Quia
 vt ait marcialis coquus. Quas
 dedis solas. scilicet illis semper ha-
 bebis opes. Euitent ergo pre-
 lati auariciam: quia mater est
 omnium malorum. De elec. c.
 Auaricie. li. vi. c. Bonorum. xlvii
 di. Et cura. Pauperes maxi-
 me captiuos oportet fore eos
 liberales esse. Apłs ad Thi. iii.
 Oportet episcopũ non esse aua-

rum. Nota ergo que redempti
 eni dantur: in melius comuta-
 tur: quod pbat iectitudo ratio-
 nis reddes prelatus magis de-
 bitores his. scilicet captiuis.

Postquã

visum est superius Rectitudinẽ
 de prelatis: nunc aliqua dicen-
 da sunt de aliis ecclesiasticis scilicet
 secularibus et regularibus seu incaptiuorum
 religiosi beneficiati in eccle-
 sia dei. Quorum bona propter
 dictum propriũ et vestimentum
 pauperibus et maxime captiuis
 distribuenda sunt. De testa. c.
 Quia. Est tamen aduertendũ
 qd illi tales habent bona propria
 vel ne. si habent bona propria: de
 quibus viuere possunt: tunc de
 rebus ecclesie pasci non debet
 Si vero non habent propria bo-
 na: et de redditibus ecclesie po-
 sunt sustentari: bona propria de-
 bent pauperibus erogare. i. q.
 Sed horum nonnulli habent bo-
 na propria et ecclesie et illa sibi
 ipsis et suis desideris conser-
 uant. Quod considerans Bñs
 inquit suspecta est michi ista
 charitas: qui alter diligit pro-
 prium: alter seipm. Porcionem
 de bonis ecclesie integre accipit
 videlicet victum et vestitũ suũ
 pauperes vero esurientes et nu-
 dos dimittit. Unde sunt de re-
 riores latrobus Teste Hiero.
 Accipisse pauperibus erogan-
 dum et esurientibus plurimis
 vel cautum est vel timendum:
 vel quod apertissimi sceleris e-
 st aliquid exinde subtrahere cui-
 nim pro donum et crudelitatem
 superat. Illi detentores bono-
 rum pauperum non sunt seru-

tores dei: sed matimone: quia
si ecclesie seruiunt non p deo:
sed p nūmo. Auaricia eni secu-
dum apostolum est idolorū ser-
uitus. Dicit glosa super primo
verbo Math. xxi. Mēsas nu-
mulariorum altaria dei sic
bo: at mēsas nūmulariorū p-
pter auariciam sacerdotum: qz
altare in mensam nūmularii
conuertit qui in eo potius cele-
brat nūmo q̄ deo. Nam q̄ hoc
facit: et ad horas vadit pūci-
paliter p denario: qui ibi dat:
peccat mortaliter. Notatur de
cleri. no. res. c. i. li. vi.

Sed quid

de monachis et religiosis: isti
ppietarii facti sunt: et deo p
nūmo seruiunt secularibus et
clericis ceteris deteriores pro
maiori parte inveniuntur. Re-
ligiosi sunt inuerecundi: impa-
tientes: murmuratores: colpi-
ratores: et in deuotiores: et cu-
pidiores honozis: elati: supbi:
bonozum pauperum mali dis-
pensatores. Unde augustin⁹.
Expertus sum: q̄ non sunt ne-
hoies: q̄ qui in monasteriis p-
fecerunt ita non sunt peiores
eximur: q̄ qui i monasteriis
defecerunt. di. xlvii. c. Quantum
libet.

his premis

lis aliqua circa ea q̄ solēt tēpo-
rib⁹ hodiernis prelari versari
que potius exterminanda et si-
lencio per transeunda sunt
q̄ pias aures offendendo in lu-
cem ppalsda. Sed ut omniū
istorum imunes alios instruat

et instructi seiplos edificet tria
per ordinem agam. Primo cō-
tra ludos et circa damna ex-
ludo prouenientia aliqua inse-
ram. Secundo gule vitium at-
qz dampna ostendam. Ultimo
circa honestatem et ornamen-
torum compositionem et eozū
supfluitatez aliqua vtilia per-
tractabo.

Quantum

ad hozum primum vnū suppo-
no. sc. q̄d viri ecclesiastici tanq̄ lu-
cem boni operis secularib⁹ de-
bent se prebere q̄ patet per il-
lud math. v. Sic luceat lux ve-
stra eozam hominibus: ut glo-
rificent patre vestrum qui i ce-
lis est. xxiij. q. iiii. c. vltimo. De-
bet. de accusa. Qualit lux isto-
rum extincta est: Dicit Gene-
ca: q̄ lumē inutile creditur: qd
alioz aspectib⁹ non presentat
Hozum enilibet q̄ maxime di-
gitur illud ecclesiastici. iiii.

Oculos tuos ne auertas apau-
pere: et iterum ab inope non
auertas oculos. Oculi enim
qui est in lumine non videt eū
qui est in tenebris: sic ecclesia-
sticus diues aut religiosus exi-
stens in luce pspicitatis non vi-
det pauperem: qui est in caligi-
ne aduersitatis: et precipue lu-
dendo. In his et aliis quibus-
dam non benefactis clerici re-
ligiosi deteriores sunt laicis.

Notatur de pe. di. i. Quis ali-
quomodo. ergo tales pecunie
pauperibus et captiuis veniūt
distribuende et nō ppter sumis-
les ludos. sc. taxillozū et ale-
ariū bona q̄ p elemosina ven-
tura sunt veniunt ptermittē

11

g ii

da. **U**n Math. in thebia. Ele
mosina sozdes abluir / aciozi
dulce pzoat / opus vitam per
petuā venturum pzefentat ho
nozem. Sed de taxillis vel eo
rum lucro quid puenit nobis
nisi peccatum et consequenter
mozs. Quia peccatū dum con
summatū fuerit generat moz
tem. Quod sit peccatum di
cit Ray. Quicunqz ludūt alea
siue taxillis / et qui sunt parti
cipes et ludi inspectozes peccāt
ff. e. c. per totum. c. e. in consi
tutione greca. Et maxie si sūt
clerici. aut. de sanctissimis epi
scopis. parraso. Interdicimus
Extra de vita et ho. cleri. Ele
rici. Et est pzincipaliter ei per
se peccatum auaricie siue capi
ne et causa multozum peccato
rum: vt mendaciorum periu
ratorum blasfemiarum decepti
onum &c. Et in summa de ca
sibus lib. i. dicitur: qz ludentes
ad aleas et taxillos peccant et
committentes queniā alia mē
daciozum et periuiciozum ma
ter est. vt dicit polieratus li. ii.
Et crisosto. super math. dicit qz
deus nō dat ludere: sed iabol⁹
tñ per hoc ludi honesti dum nō
fiant ex auaricia: sed causa so
laciū nō reprobantur. xxxv. di.
c. Episcopus. ff. l. i. vltima. ce
go si quis causa lucri ludat ca
ptiuūz eruoze Chzisti rosco re
demptū deberet redimere exē
plo chzisti qui vos redemit / Ta
le est vtile et miserabile cōmer
cium & lucrum. talis ludus est
seo gratus et acceptus et salu
ipis aiabus vestris. Ad admo
uet vos apostol⁹. i. ad cor. vi. di
cens. Empti enī estis pzecio
magno: glorioficate et pzoate

deum in corpore vestro. Ille
deum glorioficat et in corpore
suo pzoat: qui redemit capti
uum: et exemplo chzisti de ca
ptiuitate liberat.

Nonnulli

ecclesiasticozum et religiofoz
in arte taxillozum gloriofiantur /
et bona pauperum in ludis cō
sumuntur in dānationem ani
matū. Dicit Seneca in puer.
Aleatoz qto. in arte docto: tā
to est nequior. Lud⁹ talis mul
tum est maxime ecclesiasticis
culpabilis. Refert augustin⁹.
lib. iiii. de ciuitate dei. c. xvi. qz
euidem nobili romano in som
no dictum fuit: vt ludi phibe
rentur. Vnde dubium non est
quid de mini ecclesiastici ad re
stitutionem tenentur de lucro
aquisito: licet luderent volun
tarie cum voluntario secundū
vñm. vt notatur extra de vi
ta & honesta. cle. Clerici officia.
Vel secundum placentium te
nemini lucra talia pauperib⁹
erogare ar. xiiii. q. v. Non sa
ne.

Sed quid

de latio ludente cum ecclesias
tico. Reuera laicus talis si lu
cratur: tenetur ad restitutionē
Quare: quia ecclesiasticozum
et ecclesie bona sunt non ipso
rum sed pauperum chzisti & ca
ptiuozum: que bona alienari
non possunt: sic qz clerici talia
bona nō possunt ludere / neclasi
cus retinere. Vnde tho. scda se
cūde. q. xxxii. dicit: qd si aliq⁹
lucratur ab his: qui rem suam

alienare nō pōt illicitum est et
contra ius diuinum.

Ex premis

is infero: que sequuntur. **Pri-**
mo: q̄ si laicus ludēs lucratur ab
ecclesiastico: tenet & talis restitu-
ere lucrū ecclesiastico rō q̄ talia
bona de administratoe bonorū
ecclesie ludo acquisita nō sunt
administratoris: sed pauperū
christi. **Secūdo:** q̄ si ecclesiasti-
cus ludendo lucratur a secula-
ri seu laico: tenetur illi redde-
re. **Tertio** si ecclesiasticus ab ec-
clesiastico lucratur ludēdo: ta-
le lucrū pauperibus marie ca-
ptiuis pauperioribus tenetur
erogare. **Ratio:** q̄ utrūq; horū
bona siue p̄pria siue ecclesiasti-
ca nō ip̄s sed christi pauperū
sunt. & iō reddenda illis: quorū
sunt. **Ista** mihi v̄rē. quidquid
tamen sit iuris sententia relin-
quo: sic concludo q̄ ludi sunt
euitandi. q̄ de ludis nō in: ce-
ueniūt nisi plura damna tam
spiritualia q̄ corporalia. **An-**
deus. Sūt comites ludi mē-
dacia iurgia mūdi pua fides
furta manet substantia curta.
Viuit inops moritur miserq;
ieiunus qui deis seq̄
femineumq; thori. **Et** dānan-
tur qui ex ludis bona
acquirere cupiunt. **Nam** dicit
q̄ non possunt appellari ludii:
ex quibus tanta crimina op̄iun-
tur. **Ad** le. aqu. l. **Nā** ludus
Et notatur per Jo. an. & archi.
extra de vi. & hone. cle. Clerici
vero aleatores et vsurarii de p̄-
nendi sunt. **Debent** .i. p̄p̄la.
Inter oīes debent igitur
ecclesiastici abstinerē: quod lu-
lis exponūt: pauperibus cla-

giri: maxime captiuis: quod p̄-
bat rectitudo rationis: reddēs
ecclesiasticos magis de dītores
his.

Q Vātus ^{de dāntis q̄}
ad secūdam notā: ^{interuener}
dum est q̄ licet ecclesiastici sint gula

regni eterni p̄mogeniti: respe-
ctu seculariuz: tamē multi p̄i-
mogenituram perdunt more
Clau: qui pro edulio lētis p̄i-
mo genituram vendidit in. c. ii.
xli. di. in parrafo. **Itē** opponit
xxii. q. ii. **Sed** nunc et omni tē-
pore magis ecclesiasticis et re-
ligiosis q̄ secularibus non suf-
ficiunt diuersa cibaria p̄cios-
sa variis modis preparata: in-
tantum q̄ bona pauperum gu-
le ministrant. **Quibus** Emo-
dius liquit. **Predices** grus tur-
bus turtur echinus non explet
vterum corpora mille tuum.

Non sic antiqui sacerdotes
faciebant / et cultui diuino de-
diti: vt recitat Hieronimus cō-
tra Iouianum de vita at̄quo-
rum sacerdotum dicens: q̄ ab
eo tempore quo cultui diuino
deseruire incipiebant: carnib;
& vino semper abstinebant. **Et**
ibidem narrat: q̄ pane raro ve-
scebantur: ne onerarent stom-
achum. **Et** idem Hieronymus
recitat: q̄ in certa regione pro-
phete seu sacerdotes non solū
carnibus sed etiam a coctis ci-
bis quibuscunq; abstinebant.
Modo tempestate nostra oppo-
situm sit est: ventrem p̄ deo co-
lunt. **De** his recte dici potest il-
lud ad phi. iii. **Horum** deus v̄-
ter est: et gloria eorum in cōsu-
lione. **Dicit** Augustinus. **Ab** ho-
g iii

mine colitur: quod pre ceteris diligit ipse. Quis auderet et de laicis tot facere sumptus tot expensas sicut ecclesiastici contine faciant. Intellige de incopatibilia beneficia et ecclesiasticos redditus superfluos habere ut veteris apothecam impleant multiplicatis cibis et preciosis ferculis. Isti non comedunt: ut viuant: sed viuere volunt: ut comedant. Contra quod loquitur Hugo. ii. lib. de planctu anime dicens. Horum deventer est: solent enim diu tepora construere: altaria erigi ministri ad seruandum ordinari pecudes immolari: thura cremari. Horum siquidem deus venter: templum est coquina: altare mensa: ministri coqui: imolare pecudes cocte carnes: fumus incensorum odor saporum.

Istos edarguit quidam dicens. Non tibi sit venter dominus: sed viue deceter. Seruagustando quid quantum quomodo et quando. Nonne ergo uti liquet vestro victu necessario retento supflua seruirent pauperibus morientibus fame: et captiuis pereuntibus in captiuitate. Nonne ex nimia superfluitate ciborum sequitur voluptas genitalium. teste Hiero. epistola. xxxvii. approbate. Macario. lib. ii. ca. i. inquit. Venter de seculo cibo sequitur genitalium voluptas. Ex hoc contingit cohabitationem cum mulieribus habere et non parum peccant.

Vnde notā

dum est quod sepius ubi dicitur

Iud morbi genus iter viros ecclesiasticos de mulierum cohabitatione esse radicatum ut patet retinendo feminas secum suspectas: etiam si sunt consanguine seu propinque: peccato excusari non possunt: et facilius contra ius. De cohabitatione cleri. et mu. c. i. l. xxii. Oportet. Fortassis diceret aliquis istorum: suspectas tenere in domo mea mulieres damnandum est: sed honestas et bone conuersationis laudabile est. Absit. Attendende: quid dicit Augustinus. Non minus vitande sunt mulieres: quod bone et laudabilis vite sunt: sed quanto laudabiliores vite sunt: tanto citius alligantur. Et sub pretexto religionis ingerit se viscus libidinis.

Maximum periculum quod peruenit ex cohabitatione ecclesiasticorum et mulierum considerans. Hinc de contemptu mundi inquit. Tolle qui cum feminarum non est nisi virus animarum. Prebens sub mellis dulcedine pocula fellis. Nam decorum illarum laqueus fallax animarum. Illa queat stultos ducit ad tartara multos. Non solum ex nimia et mellione: sed vini potatione in luxum carnis incidunt. Ideo apostolus. Noli te inebriari vino in quo est luxuria. nam ecclesiastici non abstinentes a crapula et ebrietate et abino non tepato: grauius peccant. De vita et hone. cl. A crapula. Et nota: quod pro ebrietas non orat ecclesia. De rel. et bene. sa. c. i. xxxv. d. Episcopus et capitulo ultimo Clericus igitur fortior peccat mortaliter. xv. questione octava. Qui admisit

40
 i capitulo. Si quis. i. c. Di q.
 Dicit Grego. Quicquid epu-
 larum summitur preterbsum
 necessitatis: non est nature de-
 bitum. sed vitium gulositatis
 Cauere enim debent viri ec-
 clesiastici a gulositate. Nam
 gula parit in filiam luxuriaz.
Quod considerans Iugu-
 luit: Sumenda sūt alimē-
 ta tanq̃ medicament a. s. duz
 ad quietem satietatis transit i
 ipso transitu laqueus concu-
 piscentie insidiatur. Gula est
 de paradiso regnantem expu-
 lit xxv. di. c. Sexto die. Que
 ergo pauperum sunt non gule
 sed pauperib⁹ et captiuis ma-
 xime ecclesiastici ⁊ religiosi di-
 stribuere debent. Quod pro-
 bat rectitudo rationis reddēs
 ecclesiasticos magis debitores
 his.

Quantum

ad. 3. circa corporis superflua
 ornamenta notandum est vt li-
 quet q̃ Quantur ecclesiasti-
 ci non ad cooperiendum car-
 nis nuditatem: sed ad neuita-
 tem et sumptuositatem quod
 prohibetur. De vi. ⁊ hone. cle-
 rico. c. Clerici officia. ⁊. ca. i. in
 clemen. Sed quasi in omnib⁹
 p̃uiculis nonnulli ecclesiasti-
 corum deficiunt: querētes de
 corpore et pulchritudinem i ve-
 stimentis cōtra quos dicit gl.
 super illud Mathi. 3. q̃ Iohā-
 nes habebat vestimenta nō ad
 decorem vel ad delectationē
 sed tantum ad tegendum nu-
 ditatem debeat mirandum est
 quomodo ecclesiastici corā di-
 uine maiestatis oculis pote-
 runt excusari: qui p̃ciosis ve-

stimentis ⁊ magni p̃cii iduū-
 tur: qui potius volunt illa a ti-
 ncis comedi q̃ Christus i pau-
 peribus iduere illis. quod di-
 citur immemores illius Jaco-
 bi. v. Agite nunc diuites. plo-
 rate blulate in miseriis: que
 euenient vobis. Diuitie vestre
 putrefacte sūt ⁊ vestimenta ṽsa
 a tincis comesta sūt. De talib⁹
 q̃rūt paupes ⁊ miserabiles sca-
 ptui. vt inquit B̃s: Clamāt
 nudi. clamant famelici. ⁊ con-
 querūtur scilicet miseri capti-
 ui. Nobis fame et frigore mi-
 serabiliter laborantibus quid
 conferunt tot mutatoria ⁊c.
 Illi faciunt contra mandatū
 diuinum: Qui habet duas tu-
 nicas: det vnā non habenti.
 Hoc enim adimplent manda-
 tum bruta animalia. Unde
 Dicit Iugu. q̃ ouis mandatū
 euangelicum implens de dua-
 bus tunicis dat vnā non ha-
 bēti. Ad hoc potest referri: qd̃
 dicit Seneca: Pudrat ab exi-
 guis animalibus non trahere
 mores. Peccant ecclesiastici
 in multis mutatoriis ⁊ pom-
 posis atq; magni valoris. Si
 cauant: ne torquantur in in-
 ferno cum diuice epulone. qui
 induebatur purpura et bisso.
 et mortuus est et sepultus i in-
 fernum. Unde glosa sup̃ isto
 verbo dicit: Si cultus p̃cio-
 sarum vestium in culpa non
 esset: sermo dei non tam vigi-
 lāter exprimeret: q̃ diues pur-
 pura ⁊ bisso indutus apud in-
 feros torqueretur. forte pro
 honorem captando hoc faciūt
 quia p̃ouerbialiter dicitur: q̃
 vir bene vestitus pro vestibus
 esse p̃titus creditur a mille: q̃
 uisidiotā sit ille. Et alibi dicit

causa preci-
olus vestes
induites.

de moderatā-
cia vestium
habenda et co-
tra ppocri-
tas

exponunt: pauperibus et capti-
uis deberent distribuere. Nā
secundum iura ipsi debent ab-
stinere a pannis preciosis et co-
loratis et ab omni superfluita-
te. de vita et hone. cleri. c. Cle-
rici offi.

possunt ta-

men indui honeste. non vile.
ne ordo vile sciat clericalis. Et
per hoc excludit ppocritarum
clericorum et religiosorum quorum-
dā status. qui in vili habitu in-
cedunt. de quibus veritas. At-
tendite a falsis prophetis: qui
veniunt ad vos in vestimentis
ovium. intrinsecus autem sūt
lupi rapaces. Alii deo et homi-

nibus sunt odiosi teste Ben-
li. i. de clementia. Nemo potest
diu persona ferre fictam. cito
enim in naturam suā recidit
quibus veritas non subest ve-
ritati diuine homo fictus seu
ppocrita mortuus est. xii. q. i.
c. Volo. Tali dicitur: percuti-
at te deus pies de albata. xxiii
q. i. Paratus. Licet enim iura
sentiant: quod clerici nec in vesti-
bus nec in calciamentis deco-
rem querant nec utantur ve-
stibus preciosis quoad iactan-
tiam vel voluptatem: tamen de-
bent incedere ornati vestibus
caliter: ut non vile sciat clerico-
lis ordo. xli. d. c. Clericus. xxi.
q. iiii. In summa. i. c. i. Et nota-
tur de custo. euca. c. vlti.

Bed his

diebus in tñ preualuit iactan-
tia seu vanagloria in ecclesia
licis: quod honestatis modum ex-
cedit. ut in corpore videatur mo-
re moderno ornati. itñ quod potius
videtur nobiles quam ecclesia-
lici: milites et clerici. Et ex hoc
fit argumentum diuitiarum extra ta-
les. et cum sit ignominiosus cleri-
cis affluere diuitiis. xxv. d. c.
Ecclesie eorum plati seu plator of-
ficiales more canis venantis le-
porum sequuntur vitam talium. et si
pant directe: sicut autem indirecte ip-
sos taliter venant: quousque de-
nudent Accidit istis sicut corni-
cule aui que cecidit aui plumis
adornata superbiit itñ quod a cete-
ris aui? suis pluis denudata
nigra et tristis remansit. Et me-
rito hoc euenit eis: quod ipsi pluis
pauperum. id est bonis: que bona
pauperum christi sunt adornant et di-
cant et sic in superbia eleuantur deo

Ne dno iudicio bōis pūat Ad
 iugit Bñs: Homo tollit fise?
 q dñō hz xps. xvi. q. vii. Maio
 res. Et notat de sent. & re. iu.
 Ad apostolice. li. vi. Et btinas
 solū isti qui diuites sunt expo
 liantur & nō pauperes eccle
 siastici. qui excoziantur frēqn
 ter. & quandoq; iniuste per su
 periores. Quibus Bernard⁹
 Quid iugū nostr⁹ superaggra
 uatis: quozum honora potius
 portare debetis. Clericorū p
 maxime pzelatorum est nulli
 nocere. Omnibusq; velle pro
 deesse. De postulando. c. vltio.
 Pzelati vero iuuare tenentur
 pauperes clericos et sustenta
 re. lxxvi. di. c. Fratres. Et. xvi
 q. i. Pzedicator. Concluditur
 ex pzedictis: q ecclesiastici de
 bent illa: que ad superfluitatē
 ornatus exponunt dare pau
 peribus: et multo magis capti
 uis: que sunt aliis pauperio
 res. Ergo vota que redēptio
 ni dantur: in melius cōmutā
 tur: quod probat rectitudo ra
 tionis reddens ecclesiasticos
 magis debitores his.

Vltimo as

Sumptum pbat bis siue forti
 tudo iuris/cōpellens sacra ec
 clesie bona alienari pro capti
 uozū subsidiis. Ad hoc enī de
 clarandū tria facere propono
 Primo volo ostendere: p qui
 bus bona ecclesie a iure sunt
 alienāda. Secūdo intēdo de
 ducere iura: que sunt in fauo
 rem captiuozum alleganda.
 Tertio nō recuso dicere sācto
 rū pontificum priuilegia me

rito propalanda.

pro primo

est considerā dū q bona ecclesie q
 dam sunt imobilia. quedā ve
 ro mobilia. Immobilia vero
 nō pnt alienari nec vendi nisi
 in certis casibus et debita for
 ma seruata. Et sunt q sequūt
 Primus quidē ppter debitū
 ecclesie bz gens. xii. q. ii. Hoc
 ius. Et. x. q. ii. c. Hoc ius por
 rectū. Secūdos propter eccle
 siā edificandā aut cimiteriū
 ampliandū. Tertius propter
 pauperes pascendos tempore
 famis. xii. q. ii. Purū. Quart⁹
 vt ematur magis utile. Qui
 tus ppter redēptionē captiuo
 rū detentorū in posse agere no
 rā fidei inimicorū. Hec possūt
 haberi. xii. q. ii. Sine exceptio
 ne. Sed quid si possessio data
 fuerit ecclesie cū cōditione: ne
 alienet poterit tunc aliquo ca
 su alienari. Dicendū secundā
 Ray. aut ecclesia cui datū est
 ones aut nō si hz alias posses
 siones: nō poterit in aliquo cāu
 alienari. Et sic intelligit aut.
 de alienatione & rphē. parrā
 fo. Sanctissimos. Si vero ec
 clesia nō hz alias possessiones
 quas alienet: tūc ista data cū
 cōditione alienari possunt in
 casibus permittis a iure. vt su
 pzedictum est. Nam prohibi
 tio facta a datoze pro non ad
 lecta est habenda tanquā tur
 pis. Concordat Hostien. An
 nocen. et Co. Ex premmissis
 ostenditur q imobilia bona ec
 clesie pro redemptione capti
 uozum possunt alienari.

Sequitur ergo: quod bonum si redē-
ptioni datur: in melius cōuer-
titur. quod probat vis seu fortitu-
do iuris cōpellens talia bona
vendi p captiuorum sub iudicio.
Alia vero bona ecclesie sūt mo-
bilia: que sine solēnitate pnt p-
missis casibus alienari. Nam
se mobilia: multo magis mo-
bilia Et hec de primo sufficiāt

Ad secun-

Iura alle-
ganda in ca-
ptiuorum fa-
uorem.

dū intendo deducere iura: q̄ i
fauorē captiuorū sunt allegā-
da. Quātū ad res sacras mo-
biles deducā: que sequūtur iu-
ra. quibus clare videbit: q̄ ta-
lia bona mobilia ecclesie p-
ptiuorū redēptione pnt vendi
dari & alienari. Et primo
cā. x. q. ii. Text. Casellas vel
mancipiola ecclesie. abeūdit.
xlvi. dist. Bonorū. Currit
Tho. secūda secūde. q. cxviii.
Auaritia si est peccatū morta-
le: Ad quod rēdit: q̄ auaritia
scdm q̄ iporiat inordinatum
amorē diuitiarū: qui si in tan-
tū crescat: q̄ pferatur chari-
tati: vt. scilicet ppter amorē diuitia-
rū aliquis nō vereat facere cō-
tra amorē dei proximi: ē pec-
catū mortale Hec Tho. In tā-
tum cū creuit cupiditas siue
auaritia in iādictis vel eorū
officialibus: vt vno modo vel
reliquo si aliud habere nō va-
lent: extorquere satagūt pētū
quātū possunt pro cera sigilli
litterarum. Rōne mūdi plas-
mator & humani generis & re-
dēptor deus pro nostra redem-
ptione se ipsum dedit. & totum
suū sanguinē preciosum i pre-
cium nostre redemptionis lac-

git: fuit liberaliter. Cur hāc
tēpestate dū prelati nō exē-
plo xpī libere pauperib: & pa-
periorib: captiuis gratis p-
deo cerā sigilli dare reculant.
Rōne dō veditus fuit etiam
p nobis: scilicet. xxx. argenteis: et
vos veditis et vendere nō eru-
bescit quālibet annū epī pa-
peribus feces mellis apī. Ite-
cus quingentis & forte mille
aureis. Rōne sufficit eis quartā
partē bonorū pauperū et ca-
ptiuorū detinere. sed etiā cōnā-
tur cerā ita care videri eis: h
captiuo oīo de huiusmodi cera
eorūq: litteris liberi sint p-
apostolica priuilegia. Rōne
epī bona ecclesie diuidere de-
bent in. iiii. partes: iplis vnaq: Bona. eccle-
aliā clericis: aliā ecclesie repa-
rande: reliquā restantē paupe-
ribus & maxime captiuis pau-
perioribus. xii. q. ii. c. Nobis &
c. Cōcesso & c. De redditibus.

Caueant

prelati: ne aliquod in ferāt p-
iudiciū predictis religiosīs cir-
ca redēptionē captiuorū. aliter
incurrerent excoīcatōis sentē-
tiā. a qua citra papaz absolui
nō possent: vel a predictis reli-
giolis prius dāno illato resti-
tuto & iniuria satisfacta. quas
sententiā debent valde timere
Nā snia excoīcatōis iusta vel
iniusta tenēda est alias timen-
da. ii. q. 3. Quibus. & c. l. ver-
b. Remissis. nā romana ecclesia
caput oīum est: & ei tāq: capiti
obediendū. dist. xix. Nulli fas.
Si vero aliquod preiudiciū
sup his premissis faciunt: quō-
alios excoīcare poterūt: si tūc

Bona. eccle-
siastica diui-
di debent.

Nota est
quod
flos va-
rietas

excoicati. nā excoicatus excoi-
care non pōt. xxiii. q. i. Audi-
mus. & patrafo. Si aut in fin.
Laucant in his: que nō sūt co-
rū iuris: & in alienis manū ap-
ponere. nā nemo dī falcē mī-
tere in messem alienā. In tex-
tu Venerabilē. de electio.

¶ Sed horū

quidā officiales cōtrariū attē-
tent. Quibus Bñs de cōside-
ratione ii. inquit: Ad quid fal-
cem in messem alienā extendi-
tis. Et sunt nōnulli adhuc: q̄
nō desistunt at ista p̄sua con-
suetudine miscere se in nō mi-
serendis p̄tra iura & p̄uilegia
scōrum pontificū in maximū
huius religionis interesse. Et
nō est sine magna culpa: q̄ rei
que ad se nō pertinet: se immi-
scet: & quod ad ipsam non per-
tinet: etiā si bonū sit: improbat.
Legit & notat de reg. iu. c. nō
est li. vi. et de appel. Dilectis.
Captiuos in captiuitate di-
mittentes: & fidē xpi abnega-
re eos p̄mittentes crudeliores
sunt lupis. de quibus in hysto-
riis romanis legit q̄ nutriti
rūt remulū infante expolitū
bestius. Hōr quidā & alii p̄ plu-
rimi xpiani christianos capti-
uos fratres suos cernūt expo-
sitos feris. s. paganis bestialis-
ter viuētibz. et cum possint
eos liberare: p̄mittunt poti-
us deuorare. Tunc deuorant
captiuos: quando abnegant fi-
dē xpi. Nō debent q̄ in gra-
du altiori dignitatis existunt
a pauperibus aliquid extorq̄:
re sed in corū miseriis subue-
nire. Legitur de Tiberioi cro-

nicis h̄reubus: q̄ tū sibi sua-
deretur vt tributa sua augmē-
tari iuberei: n̄ dicit: Boni inq̄
pastoris nō cū pecus degluti-
re. Sed forsitā dicerēt isti nō
sufficiūt nobis redditus: ideo
aportet aliunde perquirere vt
viuamus. Quibus iura debēt
iuxta facultatē reddituū habe-
atis p̄ vobis & vestris sufficien-
ter victū & vestitū: nō ad sup-
fluitatē vanitatē & p̄positatē
Vnde Greg. ex cōsilio augu-
stini inquit: Ep̄s debet ha-
bere vitē suppellectilē ac men-
sam ac victū & hospiciolū. Si
ista diminutua extirpant ipsi
cōtrarius nō considerantes: q̄
ideo viuunt scandalus: q̄ sūt
calciamenta ep̄or: ne terre-
nis polluantur. vt inquit Hu-
go lib. i. parte. vii. c. xiii.

¶ Prelati

de bonis ecclesie que paup̄
sunt: nolite hic thesaurizare. s.
thesaurizate vobis thesauros
in celo vbi nec erugo neq̄ ti-
nea demoluntur. Quā paupe-
res a miseria et captiuos a ca-
ptiuitate redimeritis: thesau-
ros thesaurizabitis in celis.
Cōtrariū atterantes & p̄mit-
tentes pastoris nomē h̄nt: sed
more mercennarii retinent.
oues. i. p̄oximi aias perdēdo
& lanā pauperū et captiuorū
i. corū substantiā auferendo.
Vnde Hico. papa ep̄us tanq̄
mercennarius fugit: qui cōmo-
dū rēporale vel etiā lauitē cor-
poratē saluti p̄rimorū p̄stipō-
nit. vii. q. i. c. Siscitaris. Pre-
latis alloquitur ambro. dicens
Eluientū panis est: q̄ tu de

Nota p̄tra
platos ta-
paces

etnes. nudos induimentus est
quod tu recludis. miserorum. l.
captiuorum redemptio et absolu-
tio est pecunia: quam tu in terra
desodis. Tanto ergo te scias
inuadere bona: quatis possis
prestare si velis. In decretis.
di. xlvii. c. Sicut hi.

Sed p cer

to horum et aliorum ecclesiasticorum
atque religiosorum animi intan-
ta preualuit auaritia: et occu-
pauit: quod dulcius et diligentius
seruiunt: et seruire student ma-
mone diabolo quam christo. nam postquam
redempti sunt sanguine chris-
ti rōleo: redimere tenent de bo-
nis domini captiuos christi exem-
plo. quod minime faciunt. De
quibus admiratur christus allo-
quens in hunc modum: ut inquit
Bā: Que causa est: quod inimi-
co meo vestroque libet potius ser-
uire quam mihi: non enim ille vos
pascit: non creauit: si pauca vo-
bis hec vult non ille sed ego vos
redemi. non auro nec argento
nec angelorum aliquo: sed cruo-
re proprio. Domini mei prelati alii
que ecclesiastici viri redemptionem
perficiatis. nam istud est testame-
ntum: quod christus omnibus christianis
seruandum legauit. De quo
propheta in psalmo. Redemptio-
nem mihi dñs populo suo: mandauit
in eternum testamentum suum.
Postquam estis in altiori digni-
tate: tanto debetis dei magis
bonitatem participare: et sic ma-
iorem acquirere gloriam si istud
pissimum opus redemptionis per-
agitis. In hoc magis eritis si-
miles christo: et altiori locum
glorie possidebitis in celo. na-

ut dicit Theodorus. ultima parte illi
me. q. lvii. arti. iiii. Quanto a
liqua corpora perfectius par-
ticipant bonitatem diuinam:
tanto superiori ordine in supe-
riori loco collocantur.

Intuitu ergo vestri redem-
ptoris prebeatis aliis exemplum
captiuos redimendi. et non per-
mittatis istud per vestros in-
feriores officiales in aliquo per-
turbare: nec in alienis que al-
terius iuris sunt: manum appo-
nere: neque privilegia ledere.
sed apostolica mandata adun-
guem seruare velitis in fauorem
horum religiosorum et captiuorum.
Vt dicit Sess. li. exordiorum
in exordiis prelatorum: Ibi qui
libet deuotionis obsequium de-
bet tribuere: ubi religionis pri-
cipium sicut prestat sacrorum ca-
nonum et precipit auctoritas vel
basa ministerii que commendata
fidei proposito integro eccle-
sie iure possideant. id est ut neque ve-
dere nec per quoscunque contra-
ctus: unde pauperes viuunt a-
lienare presumant. ibi impe-
rator Justinianus. excepta vel
delicet causa captiuitatis. scilicet
christianorum captiuorum.

Causa deci

ma secunda. q. ii. ca. Apostoli-
cos habetur: hec sancta vniuer-
salis synodus diffinit neminem
propterea episcopum vendere velit: quod
que alienare ornamenta ac ba-
sa sacra. excepta causa olim
ab antiquis canonibus ordina-
ta. videlicet pro redemptione ca-
ptiuorum. Eadem causa. q. ii. ca.
Et sacrorum Gregorius habetur. et
sacrorum canonum et legalia sta-

tata petmittant ministeria ec-
clesie p captiuorum esse redē-
ptione vendēda. Eadē cā et. q.
c. Sactorū. Textus Sactorū
canonū statuta legalis permit-
tit auctoritas licite res ecclesie
sticas in redēptione captiuorū
impēdi. Eadē cā i. q. c. Aurū
he. Aurū habet ecclā nōbt ser-
uet: sed ut erogat captiuis sub-
ueniat in necessitatibus suis.
Idem dicit Ambro. transum-
ptiue in dicto articulo. Eadē
cā et. q. habet. Quid op⁹ est cu-
stodire quod nihil adiuuat: an
ignoramus Ptum auri et argē-
ti de templo dñi assitū sustule-
runt. Nōne melius fuerat p-
pter alimoniā pauperū: sialia
subsidiā desunt: q si sacrileg⁹
cōtaminat et asportat hostis.
Nōne dicturus est dñs. Cur
passus es tot inopes fame mo-
ri: certe habebas aurū: vñ mi-
nistresses alimoniā Cur tot ca-
ptiui in cōmertū ducti nec re-
dempti ab hoste occisi sūt. Me-
lius fuerat ut vasa viuentium
seruantes his non posset metal-
lorum responsum referri.

Quid enī

diceres: timui ne tēplo dei oz-
natus decisset. Respondet au-
rum sacramenta nō querunt
neq; auro placent. Ornatus
enim sacrorum redēptio est ca-
ptiuorum. Et vere illa sunt va-
sa preciosa: que redimunt ani-
mas a morte. Et ille est verus
thesaurus domini: qui operat^r
quod sanguis christi operatus
est. Attendat vnusquisq; q p-
missa iura specialiter et expres-
se sonant iocalia vasa auro et

argentea dynamenta: qd qd
alia diuino cultui dedicata so-
re vendenda alienāda pro re-
dimendis captiuis in potesta-
te iniuricorū fidei detentus.

Etiam di

ctis et allegatis decretalib⁹ et **Exclatides**
decretis infero. v. conclusiōes **ex dictis**

Prima: q de eo magis est
acceptū redēptiōis opus q la-
cramētorū ornat⁹. **Secūda**
q maius bonū sequit^r ex horū
redēptiōe quā ex aliorū operū
pietatis coopatiōe. **Tertia**
q magis tenemur captiuos re-
dimere quā ecclesias adorna-
re. **Quarta:** q plus merent^r
captiuos redimētes quā oz-
namenta ecclesie largient^r.
Quinta: q cū cultui diuino de-
dicata pro captiuis sint alie-
nanda: fortius in votis cōcel-
lis pmissa sunt eis largienda.

**Sed cōtra pmissas xclusio-
nes vident^r qdā esse scōp⁹ do-
ctrinā dicta et etiā iura. Unde
Damascenus lib. iiii. dicit. Si auctoritatē
quis rē sacrā violat ex ipso: cō scōpū q xtra
tra reuerentiā dei agit. q; ad dictas xclusi-
diuinū cultū erant dedicata et siones vidēq;
deputata. **Et Urbanus pa conare**
pa. Quisq; res ecclesiasticas
nō ad qd institute sunt: s; ad
ppria lucra munere ligue vel
obsequii vel pecunie largit^r vel
adipiscit^r symoniacus est. **Et**
xvii. q. iiii. Qd hēt^r: q q fas-
cultates ecclie alienāt vel ra-
piūt: et q talib⁹ xsentit^r: et etiā
hi q pnt resistere: et nō resistūt
sacrilegi sunt. **Et. xvii. q. iiii.**
Sacrilegiū hēt^r: q hi q reti-
nere xēdit: q sacris locis reli-
quit: sacrilegiū cōmittit. **Et****

xvii. q. iiii. Sunt. hētur q̄ res
quas quis dedit ecclesie: reuo
care putat: sacrilegium cōmit
tit. Et. xxiii. q. viii. Tributum
hētur q̄ ex quo aliquid datum
est ecclesie sacra scōp̄ erit dñō

Arguitur

Supradictas auctoritates faci
liter est respondendū: q̄ verū
est: q̄ ecclesiastica bona possē
dei seruitio sūt dedicata vel re
licta: illa alienari nō debent ex
cepta tamen causa redemptio
nis captiuorū p̄ qua licite debēt
impendi: vt iura superius alle
gata affir mant: que iura si sub
tiliter inspicūtur: predictē. v.
cōclusiones in ipsis p̄tineri re
periuntur. Sacrilegiū nō enī
cōmittit nec rem sacra violat:
si seruit ad illud: ad qd̄ ecclesia
seruire potest. s. redimen
dū captiuos de potestate inimi
corū fidei. Cum ei go iura p̄e
allegata in tantū foueant redē
ptionē captiuorū: cur illi ques
non decet iura ignorare: sed sci
re debent canones. xxxviii. di.
quasi per totum videlicet ep̄i
et p̄elati p̄turbari conati sūt
retroactis tēporibus istud an
tissimū opus redēptionis. ad
quod exercendū ē pagendū re
ligiosi mercedis ordinata sunt
ad istum finē p̄sequendū virib⁹
sotis elaborant.

Ad quidā

de platis seu eorū officiales nō
attēdēs q̄ ordo mercedis ad
hoc fuerat ordinatus et funda
tus: et a sūmo xp̄p̄icato appro
bat⁹ et cōfirmat⁹ tpe Greg. ix.

pōtificatus sui anno. viii. a na
tiuitate dñi. pp. ec. xviii. xvii.
ianuarii die sc̄ti anthenii. xvi.
l̄t̄s f̄cb̄uar̄ ii: a reuelatione oz
dinis ar. no. xii. et in ēse vi. tētas
ueiūt ip̄e dire questus et elemo
sinas p̄ captiuorū redēptione
h̄l̄bzētes tā p̄issimū negociū
p̄turbare. Ex quo oportuit fra
tres huius religionis recursum
habuisse ad romanā curiā et sū
mus pontifex Alexander. iiii.
cōcessit predictis libere petere
vbiq̄. Et mādauit diocesanis
et aliis q̄busuis p̄elatis in hoc
nullū impedimentū prestaret: s̄
etiā fratribus si vellent et pete
rent fauorabiles litteras cōce
derent.

Fuerūt qui

dā alii legata p̄ redēptione ca
ptiuorū ip̄ediētes nō p̄mittē
tes talia ad man⁹ horū religio
sorū puenire: sed ad corū libitū
retinebāt et vbi bñ v̄sum erat
eis: distribuebāt. Qua de causa
captiuorū redēptio nō modicā
retardabatur: p̄pter qd̄ h̄ res
ligiosi ad datōzē benozū cōsu
giū h̄serūt. Et nicola⁹. iiii. cō
cessit q̄ oia legata p̄o captiuis
redimendis nisi certis et exp̄s
sis p̄sonis essēt relicta dicti fra
tres reciperent: siue bona lega
torum essent imobilia. His nō
obstātib⁹ fuerūt nōnulli dio
cesanorū vel eorū vicarij et offic
iales mādantes q̄ sine eorū li
teris curati ecclesiarū nec in
p̄mitterent in eorū parrochijs
petere elemosinas neq̄ q̄llus
facere. Alii vero p̄elati in eorū
ecclesijs exigere et colligere nō
p̄mittēbāt. Quap̄pter sūmus

pōstifex Martin^o. b^o. pmissis oib^{us} excoicationis scia madauit: vt libere fratres petere auctoritate aplice dimitteret vbi q³ terrar^{um} p redēptione captiuor^{um}. & hi religiosi valeant colligere tā in locis exēptis q̄ non exemptis.

Adhuc

aliqui eor^{um} conāt istud opus impedire / amātes plus munera q̄merita. Et vñ hec pueniant Reuera ex cupiditate aut auaricia: q̄ radix ē oim malor^{um}. xrb di. parraf. Crimis. Cupiditas p̄marie dñiuz obtinuit in ecclesiasticis p̄latis: in tñ q̄ a veritate discedūt: & verū bonū p falso dimittunt. Nā mens cupiditati alligata cito deuiat a vō. Notat de xce. pben. Dete standā. Tales ppter lucrū aliquod tēporale qd̄ p̄uiderūt: deū reliquerunt. Nā deo inherere nō valet q̄ rex t̄paliū cupiditate nō oib^{us} ecclesiis & sanctuariis rome ciuitatis reperiunt^{ur} xcelle & idulte p̄ sūmos pōtiffices simul oēs tales indulgentie plenarie & petōr^{um} remissiones statuuntur i vna ecclesia / p̄ma die quadragesime in ista / scōa die i illa / tertia i alia & sic de aliis. Et omēs iteruenientes illa die i illa ecclesia: q̄ intitulat^{ur} statio talis. sancti vel sc̄tē: acq̄rūt in tali ecclesia oēs indulgentie q̄ i oib^{us} locis sc̄tis cōcesse fuerūt & sūt. & i oib^{us} istis indulgentiis stationū eccliar^{um} rome fiūt & sunt p̄ticipes & cōsortes bñfactorēs p̄ssimi opis redēptōis auctoritate aplice. Etiam bñfactorēs huius operis faciūt p̄ticipes & cō-

sortes i p̄gnatione terre sc̄ hoc est in oib^{us} meritis q̄ h̄tero colūmpete lucrāt. & indulgentia plenaria & alius indulgentiis et petōr^{um} remissionib^{us} tā p̄ v̄uis q̄ p̄ defunctis quas dicti h̄tero colūmpete acq̄rūt: de q̄bus ad in formationē hor^{um} viro^{rum} religiosor^{um} et deuotionē redēptōis bñfactor^{um} aliqua enarratio: q̄ reperit in quodā reprobato^{rum} cuiusdā hierocolūmpet e.

Fiūt nam

q³ cōsortes & p̄ticipes in indulgentiis: q̄ sequūt. In domo nazaret: vbi x̄go dei genitrix fuit gabriele archangelo salutata cōsedunt. x. anni & xx. quadragene indulgentiar^{um}. In berthleem vbi x̄ps natus est de virgine. xx. anni & xx. quadragene. In tēpio in q̄ x̄ps oblat^{us} fuit mani b^{us} sc̄ti Symeonis. x. anni: & remittūt oēs quadragelime ieiunior^{um} seacte. In turri regis dauid q̄ dñs nro iesu x̄po transehte ip̄i se inclinauit. xi. anni & xv. quadragene. In flumine iordanis in quo christus baptizatus est: vbi sp̄ritus sanctus i columbe specie apparuit: & vox audita fuit. Hic est filius meus dilectus: in quo michi bene cōplacuit. x. anni & xv. quadragene. In fōte syloe vbi cec^{us} x̄po credidit & v̄isū recupauit. viii. anni & totidē quadragene. In cāpo damasceno in quo adam fuit factus de limo terre: & cū de cocta viti: sunt decem anni et xv. quadragene. In valle ebzon i qua ortū habuit arbor illa nobis: de q̄ facca fauerunt &

magnitudo indulgentiar^{um} cōcessarū religiosiis p̄ captiuor^{um} redēptione

h u

In qua fuit p[er] redemptor[em] no-
 stru[m] iesus suspensus in mani-
 bus et pedib[us] clavis tribus af-
 fixus: et stetit nud[us]: spinis co-
 ronatus: felle et aceto potatus
 lancea in latere vulnerat[us]. xx.
 anni et. xxx. quadragene. In
 campo de achel et de malen q[ui]
 nunc vocatur ager sancti nico-
 lai: in quo corpora peregrinor[um]
 sepulta infra duos dies sunt
 miraculose carne denudata: tri-
 ginta anni et totidem quadra-
 gene. In monte synai: in quo
 deus dedit legē moysi: decem
 anni et totidem quadragene.
 In loco seu vico vbi christ[us] quā-
 do ducebatur ad mortem dixit
 mulieribus flētibus. Filie ihe-
 rusalem nolite flere sup[er] me etc.
 quindecim āni et totidem qua-
 dragene. In loco vbi decollat[us]
 fuit sanctus iacobus apostol[us]
 qui fuit filius zebedei: et etiā
 in isto eodem loco repertū fuit
 brachium sancti andree aposto-
 li. xxx. et totidem. xxx. In por-
 ta aurea in qua anna mater x[risti]
 gūis mandato angeli expecta-
 vit virum suum Joachim: vbi
 etiam fuit prothomartir Ste-
 phanus lapidatus. x. anni et.
 xxx. xxx. In montibus gelboe
 quos Dauid maledixit dicens
 Mōtes gelboe nec ros nec plu-
 via cadat super vos qui postea
 a christo benedicti fuerunt. xv.
 anni et totidem. xxx. In a-
 safra vbi nati fuerunt sancti
 Johannes et sanctus iacobus
 fratres consob[ri]ni domini no-
 stri iesu christi. xx. anni. i. xxx.
 xxx. In sancta pagina que
 est circa templum salomonis:
 vbi manet monumentum san-
 ctę marie salome: de qua eccle-

sia si quis intrat spensitens: exi-
 re non poterit: nisi veram pe-
 nitentiam egerit. x. anni i. xv.
 xl. In loco vbi occulta fuit
 crux dñi et inuenta per sanctā
 Helenam matrem cōstantini i-
 peratoris. x. āni et. xv. quadra-
 gene. In bethania loco: vbi
 christ[us] resuscitavit a mortuis
 Lazarum quadriduanū seten-
 tem i monumento fratrē mar-
 the et magdalene. xxx. anni et
 totidē quadragene. In beth-
 sague vbi christ[us] equitavit su-
 per asinam et pullum eius fi-
 lium subiugalis. xv. anni et to-
 tidem quadragene. In orto
 ierico trāsforantem cedron vbi
 christ[us] oravit: et ex meditatio-
 ne mortis factus est sudor ei[us]:
 quasi sanguinis decurrentis i
 terrā: et de isto orto peregrini
 portant palmam. xv. anni i to-
 tidem quadragene. In loco
 in quo christ[us] obuiavit iudeis/
 et cum iudas osculans dixit
 ei. Ave rabi. et christ[us] ad euz
 respōdit. Amice osculo tradis
 filium hominis. xv. anni et to-
 tidem quadragene. In do-
 mo in qua ductus fuit christ[us]
 ligatus ad annam pontificem
 et ibi alapa percussus. vi. anni
 conceduntur et totidem qua-
 dragene. In pretorio duo-
 bus p[re]latib[us] vbi christ[us] fuit fla-
 gellis grauiter celsus a planta
 pedis vsq[ue] ad verticem. xv. an-
 ni et totidē quadragene. In
 golgota q[ui] est caluarie loc[us]: vbi
 christ[us] in cruce pendens effu-
 dit in precium nostre redēptio-
 nis sanguinē suum inter latro-
 nes positus fuit derisus: et in
 latere lancea perforatus. x. an-
 ni i totidē quadragene. In

45
tepe ubi Petrus post trina
abnegationem de christo i tri
duo mortis christi fleuit ama
re: et penitentiam fecit. xx. an
ni et totidem quadragene.

In valle iolaphat ubi e mo
numentus virginis marie ma
tris dei domini nostri iesu xpi
in qua valle oportet nos ois
bonos et malos coparere i die
extremi iudicii ante tribunal
christi. x. anni et totidem qua
dragene. **I**n sancto sepul
chro ubi corpus christi fuit re
ceditum per Nicodemum et Jo
seph abarimathia simul cum
sanctis mulieribus conceditur
plenaria indulgentia. Multa
alia in partibus illis reperun
tur sanctuaria in quibus plu
rime conceduntur indulgentie
quas in repositatorio quod ad
manus meas peruenit non reperi
unt. Ita is hierosolimitanus seu
peregrinus non fuit sanctuaria
nisi premissa sequat.

Ecce in qui

bus benefactores redemptionis
captiuorum sunt partici
pes et consortes. Premissa in
dulta per dominum Alexan
drum patent per bullam datam
pape nonas madi ponti. anno
iii. **C**lebausus quartus de
dit similia privilegia quod
viri dedit Innocentius quar
tus. Patet per bullam datam

pontificum

noia concedere **C**lemens quartus confir
mavit indulgentias privilegia ordini pro re
tias religio demptione captiuorum Anno
lis p redem centu quarti et Urbani quar
ptione ti. Patet per eius bullam datam
tam Viterbi. 3. idus ianuarii

noscitur. effluisse. Et sequi
tur proinde: Magna delibe
ratio affectamus et orationem ecc
lesiam ubi est sedes Petri: to
tis viribus reuereri: et ipsius
presulem vicarium Iesu christi.
Et ibidem Sene. **N**on
est dignus administrator eccle
sie: qui et papam destruit. Ve
re ille prelat is papam cona
tur destruere: qui suis non vult
in adatis obedire: et sua aliis
concessa privilegia audet con
temnere. Ergo postposita na
qz tota cupiditate diuiciarum
ad hoc opus redemptionis in
tendatis. Quia ut ait Sene.
ut supra: Christiane religio
nis contrarium cernitur: quod
alienis incommodis quis vite
tur. **I**psi vos summa decozet san
ctitas et honestas portiones a
lienarum non debetis auferre:
vel cum aliena locupletari la
ctura propter redemptionem
reddite portiones. Sunt enim
officiales prelatozum contem
ni suis stipendiis, et non cu
rent ditari alienis. Nam pro
pter eorum extorcionem ledi
tur fama eorum maiorum.

Istud facere non debent pre
lati permittere tacere neqz diffi
mulare. quia agentes et con
sentientes pari pena puniun
tur. De offic. delega. capitulo
primo. Si enim privilegiati
sunt hi religiosi: ut libere pos
sint petere iustitia captiuo
rum: quare quidam prelato
rum officiales mittuntur eos
compellere: ut ceram emant.
cum ad hoc non teneantur euz
liberi sunt apostolicis indul
gentiis. In hoc peccant dicti offici
ales et eorum domini. Nam
h iii

mortaliter peccant qui exigit
 & auferunt in casib⁹ quib⁹ non
 debent. vt notat Hugo. i. q. i.
 De lege iulia. Ep⁹ est nō dī di-
 minuere ius alicuius sine ei⁹
 consensu. notat de excess. pla. ca.
 ii. In isto redēptōis ope et in
 aliis se debent prelati religio-
 se & honeste habere. Nā ep⁹ si-
 cut dignitate precellunt: sic reli-
 giose debent aliis preminere
 & ip⁹ os precellere. Extra d. vo-
 to. c. Ex multa. Et hec cū pre-
 missis coincidentius de secun-
 do sufficiant.

Quantum

ad vltimū nō recuso dicere fā-
 ctōz pōtificū priuilegia meri-
 to ppalanda. Sed anteq̃ ad
 id pueniā: aliqua preambula
 pmittā. Et primo videndū ē:
 quid est priuilegiū. Rñdciur:
 q̃ priuilegiū est priuatum ius
 cōtra ius cōe indultū. Nā ni-
 si aliquid indulget: nō est
 priuilegiū. Extra de verb. sig.
 Abb. c. extra. c. In his. ¶ Se-
 cūdo est videndū quid: si aliq⁹
 allegat & ostendit priuilegiū: sed
 ei nō seruat. Rñdeo secundū
 Hosti. q̃ non dī illi imputari. R.
 Comodat⁹ ad eos. nō obstan-
 te si obliuiscit ei⁹: q̃ nō fuit vltus
 vel q̃ ptransitū factū est. Quo-
 modo est vtrū priuilegio: q̃ vel
 nō permittitur. nisi forte sen-
 tentia ferret cōtra eū & nō ap-
 pellaret. Extra de senten. & se-
 cūde iu. Suborta. ¶ Terrio:
 quid si aliquis se opponit pri-
 uilegio: q̃ non p̃iudicet vti
 alieno: talis puniendus est.
 ¶ Quarto quid si aliquis nō
 seruat priuilegia superioris

concessa subditis. Illius tñ c
 priuilegiū si h⁹ merito reuo-
 cat⁹ extra. e. Dilecti. Et nota
 hic: q̃ si superior ex certa sciē-
 tia cōfirmavit priuilegiū con-
 cessum ab inferiori nō poterit
 reuocari per inferiorē. xrb. q.
 ii. Priuilegia. primo & secūdo
 c. sequentibus. ¶ Quito quā-
 do & quare priuilegiū dī reuo-
 cari. Rñq̃ reuocari decet sine
 causa. sed cū causa pōt & debz
 reuocari. vt dicit Hosti.

his priuilegiis si

mul duo ostendūtur. I. qui fue-
 runt pontifices: & que sunt pri-
 uilegia his viris religiosis or-
 dinis mercedis cōcessa pro ca-
 ptiuozū redēptiōe ppter quā
 ordo iste fuit fundatus & ab ec-
 clesia approbatus. Et nota: q̃
 a fundatiōe huius religionis
 que fuit ab anno incarnatiōe
 dñi. M. cc. xvi. vt supra: po-
 nūtur hic sūmi pontifices & eo-
 rum priuilegia que concessa sūt
 ordini mercedis & ad redēpti-
 onē. est vtrū: q̃ ab illo tunc bñ-
 qz nūc aliqui fuerūt pape qui
 nō concesserunt priuilegia. co-
 qz p breuissimū tēpus in papa-
 tu dixerunt: vel renūciauerūt
 vel quasi subito morte p̃uen-
 ti fuerunt. & de istis nullā hē-
 facio mentionem.

¶ Sequūtur noia et priuile-
 gia. Anno. iiii. iste cōcessit oib⁹
 facientibus elemosinā ordini
 & redemptioni: & qui i sua fra-
 ternitate se statuerint: q̃ tem-
 pore interdicti possint in loco
 sacro sepeliri. & septimā partē
 penitentie relaxat. Et p̃z per
 bullā datā Lugduni idus ias-

huarii pontificatus sui anno. 3

Alexander

quartus iste multa et magna
privilegia concessit ordini et fra-
tribus per redemptionem captiuorum
noia sumo. Primo quod tempore interdicti quod
et pontificum fratres ad ecclesias interdictas
qui concesserint aduenerint per petitionem redem-
tionis religionis captiuorum: quod illa die
suis privilegio: potest ecclesie aperiri: cap-
ta. ne pullent et solenniter divina of-
ficia celebrantur: et mortui se-
peliuntur: quantum quantum faciat infra
missarum solennia et quousque in
datum apostolicum substituantur
in locis: ubi diuini verbi fieri
solet: fuerit declaratum. Se-
cundo concessit sacerdotibus et cle-
ricis tam religiosis quam seculari-
bus: qui in exemplum aliorum huius
operi pietatis mentem porrigere
runt adiutrices: quod quicquid in
diuinis officiis et hominis canonici
dicere commiserint: eis indul-
gratur. Tertio remittit omnia
vota exceptis voto castitatis re-
ligionis et terre sancte dispensa-
do cum istis fratribus vel eorum
nunciis. attenda voti qualitate
et possibilitate persone per redem-
ptionem captiuorum ab omnibus bonis
depreis pmissis tribus totaliter
absoluantur. Habent ex hoc fra-
tres mercedis vota commutare
in redemptionem captiuorum. Et
istud iudicio factum est per opulenta.
Quarto concessit: quod quisque
catholicus qui aurum vel argen-
tum vel aliud caritatis subsidium
per redemptionem captiuorum seculum
facultatem suam dictis fratribus
dederit: quod talis benefactor pos-
sit eligere confessorum idoneum: quod
de omnibus peccatis suis possit

ipsi absolueret. exceptis illis:
de quibus sede apostolica meri-
to est consulenda. Et si talis be-
nefactor infra annum obierit: dum
tamen sit eorum de corpore et ore confes-
sus: quod plenarie permaneat et sit
absolutus. Quinto concessit omnibus
benefactoribus huiusmodi pmissis ope-
ris vere penitentibus et confessoribus
vel qui infra annum essent in
statu gratie: singulis diebus per
qualis elemosina unum annum
et .xl. dies de iniunctis peniten-
tiis misericorditer relaxare. Sex-
to facit omnes benefactores huius
pissimi operis participes et consortes
in dedicatione. scilicet ecclesie romane
et ratione sancte romane ecclesie.
Sed quia istud indiget declara-
tione: ut fideles christiani magis
liberaliter et cum maiori deuoti-
one huius scilicet operi redem-
tionis subueniant. Et ut huius
religiosi ordinis secularibus de-
clarare istud sciatur et valeat: est
sciendum: quid intelligendum est per
hoc: quod dicit dominus Alexander: quod
benefactores et c. facit participes et
consortes in dedicatione. scilicet ecclesie ro-
mane. Istud est: quod omnes indulgentie
et remissiones que fuerint per
summos pontifices in dedicatione
ecclesie romane concesserint: quod re-
demptionis benefactores in illis in-
numerabilibus indulgentiis fie-
ri participes et consortes. Etiam fa-
cit participes et consortes in ratio-
ne sancte romane ecclesie. Ad decla-
randum est sciendum: quod qualis die
cuiuslibet quadragesime omnes
indulgentie et peccatorum re-
missiones tam pro viuis quam etiam
pro defunctis: que in loco.
Gregorius. x. confirmavit
privilegia suorum predecessorum
per bullam datam apud viterbiam

Nicolaus, 3. veterem. xii. kalen. iunii. Nicolaus, 3. confirmavit privilegia suorum predecessorum. per bullam datam viterbi nonas Augusti. Nicolaus, iiii. iste declaravit quod multa privilegia que cassata fuerunt propter hoc: quia mali homines veli fuerunt super elemosinis petendis: quod privilegia concessa ordini mercedis non comprehendatur, imo concessit: quod libere fratres possint petere pro redemptione captivorum et pro seipsum et benefactoribus ordinis et redemptionis relaxavit unum annum et xl. dies de iunctis penitentibus. Patet per bullam datam apud vrbem veterem idus iulii anno. iiii. pontificatus sui.

Item nico

laus, iiii. concessit: quod omnia bona possessiones terras pecunias et quaecumque mobilia et immobilia que a christi fidelibus in vita et in morte dimittunt et relinquuntur pro redemptione captivorum exceptis duntaxat bonis illis que certis et expressis personis in caritate infidelium detentis relicta esse noscuntur: fratribus mercedis tradantur. Patet per bullam datam apud vrbem veterem nonas augusti pontificatus sui anno quarto.

¶ Johannes confirmavit omnia privilegia ordinis et indulgentias redemptionis. Rome apud sanctum Petrum nonas octobris pontificatus sui anno. 3. Clemens vi. confirmavit privilegia ordinis suorum predecessorum. In civitate avinionensi. iiii. idus maris anno. ii. Iste concessit facientibus elemosinam fratribus decem

ordis et redemptioni captivorum omnia privilegia et indulgentias perpetuo valituras: et omnibus beneficiis et ordines et redemptionis singulis diebus usque ad unum mensem unum annum et. iiii. dies et iunctis penitentibus misericorditer relaxat. Patet per bullam datam avinionensi. xvi. kalen. novembriis: pontificatus sui anno secundo.

Bonifaci

us mandavit: quod cum aliqui rectores maiores et curati ecclesiarum extorquerent aliquam partem a fratribus elemosinarum captivorum: quod dioecani illis exarati mandarent. et nisi desisterent eorum curis et beneficiis essent privati omnino. taliter ut fratres hi a cetero ad curiam romanam non haberent accedere. Et illa die quas predicti fratres petissent: omnes questus et petitiones cessarent quousque.

¶ Innocentius vi. confirmavit omnia privilegia ordinis. iiii. idus iulii avinionensi: pontificatus sui anno primo. ¶ Urbanus v. confirmavit privilegia ordinis. Patet per bullam datam avinionensi. viii. kalen. novembriis: pontificatus sui anno primo. Iste Urbanus concessit et auctoritate dedit fratribus mercedis: ut libere in terra sarracenorum possent confessiones audire et absolvere. Patet per bullam datam avinionensi. 3. kalen. maris: pontificatus sui anno. 3.

¶ Gregorius. ii. pro maiori parte fecit privilegia ordinis trahi de registris suorum predecessorum et omnia ordinis privilegia. ¶ Urbanus v. et Gregorius. vi. clemens benedictus.

clemens. vi

Urbanus. v.

et Gregorius.

clemens benedictus.

47.
quilegia confirmavit. ut in dictis
privilegiis videri potest sum-
mi pontificis. Et concessit eis de
fratribus mercedis: quod non tene-
antur solvere decimas. Patet
per bullam datam. xvi. kalen. iu-
ni: pontificatus sui anno. iiii.
Clemens. vii. privilegia ordi-
nis confirmavit avinion. 3. idus
novemb. pontificatus sui an-
no. xliii. B. h. xlii. multa pri-
vilegia ordini concessit. quod patet per
bullam datam laon. vi. kalen. no-
vemb. pontificatus anno. xii.

Martinus

h. concessit: quod fratres mercedis
ubiq. terrar. libere petere pos-
sint tam in locis exemptis quam non
exemptis mandans omnibus
diocesanis et aliis, prelati et
quibuscumq. personis sub exco-
municationis sententia: ne in aliquo
audeant super his fratres per-
turbare nec in aliquo molestare.
Patet per bullam datam flo-
rentie. 3. idus aprilis pontifi-
catus sui anno. 3. Idem Mar-
tinus confirmavit omnia privile-
gia ordinis suorum predecesso-
rum. Patet per bullam da-
tam Constantie. ix. kalen. mar-
ti. pontificatus sui anno. iiii.
Eugenius. iiii. omnia suo-
rum predecessorum ordinis pri-
vilegia confirmavit anno.
M. cccc. xxxv. nonas octobris
Florentie pontificatus sui au-
no quinto.

Per premissa privilegia ostē-
ditur: illud opus pusillimum re-
demptionis quanti meriti est
cum sic a vices Christi geren-
tibus fulcitur gratis et indul-
gentiis. quibus munantur et

ditantur benefactores tanquam
spiritualibus thesauris et divi-
tus. Est enim elemosina feta
redemptioni ut amica dei: so-
cia Christi regina misericordie
die operum anime medicamen-
tum subventio miserorum / libe-
ratio fidelium Christianorum
indagatrix gratie via eterne
glorie letitia angelorum / desi-
derium sanctorum. hec abluit a
peccatis animam mundat a ma-
lis desideriis conscientiam ama-
ricata corda dulcescit. carnis
misere necessitati deficere ne-
scit est pietatis flos florum. ex-
tinctio seu mortificatio pecca-
torum. crescat merita. augmen-
tat premia. aperit celum. clau-
dit infernum. per ipsam viam
salvantur. anime penitus pur-
gatorum liberantur.

Dicit tho

mas quod ad hoc ut elemosina fiat
ad hoc ut ele-
at: ex parte recipientis requi-
runtur: quod habeat necessitates
que si extrema non est: tunc illam
dare est in consilio. et non in pre-
cepto. Si autem est extrema: illam
dare est in precepto. Et ad hoc
dicit Ambrosius Pasce fame
morientem. si non pauper: occi-
dis. Cum ergo captivi christi
animarum inimici fidei sint se-
pe in extrema mortis neces-
sitate: non solum corporali: sed
quod deterius est spirituali:
quia timetur de eorum dam-
natione: si abnegant fidei christi
ideo eis non solum in consilio
sed in precepto tenentur chri-
stiani elemosinam facere. Et
dantes retenta eorum neces-
sitate et eorum quorum curam

habent tenentur talibus & con-
similibus de residuo et super-
fluo subuenire. ¶ Ex dictis
Tho. secunda secunde. q. xiii.

superflua

ergo de necessitate precepti sunt
eroganda positis in extrema
necessitate. videlicet captiuis
Quia licet possint bona quan-
tum ad proprietatem: tamen
etiam aliorum sunt quoad usu-
um filiorum: qui ex eis susten-
tari possunt. Unde Basilus:
Si lateris ea tibi diuinitus p-
uenisse: an iniustus est de-
us: equaliter res nobis distribu-
ens: cur tu abundas / ille vero
mendicat: nisi ut tu bone di-
spensationis merita consequas-
ris. ille vero patientie humilis
decoretur. est famelici panis:
quem tu tenes / nudi tunica:
quam in conclaui conseruas di-
scalciati calceus: qui penes te
marcescit. indigentis argen-
tum quod possides inhumatum
quocirca tot iniuriaris: quod
dare valeres. Hoc idem dicit
Ambrosius. di. xlvii. c. Sicut
hi.

Captiuis

ergo pauperioribus aliis christi-
anisi pauperibus omnes tenent
subuenire. & maxime qui ditio-
res sunt: magis dare debent.
¶ Thobie. iiii. Si multum tibi
fuerit: abundanter tribue. Idem
Tho. secunda secunde. q. xxxii.
Maiores indigentiam & mi-
seriam patientibus dandum
est. ut dicit Augustinus in pri-
mo lib. de doctrina christiana.

Et Tho. ibi supra. Ex supra-
dictis constat: quod vota que res-
demptioni largiuntur: in me-
lius conuertuntur. Deductis
ergo quinque questionum pro-
bationibus est privilegium domi-
ni nostri pape veritas ventila-
ta / et contrarium assertis fal-
sitas reprobat.

C Finit opus de potestate pape & votoꝝum cōmutatōe In
 captiuoꝝum redēptione sollicitissimi viri fratris petri cīar
 sacratissimi ordinis sancte marie de mercede Redemptio
 nis captiuoꝝum Juris canonici bacalarīi nuper vero amē
 dis & plurimis & sue integritati restitutum per reuerēdū
 fratrem Petrum apmerich almi conuentus immaculate
 virginis boni aeris castri calteris p̄fate religionis In sa
 croꝝum decretoꝝum facultate doctoꝝem qui quidem arti
 Impressoꝝie In alma parisiꝝoꝝum vniuersitate diligētī ad
 modum castigatione tradidit Impressum equidem In di
 cta vniuersitate per Iohannem gourmont de sancto ger
 mano de barreulla p̄o Egidio gourmont apud collegium
 cameracense commoꝝante. Anno Domini Millesimo quin
 gentesimo sexto. Die vero vicesima mensis Junii.

7 26 269 p. 30085

00564.8884

